

การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
รวงทิพย์ ไนพรม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
มีนาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

179.9076

ร154ก

ร.3

การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

รวงทิพย์ ในพรหม

26 เม.ย. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

มีนาคม 2548

๒ 265733

รวงทิพย์ ในพรม.(2548). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา)กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.คณะกรรมการควบคุม:รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์,
รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์

การศึกษาในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง ด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี ด้านความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์และด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 689 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม วิธีการศึกษาได้ทำการทดสอบ 3 ครั้ง การทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียน จำนวน 103 คน เพื่อแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกเพื่อคัดเลือกข้อสอบไว้ การทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนจำนวน 130 คน เพื่อแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก หลักฐานค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ การทดสอบครั้งที่ 3 กับนักเรียนจำนวน 456 คน เพื่อแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบและสร้างเกณฑ์ปกติในรูปคะแนนที่ปกติ

ผลการศึกษาพบว่า แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีหลักฐานค่าความเชื่อมั่นคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่ .682 ถึง .869 และรวมทั้งฉบับ .932 หลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแบบทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการสังเกตของครูประจำชั้น ในแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ พบว่า มีค่า .790, .838, .591 .701 และ .906 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบทดสอบ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คำนวณโดยนำคะแนนแต่ละด้านของแบบทดสอบมาหาความสัมพันธ์ภายในแบบทดสอบ พบว่า แบบทดสอบแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่และมีค่าตั้งแต่ .695 ถึง .902 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน โดยให้ครูประจำชั้น ครูที่สอนวิชาสังคม ครูที่เป็นหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียน 3 คน เสนอชื่อนักเรียนเป็นผู้ที่มีสติสูงและผู้มีสติต่ำ สอดคล้องกัน กลุ่มละ 10 คน ทดสอบโดยใช้ t -test พบว่า ค่า t -test มีค่าแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับเป็น 7.126, 8.971, 6.063, 8.762 และ 15.434 ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

A CONSTRUCTION OF A RIGHT MINDFULNESS TEST FOR PRATHOM
SUKSA VI STUDENTS OF PRIMARY SCHOOLS UNDER THE BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

AN ABSTRACT
BY
RUANGTHIP NAIPROM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
March 2005

Ruangthip Naiprom. (2005). *A Construction a Right Mindfulness Test for Prathom Suksa VI Students of Primary Schools under the Bangkok Metropolitan Administration*. Master thesis, M.Ed.(Educational Measurement). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Boonchird Pinyoantapong, Assoc. Prof. Nipa Sripairot.

This study aimed to construct a right mindfulness test for Prathom Suksa VI students of Primary Schools under the Bangkok Metropolitan Administration, according to 4 aspects, namely, consciousness of self-control, consciousness of rapid event, consciousness of careful consideration on immediate event, consciousness of good searching and consuming. The subjects consisted of 689 Prathom Suksa VI students under the Bangkok Metropolitan Administration during 2005 academic year, through cluster sampling. They were three times testing. That was test I with 103 students showing evidence of discrimination, test II with 130 students showing evidence of discrimination, reliability and validity, and test III with 456 students showing test reliability, validity evidence, and norm as T score.

The results revealed that the right mindfulness test gained evidence of reliability through alpha coefficient was at .682 - .869 and the whole test was at .932, evidence of construct validity through Pearson product-moment correlation coefficient to find the relationship between test score and observing score by classroom teacher in each aspects and whole test was significant at .01 level (.790, .838, .591, .701, and .906, respectively). The evidence of construct validity through correlation coefficient to find out the relationship of each aspects within the test, it was found that each aspects was significantly positive related at .01 level (.695 - .902) and the evidence of construct validity through different comparison by classroom teacher, social studies teacher, chief of Prathom Suksa VI class level, and 3 students nominating 10 students in each with high and low intellectual, was significantly difference at .01 level (7.126 for whole test, 8.971, 6.063, 8.762, and 15.434, respectively).

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดกรุงเทพมหานคร

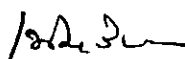
ของ

นางสาวรงทิพย์ ในพรหม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

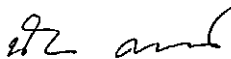
วันที่ ...๙.... เดือน มีนาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

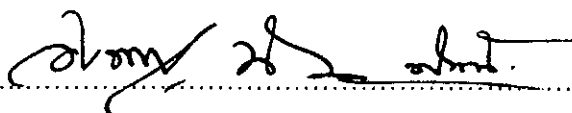
..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

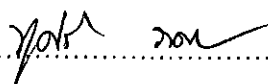
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความช่วยเหลือและอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ ประธานคณะกรรมการและรองศาสตราจารย์ นิภา ศิริไพโรจน์ กรรมการ ซึ่งทั้ง 2 ท่านให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ จนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์ทั้ง 2 เป็นอย่างมาก ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ และรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้คำแนะนำ เสนอแนะ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระของ งานวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เกศรินทร์ เสนาะเมือง อาจารย์ฉันทนา สุนทรชาติ อาจารย์ ปัทมาภรณ์ อักษรชาติ อาจารย์ศิริรัตน์ บุญธรรม ฝ่ายวัดผลประเมินผลโรงเรียนวัดบางปะกอก ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูอาจารย์โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและอาจารย์ทวี หนูประดิษฐ์ อาจารย์กิ่งแก้ว เปาอินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่และคนในครอบครัวทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความเมตตา อุปการะ สนับสนุนด้านการศึกษาของผู้วิจัยด้วยดีตลอดมาและเพื่อน ๆ พี่ ๆ สาขาวัดผลการ ศึกษา(ภาคพิเศษ) รุ่นที่ 13 และทุกท่านที่ทำให้กำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์นี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและผู้มีพระคุณทุกท่าน

รวงทิพย์ ในพรหม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	
	ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม.....	7
	องค์ประกอบของจริยธรรม.....	10
	ขอบข่ายของจริยธรรม.....	11
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม.....	14
	ระดับค่านิยมจริยธรรม.....	18
	ความหมายของสติ.....	19
	องค์ประกอบของการปฏิบัติตามสติ.....	23
	งานวิจัยภายในประเทศ.....	24
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	32
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	39
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	40
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	47
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4(ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพขั้นต้นของแบบทดสอบ.....	55
ตอนที่ 2 การทดสอบครั้งที่ 1.....	55
ตอนที่ 3 การทดสอบครั้งที่ 2.....	56
ตอนที่ 4 การทดสอบครั้งที่ 3.....	61
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	70
กลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า	71
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	86
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	120
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	122

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก.....	18
2	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามโรงเรียน.....	39
3	เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ปกติ.....	52
4	การแสดงผลฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (ค่า IOC) จำแนกเป็นรายด้าน.....	55
5	การแสดงผลฐานค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะ ความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้าน ของการทดสอบครั้งที่ 1.....	56
6	การแสดงผลฐานค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะ ความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้าน ของการทดสอบครั้งที่ 2.....	57
7	การแสดงผลฐานค่าความเชื่อมั่น ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของการทดสอบครั้งที่ 2.....	58
8	การแสดงผลฐานความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดลักษณะ ความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้าน ของการทดสอบครั้งที่ 2.....	59
9	การแสดงผลฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแบบทดสอบ วัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ของการทดสอบครั้งที่ 2.....	60
10	การแสดงผลฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ของแบบทดสอบ วัดลักษณะความเป็นผู้มีสติโดยการเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน แยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ ของการทดสอบครั้งที่ 2.....	61
11	การแสดงผลฐานค่าความเชื่อมั่น ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของการทดสอบครั้งที่ 3.....	62
12	การแสดงผลฐานความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดลักษณะ ความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้าน ของการทดสอบครั้งที่ 3.....	63
13	การแสดงผลฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแบบทดสอบ วัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ของการทดสอบครั้งที่ 3.....	64

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดลักษณะ ความเป็นผู้มีสติ โดยการเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน แยกเป็นรายด้านและ รวมทั้งฉบับ ของการทดสอบครั้งที่ 3.....	65
15 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ แยกเป็นรายด้าน.....	66
16 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ รวมทั้งฉบับ.....	68
17 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ปกติ.....	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ.....	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย จึงทำให้สภาพสังคมในปัจจุบันมีปัญหามากมายรวมทั้งปัญหาสังคม เศรษฐกิจและการเมือง คอรัปชั่น สิ่งเสพติด การว่างงาน โสเภณีเด็ก ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นเพราะคนในสังคมให้ความสำคัญในการพัฒนาทางวัตถุขาดความสนใจพัฒนาทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงทางวัตถุทำให้คนสมัยใหม่หลงใหลใฝ่ฝันต่ออุปสรรคที่จะนำความสุขสบายมาให้แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรม (เกียรติศักดิ์ อชยานนท์. 2527 : 12) การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของมนุษย์ ถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อม และเทคโนโลยี พฤติกรรมของบุคคลในสังคมโน้มเอียงไปในทางมักง่ายตามใจตน ละเมิดกฎระเบียบวินัยและหย่อนยานในความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เพราะการศึกษาพัฒนาแข่งขันความรู้ด้านวิชาการมากกว่าปลูกฝังระเบียบวินัยและคุณธรรมให้แก่บุคคล ภาพสะท้อนของสังคมดังกล่าว บ่งบอกว่าการศึกษามิสามารถพัฒนาบุคคลในด้านจิตใจให้เป็นไปตามเป้าหมาย (สุภาพ เครือเนตร. 2542 : 13 - 31) การพัฒนาอย่างมีดุลยภาพที่ครบองค์รวมนั้น ไม่ใช่มีเฉพาะองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมกับเศรษฐกิจเท่านั้น ต้องมอง 3 ด้าน คือ ชีวิตมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งสามด้านต้องเกื้อกูลประสานและพัฒนาไปพร้อมกัน (พระธรรมปิฎก. 2537 : 106) ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ต่างก็มุ่งพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการแข่งขันในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมกันอย่างมาก การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดการปฏิรูปให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบัน เพื่อให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถที่หลากหลาย การศึกษาในฐานะที่เป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์ให้ฉลาดสมบูรณ์ จึงต้องมีการปรับปรุงให้เอื้อและส่งเสริมต่อเด็กให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด เพื่อให้มีผลการเรียนรู้ก้าวหน้าไปอย่างยอดเยี่ยมบนเส้นทางที่คาดหวังไว้ การศึกษาไทยจึงต้องให้ความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนา "คน" และ "คุณภาพของคน" เพื่อใช้เป็นกลไกสร้างรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน การดำเนินงานด้านการจัดและพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ทิศทางในการปฏิรูปการศึกษา ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้านการเรียนว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม

และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ในการจัดการศึกษาได้ยึดความสำคัญ ดังนั้นผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือได้ว่า“ผู้เรียนมีความสำคัญสุด” กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดสาระการเรียนรู้เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการ สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

การวัดประเมินการเรียนรู้และการวัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้พิจารณาประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการ ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและนำผลการวัดประเมินมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการหลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2544 : 3) จะเห็นได้ว่าคุณธรรมด้านสติมีความสำคัญในวงการศึกษาเป็นอันมาก ทั้งนี้จะเห็นได้จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมตลอดจนการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนแต่ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการเรียนการสอน คือ การวัดผลประเมินผลควรมีเครื่องมือและเทคนิควิธีวัดคุณธรรมที่เหมาะสม จะช่วยให้ครูได้ทราบระดับพัฒนาการและความก้าวหน้าทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในความรับผิดชอบของตนได้อย่างเหมาะสม ผลของการวัดผลนอกจากจะให้เป็นข้อมูลป้อนกลับ เพื่อให้นักเรียนทราบสถานะของตนและทำให้เกิดการปรับปรุงตนเองจนบรรลุความสำเร็จทางระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นที่พอใจได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของคุณธรรมด้านสติ ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ครู บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์จากแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบนักเรียนว่าคุณธรรมด้านสติมีมากน้อยเพียงใด

เพื่อจะได้ปลูกฝังคุณธรรมด้านนี้ให้แก่ นักเรียนได้ถูกต้องรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติสืบต่อไป และเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบทดสอบวัดคุณธรรมในด้านอื่น ๆ ต่อไปอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อแสดงหลักฐานความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ(Norms)สำหรับตีความหมายคะแนนจากผลการทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ เป็นแนวทางในการปลูกฝัง ส่งเสริม พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนและเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมในด้านอื่น ๆ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูอาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จำนวน 22 ห้องเรียน 6 โรงเรียน จำนวน 735 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จำนวนห้องเรียน 20 ห้องเรียน ใน 6 โรงเรียน จำนวน 689 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สติ หมายถึง คุณธรรมในด้านการควบคุมตนเองทั้ง กาย วาจาและจิตใจ ไม่ให้เกิดโทษ แก่ตนเองและสังคม มีสติที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้องทันทั่วทั้งที่ รู้จักการยับยั้งตนเอง มีการใคร่ครวญอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจปฏิบัติ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์ที่ตนเองพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ บุคคลนั้นสามารถควบคุม อารมณ์ พฤติกรรมของตนเองที่แสดงออกมาโดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ ไม่โง่ง ไม่เอาเปรียบเพื่อน ไม่หลอกลวง ไม่ทุจริต ไม่คล้อยตามเพื่อนไปในทางที่เสื่อมเสีย

1.2 ความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี หมายถึง การที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยสuddenหรือกระทันหัน บุคคลนั้นสามารถตั้งสติรวดเร็วในการคิดแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและทันทั่วทั้งที่ โดยการแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาแล้วไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและช่วยเหลือผู้อื่นได้เสมอ

1.3 ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ หมายถึง การที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์ใดๆที่เกิดขึ้นแล้ว บุคคลนั้นสามารถคิดยับยั้งชั่งใจของตนเอง ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเหตุการณ์นั้นๆก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งนั้นลงไป โดยการแสดงพฤติกรรมออกมาแล้วไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการไม่สรุปอะไรง่าย ๆ โดยที่ไม่ได้ใช้เหตุผล ไม่หุนเหิม ไม่ลำเอียง มีความยุติธรรม สามารถไกล่เกลี่ยความแตกแยกในหมู่คณะได้

1.4 ความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย หมายถึง การที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์หรือโอกาสที่พึงจะหาประโยชน์จากเหตุการณ์นั้นได้ บุคคลนั้นสามารถใช้สติในการคิดหาหนทางเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองได้อย่างถูกต้อง โดยแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาแล้วไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการรู้จักยับยั้งความต้องการของตนเองให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่แสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ ทำงานด้วยความสุจริต มีความประหยัด มีความพอใจในสิ่งที่ตนมี

2. แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนเป็นการทดสอบระดับสติ ซึ่งมีรูปแบบเป็นสถานการณ์สมมุติ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามคุณธรรมด้านสติ

3. หลักฐานคำอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ หมายถึง การแสดงหลักฐานจากการลงความเห็น ว่า แบบทดสอบสามารถจำแนกนักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้มีสติสูงตามที่ต้องการวัดกับนักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้มีสติต่ำตามที่ต้องการวัดออกจากกันได้ เป็นการตรวจสอบที่แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ สามารถจำแนกนักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้มีสติสูงและต่ำออกจากกันได้ ซึ่งเป็นสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

ของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Item - Total Correlation Coefficient) โดยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

4. หลักฐานความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ หมายถึง สัดส่วนความแปรปรวนของคะแนนจริงต่อความแปรปรวนของคะแนนที่สอบได้ของแบบทดสอบ วัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ซึ่งคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient - α)

5. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบ หมายถึง การเก็บรวบรวมหลักฐานเพื่อแสดงว่า แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติที่สามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการวัด เป็นการตรวจสอบแบบทดสอบนั้น สามารถวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติตามที่ต้องการจะวัดได้อย่างถูกต้อง สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ได้แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงดังนี้

5.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หมายถึง การแสดงหลักฐานจากการลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่าแบบทดสอบสามารถวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติวัดได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด

5.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ หมายถึง การแสดงหลักฐานจากการลงความเห็นว่าเป็นว่า แบบทดสอบที่สามารถวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติได้ตรงตามที่ต้องการวัด ตามสภาพที่เป็นจริงของนักเรียน โดยพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลการวัดจากแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ กับค่าที่วัดได้จากเกณฑ์ภายนอกที่วัดได้ในปัจจุบันจากการสังเกต โดยให้ครูประจำชั้นประเมินพฤติกรรมในแต่ละด้าน ของลักษณะความเป็นผู้มีสติ ด้านละ 20 คะแนน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

5.3 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน หมายถึง การแสดงหลักฐานจากการลงความเห็นว่าเป็นว่า แบบทดสอบสามารถวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติได้ตรงตามขอบเขตความหมายและคุณลักษณะความเป็นผู้มีสติตามที่ต้องการวัด โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ โดยนำคะแนนของแบบทดสอบ มาหาความสัมพันธ์ของแต่ละด้านภายในแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

5.4 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน หมายถึง การแสดงหลักฐานจากการลงความเห็นว่าเป็นว่า แบบทดสอบสามารถวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติได้ตรงตามขอบเขตความหมายและคุณลักษณะความเป็นผู้มีสติตามที่ต้องการวัด โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน โดยให้ครูประจำชั้น และครูที่สอนวิชาสังคม ครูที่เป็นหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียน 3 คน เสนอชื่อนักเรียนผู้มีสติสูงและต่ำ แล้วเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากทดสอบของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t - test

6. เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนที่สุ่มมาโดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดิบจากแบบทดสอบที่นักเรียนทำได้กับคะแนนที่แปลงเป็นคะแนนในรูปที่ปกติโดยการแสดงลงในตาราง

7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับด้านวัดผลการศึกษามาเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้ที่มีวุฒิปริญญาโททางการวัดผล จำนวน 5 ท่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
 - 1.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม
 - 1.2 องค์ประกอบของจริยธรรม
 - 1.3 ขอบข่ายของจริยธรรม
 - 1.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
 - 1.5 ระดับค่านิยมจริยธรรม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสติ
 - 2.1 ความหมายของสติ
 - 2.2 องค์ประกอบของการปฏิบัติตามสติ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรม สองคำนี้มีความหมายใกล้เคียงกันมาก นักจิตวิทยา นักปรัชญา นักการศาสนา และนักศึกษา ได้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

คำว่าคุณธรรม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Virtue มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ไตตัส (Titus. 1936 : 200) นักบุญโทมัส อไควนัส (Bourke. 1966 : 260 อ้างอิงมาจาก Thomas Aquionus. n.d.) และกู๊ด (Good.1973:641) ให้ความหมายของคุณธรรมที่สอดคล้องกันว่า คุณธรรมเป็นลักษณะที่ดี ทำให้เป็นคนมีสติ รู้สึกผิดชอบชั่วดี กระทำจนเคยชิน ซึ่งคนทั่วไปชมเชย และเห็นคุณค่า เป็นเจตคติที่แสดงออกซึ่งความดีทางศีลธรรม

เพลโต (ปรีชา ช้างขวัญยืน. 2514 : 123 อ้างอิงมาจาก Plato. n.d.) และกู๊ด (Good. 1973 : 641) ให้ความหมายของคุณธรรมที่สอดคล้องกันว่า คุณธรรม หมายถึง การกระทำตามความคิด และมาตรฐานของสังคมที่เกิดความเข้าใจ คุณค่าอันแท้จริงด้วยปัญญา คุณธรรมทางสังคม คือ

การกระทำอันถูกต้องที่มาจากพื้นฐานของขนบธรรมเนียม นิสัย ประเพณี ความรู้สึกในทางที่ดี ความดีตามสัญชาตญาณ

ธอนไดค์ และบาร์นฮาร์ด (Thorndike and Barnhart. 1957 : 1052) วอลเตอร์และคนอื่น ๆ (Walters and others. 1966:801) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า เป็นคุณภาพที่ดีทางด้านศีลธรรม เฉพาะอย่าง เช่น ความกรุณา ความยุติธรรม

ชาลี ลัทธิ (2507 : 8) และแสง จันทรงาม (2522 : 217) ให้ความหมายของคุณธรรมที่สอดคล้องกับคำว่า คุณธรรม หมายถึง ความคิดรวบยอดในความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่ควบคุมให้คนมีความประพฤติดี ซึ่งพฤติกรรมของแต่ละคนที่แสดงออกมาจากความคิดคำพูดและการกระทำทางกาย

กิริติ บุญเจือ (2523 : 4) ให้ความหมายคุณธรรมว่า เป็นความเคยชินในการประพฤติดี

สุชีพ บุญญานุภาพ (2524 : 16) และมานิต มานิตเจริญ (2519 : 218) ให้ความหมายของคุณธรรมที่สอดคล้องกันว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดี หรือธรรมแห่งความดีที่แสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่เป็นคุณไม่เป็นโทษเป็นฝ่ายดีมิใช่ฝ่ายชั่ว

วศิน อินทสระ (2524 : 485) กล่าวว่า คุณธรรม คืออุปนิสัยอันดีงาม ซึ่งสั่งคมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยนี้ได้มาจากความพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเวลานาน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2521 : 10) ได้อธิบายว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีของบุคคล ที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจโดยมีเป้าหมายว่า เป็นการทำความดี หรือเป็นพฤติกรรมที่ดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ความเสียสละ ความมีน้ำใจงาม ความเกรงใจ ความยุติธรรม ความรักเด็กและรักเพื่อนมนุษย์ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น

ลาโรซ บัวศรี (2526 : 18 - 19) ได้จัดคุณธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของจริยธรรม โดยอธิบายจริยธรรมในความหมายอย่างแคบว่า หมายถึง ศีลธรรมประการหนึ่งและคุณธรรมอีกประการหนึ่ง

พระวรศักดิ์ วรภูมิ (2522 : 36) กล่าวว่า คุณธรรมคือมนุษยธรรม ธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ เช่น เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา มีสัมมาคารวะ เสียสละ ให้อภัย มีความกตัญญูกตเวที มีศีล สมาธิ ปัญญา เป็นต้น

ส่วนคำว่า จริยธรรม ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Morality มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายดังต่อไปนี้

วอลเตอร์ส และคนอื่น ๆ (Walters and others. 1996 : 464) ธอนไดค์และบาร์นฮาร์ด (Thorndike and Barnhart. 1957 : 629) ให้ความหมายของจริยธรรมที่คล้ายคลึงกันว่า จริยธรรม หมายถึง คุณธรรมหรือมาตรฐานของความประพฤติดี ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 673) กล่าวว่า จริยธรรมไม่ได้หมายถึงการทำตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่ควรเลือกกระทำในการตัดสินใจขัดแย้งที่เกิดขึ้น นั่นคือ หลักความยุติธรรม

และแกนกลางของความยุติธรรมประกอบด้วยการกระจายสิทธิและหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในมโนภาพแห่งความเท่าเทียมกันและการตอบแทนที่เสมอกัน

เรสต์ (Rest. 1976 : 6) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม และไม่เกี่ยวข้องกับความคุ้มค่าส่วนตัวของแต่ละคนซึ่งไม่มีผลต่อผู้อื่น เช่น ความรู้สึกส่วนตัวที่จะพัฒนาตนเองให้ถึงจุดสุดยอดแห่งศักยภาพของเขา ไม่ถือว่าเป็นคุณค่าทางจริยธรรม (Moral Value) ซึ่งตรงข้ามกับที่นักปรัชญาบางคนใช้คำว่า จริยธรรมรวมถึงชีวิตที่ดีด้วย

ไอแซนส์ (Eysenck) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นผลสะท้อนจากการวางเงื่อนไข เช่น การหลีกเลี่ยงการกระทำเนื่องจากความวิตกกังวลว่าจะได้รับการลงโทษจากสังคม ซึ่งใกล้เคียงกับที่เบอร์โควิท (Berkowits) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นการประเมินการกระทำอันเป็นความเชื่อของสมาชิกในสมาชิก ตามที่กำหนดไว้ว่าถูกต้อง ส่วนแอลพอร์ต (Allport) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่เหลืออยู่ของการฝึกฝนทางสังคม (Lickona. 1976 : 1 - 4)

เดอร์ไคม์ (Durkheim) ให้ความหมายซึ่งค่อนข้างธรรมดาและกว้างของคำว่าจริยธรรมว่าเป็นจำนวนทั้งสิ้นของกฎที่แน่นอน (Musgrave. 1978 : 22)

ดิวอี้ (Dewey. 1959) ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือเซวาร์ปัญญาทางสังคมของบุคคล ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ สังเกตและเข้าใจสถานการณ์ของสังคม เข้าใจในอำนาจของสังคม แสดงความสามารถในการปรับตัวและควบคุมตัวเองในด้านต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสังคม (สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน. 2522 : 6)

อานวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรชนะภูมิ ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นกลไกอันหนึ่งของสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่ง การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ จำเป็นต้องสร้างกลไกขึ้นมาควบคุมให้สังคมเป็นสังคมที่ดี จริยธรรมจึงทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าอะไรควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดีความถูกต้องในสังคม ส่วนค่านิยมเป็นเพียงสิ่งที่คนนิยมปฏิบัติหาได้มีเงื่อนไขว่าจะต้องก่อให้เกิดความดีแก่สังคมไม่ จริยธรรมยังแตกต่างไปจากระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายในลักษณะที่ว่า สิ่งเหล่านี้มีข้อห้ามและบทลงโทษของพฤติกรรมสำหรับผู้ฝ่าฝืนเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2525 : 191 - 192)

สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน กล่าวว่า จริยธรรม คือ เซวาร์ปัญญาทางสังคมของบุคคล ได้แก่ การรับรู้ สังเกต และเข้าใจสถานการณ์และอำนาจของสังคม จริยธรรม คือความสามารถในการปรับตัวและควบคุมตัวเองในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสังคม จริยธรรมของบุคคลจะเจริญงอกงาม

ไปพร้อม ๆ กับสติปัญญา เพราะจริยธรรมคลุมถึงลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลในสังคม อันเกิดจากความเจริญทางสติปัญญา (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. 2524 : 10)

พระพุทธทาส ภิกขุ (2505 : 187-188) โชติ เพชรชื่น (2524 : 23) และสุชีพ ปัญญานุภาพ (2524 : 16) ให้ความหมายของ จริยธรรมที่สอดคล้องกันว่า จริยธรรมมาจากคำว่า จริย แปลว่า ความประพฤติ ธรรมก็คือ ความดี เมื่อรวมความหมายของคำสองคำเข้าด้วยกัน หมายถึง ความประพฤติดีหรือธรรมที่ควรประพฤติ อันได้แก่ การกระทำทางกาย วาจา ใจ อันดีงาม

มานิชญ์ ตันชนวนิชย์ (2523 : 41) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ชอบที่พึงปรารถนา ของผู้ที่ได้พบเห็นความประพฤติในที่นี่ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกมาเป็นประจำ เป็นอุปนิสัยสืบเนื่องมาจากความคิดนึก เชื่อถือ เป็นนิสัยที่ได้สะสมไว้ มิใช่เป็นการกระทำที่เสแสร้งทั้งกาย วาจา ใจ จริยธรรมจึงมีความหมายว่า ความดีที่พึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง และผู้อื่น ได้แก่ ความมีสำนึกในเรื่องชาติ เกียรติวินัย มีความซื่อสัตย์ สุจริต สุภาพอ่อนโยน ละอายและเกรงกลัวต่อบาป มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ประหยัด มีความสามัคคี กตัญญูกตเวที รู้จักขอร้องยอ ถลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน ชุมชน ด้วยความชอบธรรม

จากการประมวลความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม ในทัศนะต่าง ๆ พอสรุปได้ว่า

คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะแสดงออกมากจากการกระทำทางกาย วาจา และใจของแต่ละบุคคล

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติตนในทางที่ดีงามที่สังคมยอมรับยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดีควรปฏิบัติ ซึ่งจะให้ประโยชน์ทั้งตัวผู้ประพฤติปฏิบัติเองและสังคมเป็นส่วนรวม

1.2 องค์ประกอบของจริยธรรม

จอห์น วิลสัน (John Wilson) ได้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบของจริยธรรมในรูปอักษรย่อ ซึ่งย่อมาจากอักษรตัวหน้าของคำในภาษากรีกโบราณดังนี้

1. PHIL หมายถึง การยอมรับความเท่าเทียมกันของตน โดยไม่เอาความรู้สึกรู้สึกของตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะทำให้มองคนหนึ่งมีค่าสูง แต่คนอื่นไม่มีค่า

2. EMP หมายถึง การรับรู้หรือการหยั่งรู้ถึงความรู้สึกของคนอื่น เป็นความสามารถที่จะรู้ความรู้สึกของคนอื่นต่อเรื่อง ๆ หนึ่งเป็นเช่นไร สามารถอธิบายได้ถูกต้อง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น แต่ EMP จะพัฒนาไม่ได้ถ้าไม่มี PHIL ก่อน

3. GIG หมายถึง การมีความรู้ข้อเท็จจริงอย่างกว้างขวาง เพราะการที่จะตัดสินใจทางศีลธรรมที่ถูกต้อง จะมีเพียง PHIL และ EMP ยังไม่เพียงพอ ต้องมี GIG ด้วย เพราะ GIG จะช่วยให้การตัดสินใจมีเหตุผลมากขึ้น อีกทั้งทำให้รู้ถึงผลของการกระทำได้ว่าทำอย่างนั้นแล้วจะให้ผลอะไรขึ้น

4. DIK หมายถึง การนำเอา EMP และ GIG มาใช้บนพื้นฐานของ PHIL โดยสอดคล้องกับกฎหรือหลักการทางศีลธรรมที่คนแต่ละคนยึดถืออยู่บางคนอาจมี PHIL, EMP, GIG แต่ไม่สามารถดึงมาสร้างเป็นหลักการของตนเองได้ กลับกระทำในสิ่งที่ตรงข้ามกับจริยธรรมอีกด้วย

5. PHRON หมายถึง กฎหรือหลักการทางศีลธรรม (ไม่ว่าจะเรียกว่าเป็นหลักศีลธรรมหรือไม่ก็ตาม) ให้สอดคล้องกับกฎหรือหลักการอันดีงาม เช่น การปรับความต้องการและความสนใจของตนเอง การเสียสละเพื่อบุคคลอื่น และการฆ่าตัวตาย อาจเป็นการตอบสนองความต้องการและความสนใจของตนเอง แต่มีลักษณะที่ไม่มีเหตุผลและขัดกับการมีสุขภาพที่ดีซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์พึงต้องการอย่างหนึ่ง คนทั่วไปมักขาด PHRON มากกว่า DIK การมี PHRON จำเป็นต้องมี EMP และ GIG ส่วน PHIL จำเป็นหรือไม่ยังเป็นปัญหาทางจิตวิทยาอยู่ว่าคนที่เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผลของการกระทำโดยไม่ให้ความสำคัญแก่คนอื่นได้หรือไม่

6. KRAT หมายถึง ความสามารถที่แปรเปลี่ยนหลักการ DIK หรือ PHRON มาสู่การกระทำเป็นความสามารถในการเลือกใช้หลักการที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต (Wilson and others. 1967 : 192 - 194)

1.3 ขอบข่ายของจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 - 4) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่า การกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับ ค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วยความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิดและโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมด้านนี้เป็นพิเศษ

2. ทักษะคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทักษะคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคลเพราะทักษะคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้นทักษะคติเชิงจริยธรรมจึงมีคุณสมบัติที่สำคัญ จะใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่า

การใช้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลานี้อาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่า บุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้เสมอและบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกันอาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำและท้ายสุดระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม คือ เปียเจต์ และโคลเบอร์ก (Piaget. 1932 and Kohlberg. 1969) ให้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมทางด้านอื่น ๆ ของบุคคลด้วย โดยเฉพาะพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ อีกประการหนึ่ง โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1969 : 394 – 395) และนักวิจัยอื่น ๆ พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลนั้นด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคม ตัวอย่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมก็เป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำตามพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลเท่านั้น

นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้แบ่งลักษณะทางจริยธรรมดังกล่าวออกเป็น 2 ด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านเนื้อหาของจริยธรรม คือสิ่งที่แต่ละสังคมหรือหมู่เหล่าอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนว่าทำสิ่งนั้นดีทำสิ่งนี้ไม่ดี ซึ่งจะปรากฏในรูปของการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำแล้ว ผู้ทำจะได้รับการสรรเสริญและส่งเสริมจากสังคม หรือพฤติกรรมที่ทำแล้วจะถูกสังคมลงโทษ เป็นเนื้อหาความรู้ทางศาสนา ทางกฎหมายและระเบียบประเพณีของหมู่เหล่า อาจอยู่ในรูปของ ค่านิยมของสังคม หรือทัศนคติของบุคคลและในรูปของบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับคุณธรรมและประทุษกรรมต่าง ๆ เช่น ความเอื้อเฟื้อ ความก้าวร้าว สันโดษ อิทธิบาทสี่ ฯลฯ ด้านเนื้อหาทางสังคมนี้แต่ละคนอาจแตกต่างกันได้มาก สิ่งที่สังคมหนึ่งว่าดีควรทำอีกสังคมหนึ่งอาจไม่สนับสนุนเพราะเป็นสิ่งไม่จำเป็นหรือน่ารังเกียจ

2. ด้านโครงสร้างของจริยธรรม ได้มีการสร้างหลักหรือจัดตั้งจริยธรรมเป็นประเภทต่าง ๆ หลักหรือประเภทที่ใช้นี้จะแสดงถึงความเจริญทางจริยธรรมเป็นขั้น ๆ ไปตั้งแต่ขั้นต่ำสุดไปจนถึงขั้น

สูงสุด การพิจารณาจริยธรรมทางด้านโครงสร้างนี้ยึดเหตุจูงใจในการเลือกกระทำเป็นสำคัญและเกิดจากการพิจารณาว่า การรู้การคิดของมนุษย์นั้นมีโครงสร้างเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้คิดของ เพียเจต์ กล่าวคือ มีผู้คาดว่าจริยธรรมของบุคคลนั้นมีบางส่วนที่ขึ้นอยู่กับความรู้คิดของบุคคล ดังนั้นจริยธรรมทางด้านนี้จึงมีโครงสร้างด้วย เพียเจต์เป็นผู้ริเริ่มความคิดนี้และโคลเบอร์กได้ขยายความคิดนี้ออกไปจาก 3 ถึง 6 ชั้น และครอบคลุมการบรรลุนิติภาวะทางจิตใจที่สูงกว่าลักษณะทางด้านโครงสร้างของจริยธรรมนี้ คือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Lickona. 1936 : 10) ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

ส่วน สาโรช บัวศรี (2522 : 18) กล่าวว่า จริยธรรม มีโครงสร้างสำคัญอย่างน้อย 2 ข้อ คือ

1. ศีลธรรม (Moral Value) สิ่งที่ดีเว้น สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ
2. คุณธรรม (Ethical Value) สิ่งที่เราควรปฏิบัติ

แสง จันทร์งาม (2522 : 6) ได้แบ่งประเภทของจริยธรรมออกเป็น 3 ประเภท ด้วยกัน

1. ประเภทส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ เช่น ความมีไมตรีจิต มิตรภาพ ความสุภาพอ่อนหวาน

2. ประเภทสร้างความเจริญแก่ตนเอง เช่น ความขยันขันแข็ง ความอดทน การรู้จักพึ่งตนเอง

3. ประเภทส่งเสริมชาติบ้านเมือง เช่น ความรักชาติ ความเห็นแก่ส่วนรวมความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

เดอไคม์ (Durkheim) ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมออกเป็น 3 เรื่อง คือ

1. ความมีระเบียบวินัย ผู้มีจริยธรรมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบซึ่งผู้ใหญ่และสังคมวางไว้อย่างเคร่งครัด

2. หน้าที่ความผูกพันต่อสังคมควรฝึกอบรมนักเรียน เพื่อปลูกฝังค่านิยมบางประการที่เหมาะสมสำหรับระบบการเมืองและการปกครองของประเทศนั้น ๆ

3. ความรู้จักสำนึกผิดชอบชั่วดีด้วยตนเอง จะเกิดหลังจากที่เด็กได้รับการฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จนเป็นความเคยชินแล้ว ต่อมาไม่ต้องมีใครบอกหรือใครสอนหรือบังคับเด็กก็จะรู้สึกเอง (สมบุญ ศาลยาชีวิน. 2522 : 7)

จากขอบข่ายของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า

ขอบข่ายของจริยธรรมจะประกอบด้วยความรู้ เจตคติ พฤติกรรมที่สร้างความเจริญแก่ตนเอง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ รู้จักสำนึกผิดชอบชั่วดีด้วยตนเอง เป็นสำคัญ

1.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

จริยธรรมจะมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับจากวัยทารกจนถึงวัยรุ่นใหญ่ ถึงแม้จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมในจังหวัดที่ต่างกัน แต่ลำดับขั้นตอนก็คล้ายคลึงกัน นักทฤษฎีจริยธรรมส่วนใหญ่เห็นว่า ต้นกำเนิดของการพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่การเรียนรู้ทางสังคม แต่ก็มีความคิดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะได้กล่าวเพียงบางทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (Superego or Conscience) จริยธรรมเกิดจากขบวนการภายในของวัฒนธรรมหรือบรรทัดฐานของพ่อแม่ผู้เลี้ยงดู ได้แก่ การถือตนตามอย่าง (Identification) ทำให้เด็กรับเอาบุคลิกภาพ ค่านิยม มาตรฐานจริยธรรมในสังคม เมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรมแล้ว จะเกิดความขัดแย้งขึ้นเมื่อความต้องการส่วนตนไม่สอดคล้องกับสิ่งที่สังคมต้องการ ถ้าบุคคลนั้นทำชั่วเขาจะเกิดความละอายใจตนเอง มีความไม่สบายใจ ซึ่งเป็นการลงโทษตนเอง โอกาสต่อไปเขาจะไม่ทำชั่วโดยไม่ต้องมีการควบคุมจากบุคคลอื่นภายนอก นั่นคือ เขามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หรือมีมโนธรรม (Freud, 1944 : 358) การวิจัยของกลุ่มนี้ไม่สนใจองค์ประกอบของขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมซึ่งเป็นตัวการในการกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social Contingency) ให้กับเด็กตั้งแต่เกิด โดยนำเอาหลักการเสริมแรงและหลักการเชื่อมโยงมาอธิบายวิธีการและขบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคมในการควบคุมพฤติกรรม แม้ว่ามนุษย์จะไม่มีจริยธรรมหรือความต้องการจริยธรรมตั้งแต่เกิดก็ตาม เมื่อโตขึ้นจะมีจริยธรรมและพฤติกรรมไปตามแนวโครงสร้างทางวัฒนธรรมในสังคม ซึ่งได้มาจากการเสริมเรงนั่นเองทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้นดังนี้

2.1 พัฒนาการจริยธรรมเกิดจากการเจริญเติบโตของการคล้อยตามกฎเกณฑ์จริยธรรมของสังคมทั้งทางความประพฤติและอารมณ์มากกว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสมอง (Cognitive Structure Change)

2.2 แรงจูงใจพื้นฐานที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมทุกจุดมีรากฐานจากความต้องการทางชีวภาพ หรือความต้องการรางวัลจากสังคม และการหลีกเลี่ยงการลงโทษ

2.3 พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

2.4 พื้นฐานทางจริยธรรม (Basic Moral Norm) เกิดขึ้นภายในจิตใจโดยมีสาเหตุจากกฎเกณฑ์วัฒนธรรมภายนอก

2.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมมากน้อยเท่าใด ขึ้นอยู่กับปริมาณของรางวัล การลงโทษ การห้าม และการเห็นแบบอย่างของพ่อแม่และบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวแทนของสังคม (Socializing Agent) (Skinner, 1971 : 101 – 128)

3. ทฤษฎีทางสังคมวิทยา (Sociological Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับต้นเค้าความคิดมาจาก นักสังคมวิทยาที่เชื่อว่า สังคมมีส่วนในการปั้นมนุษย์ให้มีลักษณะต่าง ๆ กัน ตามแต่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในกลุ่มใดในสังคม โดยที่เด็กเล็ก ๆ จะเรียนรู้ว่าอะไรดีหรือชั่ว จากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ครู อาจารย์ ฯลฯ ซึ่งถือว่า เป็นตัวแทนของสังคม ทั้งนี้โดยวิธีที่เรียกว่าการเทียบเคียง ในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนเองโดยอัตโนมัติ

นักทฤษฎีส่วนมากยอมรับว่า จริยธรรมนั้น ได้ถูกปลูกฝังแล้วเป็นส่วนใหญ่ ตั้งแต่คนเรายังเป็นเด็ก ๆ อยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยความผันแปรของสังคมและสภาพแวดล้อมในภายหลังอาจมีผลกระทบทำให้คนเราเปลี่ยนแปลงจริยธรรมในวัยผู้ใหญ่ไปได้เหมือนกัน แต่ก็ไม่มีนักทฤษฎีคนใดปฏิเสธว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวัยทารกและวัยเด็กเล็กนั้น มีผลกระทบต่อจริยธรรมของคนเราได้รุนแรงกว่าและมีผลคงทนกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ (ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจฉนีก. 2520 : 8)

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Development Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้นดังนี้

4.1 พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างพื้นฐานทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และมีองค์ประกอบทางจรรยาวิพากษ์

4.2 แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรม คือ แรงจูงใจเกี่ยวกับยอมรับ (Acceptance) การมีความสามารถ (Competence) การเคารพตนเองหรือเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self Esteem or Self Actualization) มากกว่าจะเป็นความต้องการทางกายหรือการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความกลัว

4.3 ลักษณะสำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรม คือ พัฒนาการจะเป็นสากลมีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัฒนธรรม เพราะในทุกวัฒนธรรมมีการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม มีการสวมบทบาท (Roletaking) และมีความขัดแย้งในสังคม ซึ่งต้องการการบูรณาการทางจริยธรรม (Moral Integration) เช่นเดียวกัน

4.4 กฎและเกณฑ์ปกติเบื้องต้นของจริยธรรมเกิดจากประสบการณ์ ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ภายในตนเอง จึงไม่นิยมขั้นพัฒนาการจากภายในแต่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนกับคนอื่น

4.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม พิจารณาจากคุณภาพและขอบเขตทั่ว ๆ ไป ของสิ่งเร้าทางพุทธิปัญญาและทางสังคมตลอดช่วงการพัฒนาการของเด็ก มากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อ แม่หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัย การลงโทษหรือรางวัล

(Kohlberg, 1976 : 48) นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้ ได้แก่ เพียเจต์ (Piaget) และโคลบอร์ก (Kohlberg)

1.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ ได้ศึกษาตัดสินจริยธรรมของเด็ก ซึ่งเป็นรากฐานในการวิจัยทางด้านจริยธรรม โดยเฉพาะทฤษฎีพัฒนาการทางความรู้ (Cognitive Development) ทำให้ทราบว่าความคิดและสติปัญญาของบุคคลมีการเจริญตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนาการซึ่งแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

1.4.1.1 ชั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี เด็กในชั้นนี้ ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความอยาก ความต้องการทางกาย จึงต้องการที่จะได้บำบัดโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูดก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทต่าง ๆ ของตนเอง

1.4.1.2 ชั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 – 8 ปี ลักษณะของเด็กในชั้นนี้ จะมีความเกรงกลัว และเห็นว่าคำสั่งเป็นประกาศิตที่ตัวเองต้องกระทำตาม

1.4.1.3 ชั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี การที่เด็กจะพัฒนาการขั้นยึดคำสั่งมายังขั้นยึดหลักการแห่งตนนี้ เพียเจต์เชื่อว่าเกิดจากการพัฒนาทางด้านปัญญาและประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอก จะเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งเด็กที่อยู่ในสภาพสังคมปกติ จะบรรลุถึงขั้นที่สามในช่วงอายุนี้นี้ แต่มีเด็กบางคนที่มีการพัฒนาการหยุดชะงักในขั้นที่สอง เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองอย่างผิดปกติหรือจากสังคมหรือจากกลุ่มเพื่อนก็ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก, 2520 : 39 – 40)

1.4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลบอร์ก

โคลบอร์ก (Kohlberg) กล่าวว่า จริยธรรมไม่ถือการกระทำตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่บุคคลควรกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้ง แล้วตัดสินโดยหลักความยุติธรรม (Kohlberg, 1975 : 673) โคลบอร์ก ได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของ เพียเจต์ และพบความจริงว่าการพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นไม่ได้พัฒนาถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในภาพปกติจะมีการพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี (Kohlberg, 1969 : 391) และโคลบอร์กยังเชื่อว่าการวัดพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ประเภท ซึ่งในแต่ละประเภคนั้นจัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 6 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ใช้หลักหลบหลีกการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment)

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (Nairely Egoistic Orientation)

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี (Good Boy Orientation)

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation)

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการเคารพตนเองหรือการกระทำตามสัญญา (Contractual Listic Orientation)

ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience or Principle Orientation)

จากขั้นการพัฒนาการทางจริยธรรม 6 ขั้นนี้ โคลเบอร์ก ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) เป็นระดับที่มีอายุต่ำกว่า 9 ขวบ การกระทำของเด็กในขั้นนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษและการแสวงหารางวัล เขาถือว่าการที่คนอื่นกระทำตามที่เขาต้องการนั้นเป็นสิ่งถูกต้อง แม้ว่าการกระทำนั้นจะขัดกับกลุ่มบุคคลอื่น ชอบแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกันโดยไม่ให้เสียเปรียบกัน

2. ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) ช่วงอายุ 10 – 16 ปี เป็นระดับที่เด็กทำตามสังคม ประเพณี กฎหมาย และศาสนา โดยที่เขาจะควบคุมความประพฤติ จากการดำหนิและยกย่องชมเชยจากสังคม ซึ่งการกระทำของเขานั้นจะเป็นไปตามที่ผู้อื่นชอบ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนของตนเอง ดังนั้น จึงชอบการเลียนแบบ แม้ว่าบางครั้งการกระทำของกลุ่มจะขัดกับสังคมส่วนใหญ่ก็ตามและต่อมาก็จะตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนตามกฎหมาย

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) ตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไปเป็นระยะที่เด็กจะมีจริยธรรมในขั้นสูงสุด คือมีการกระทำที่แยกตัวออกจากกฎเกณฑ์และความคาดหวังของผู้อื่น ในการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ นั้น ต้องนำมาตรึงตรองพิจารณาด้วยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามความสำคัญว่า อันไหนจะมีความสำคัญมากกว่า โดยการที่คำนึงถึงประโยชน์สุขของสังคมไม่รู้จักสิทธิของบุคคลอื่น มีความรู้เป็นสากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคม

การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ โคลเบอร์ก เชื่อว่าเป็นไปตามขั้นจากขั้นต่ำสุดไปสู่ขั้นสูงสุด และบุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงกว่านั้นเกิดจากการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อได้ใช้เหตุผลขั้นสูงกว่าแล้ว เหตุผลในขั้นต่ำก็จะถูกนำมาใช้น้อยลง และอาจจะถูกทิ้งไปในที่สุดได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน. 2520 : 45)

เพื่อให้เข้าใจทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ซึ่งประกอบด้วยพัฒนาการทางจริยธรรม 6 ขั้น แบ่งเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับมี 2 ขั้น ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลีกเลี่ยงการลงโทษ (2-7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี)
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	
ขั้นที่ 3 หลักการกระทำตามที่คนอื่นเห็นว่าดี (10-13 ปี)	2. ระดับตามเกณฑ์ (10-16 ปี)
ขั้นที่ 4 หลักการทำหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	
ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

(ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์. 2520 : 43)

นอกจากนี้ บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner) ได้วิเคราะห์แบบของการตัดสินใจจริยธรรม และแบ่งการพัฒนาการทางจริยธรรมไว้เป็น 5 ลักษณะดังนี้ (มิลินทร์ สำเภาเงิน. 2524 : 44)

1. ลักษณะการปรับเข้าหาตน (Self – Oriented) เป็นขั้นที่บุคคลถูกจูงใจให้กระทำเพื่อความพอใจของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่น ซึ่งเป็นลักษณะของเด็กในวัยต้น ๆ
2. ลักษณะการยอมรับอำนาจบังคับ (Authority – Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลยอมรับค่านิยมและข้อบังคับของบิดามารดา เรียกได้ว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมถูกควบคุมจากบุคคลอื่น
3. ลักษณะการยอมรับกลุ่มเพื่อน (Peer – Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลปฏิบัติตามแนวทางของเพื่อน และเป็นอิสระจากการบังคับบัญชาของผู้ใหญ่
4. ลักษณะการทำตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Collective – Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลจะมีข้อผูกมัดในการปฏิบัติตามเป้าหมายของกลุ่ม
5. ลักษณะการทำตามเหตุผล (Objective – Oriented) เป็นลักษณะที่ดีที่สุดเพื่อสนองตอบต่อสถานการณ์บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล

1.5 ระดับค่านิยมจริยธรรม

การแบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมตามลักษณะโครงสร้างของวัฒนธรรมในสังคมไทย จากผลการประชุมทางวิชาการ เกี่ยวกับจริยธรรมไทยได้มีความเห็นสอดคล้องกันที่จะกำหนดระดับสูงต่ำของค่านิยมจริยธรรมไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา. 2520 : 148)

ระดับที่ 1 ค่านิยมที่ยึดหลักการได้รับผลประโยชน์บางประการของตนเองเป็นใหญ่

ระดับที่ 2 ค่านิยมที่ยึดหลักการให้ผู้อื่นในสังคมแคบ ๆ ได้รับประโยชน์ เช่น เพื่อญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท

ระดับที่ 3 ค่านิยมที่ยึดหลักการเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชนประเทศชาติ หรือมนุษยชาติ

ระดับที่ 4 ค่านิยมที่ยึดหลักการเพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ในจิตใจทำความดีเพื่อความดี

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสติ

2.1' ความหมายของอริยมรรคมีองค์แปดด้านสติ

อริยมรรคมีองค์แปด ด้านสัมมาสติ เป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสามารถครอบคลุมในหลักธรรมทั้งหลายในพระพุทธศาสนา เป็นหลักการปฏิบัติธรรม ซึ่งใช้ในการดำรงชีวิตที่เป็นสุขทั้ง กาย วาจา และใจ ทั้งนี้เพื่อให้หลุดพ้นต่อความทุกข์ ทั้งทุกข์ที่เกิดขึ้นแก่ตนเองแก่ผู้อื่นและแก่สังคมดังนั้นจึงเป็นหลักการปฏิบัติตนในสายกลางหรือที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา คำว่าอริยมรรคมีองค์แปดนั้นมีความหมายถึง ทางอันประเสริฐ มีองค์แปดเป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ดับความทะยานอยากที่จะนำมนุษย์ไปสู่ความสงบอันสมบูรณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ด้วยกัน 8 ข้อ อริยมรรคมีองค์แปดนั้นเป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าได้แสดงธรรมแก่ปัญจวัคคีย์ ดังคำพระพุทธพจน์ ดังนี้ (วคิน อินทสระ. 2524 : 109)

ภิกษุทั้งหลาย อริยสัจ คือ ปฏิปทาให้ถึงความดับทุกข์ คือ อริยมรรคประกอบด้วยองค์แปด มีดังนี้

1. ความเห็นชอบ (สัมมาทิฐิ)
2. ความดำริชอบ (สัมมาสังกัปปะ)
3. การพูดชอบ (สัมมาวาจา)
4. การกระทำชอบ (สัมมากัมมันตะ)
5. อาชีพชอบ (สัมมาอาชีวะ)
6. ความเพียรชอบ (สัมมาวายามะ)
7. สติชอบ (สัมมาสติ)
8. สมาธิชอบ (สัมมาสมาธิ)

ภิกษุทั้งหลาย อริยสัจ คือ ทุกขโรธคามินี ปฏิปทานี้เราไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อน แต่ จักขุญาณ ปัญญาวิชาและแสงสว่างได้เกิดขึ้นแก่เราเอง

คือ เกิดขึ้นว่าทุกชนิดโรคาณีนีปฏิบัติกันนี้ คืวรอบรมให้เกิดขึ้น (ภาเวตัพพะ) และเราได้อบรมให้เกิด ให้ มีขึ้นแล้ว (ภาวิตะ)

กนก จันท์ขจร (2527 : 206 - 207) ได้กล่าวถึงอริยมรรคมีองค์แปด ด้านสัมมาสติ ไว้ดังนี้
มรรค แปลว่า ทาง มรรคแปด หรือ "อริยมรรค" คือ ทางอันประเสริฐมีองค์แปด เป็นข้อ ปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ดับความทะยานอยากที่จะนำมนุษย์ไปสู่ความสงบอันสมบูรณ์ พุทธศาสนา ได้ชี้แนะหนทาง 8 ข้อ ที่จะช่วยให้เราพบความสุขทางใจของชีวิต เป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตที่ เหมาะสม

สัมมาสติ ระลึกชอบ (Right mindfulness) ได้แก่ ระลึกถึงความเป็นไปเกี่ยวกับ กาย เวทนา จิต และธรรม

พระนาคดล ธัมมโรโต (2526 : 30 – 32, 110 - 113) ได้อธิบายถึงความหมายของอริยมรรคมี องค์แปด ด้านสัมมาสติ ไว้ดังนี้

สัมมาสติ ระลึกชอบ ก็คือ หลักธรรมที่เรียกว่า สติปัฏฐาน 4 นั่นเอง คือ

1. การพิจารณากาย (กายานุปัสสนา)
2. การพิจารณาเวทนา (เวทนานุปัสสนา)
3. การพิจารณาจิต (จิตตานุปัสสนา)
4. การพิจารณาธรรมต่าง ๆ (ธัมมานุปัสสนา)

ความหมายของสติ คือ ความไม่เผลอ ไม่เดินเผลอ ไม่พัวพันเพื่อนเลือนลอย มีความระมัดระวัง ความตื่นตัวต่อหน้าที่ ภาวะที่พร้อมอยู่เสมอในอาการคอยรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามา เกี่ยวข้องและ ตระหนักว่าควรปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ๆ อย่างไร สติ คือ ความไม่ประมาทนั่นเอง

กิจกรรมการเรียนการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2528 : 42 - 51) ได้ให้ความหมาย ตลอดจนองค์ประกอบของอริยมรรคมีองค์แปดข้อ ความที่แยกแยะออกมาแล้วมี 54 ข้อ

1. หมวดสัมมาทิฐิ คือ ความเห็นชอบ หรือความเห็นถูกต้อง มี 13 ข้อ
 - 1.1 การมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตน
 - 1.2 การเห็นความจริงของธรรมชาติอันมิใช่ไสยศาสตร์
 - 1.3 ความรู้จักรับผิดชอบชีวิตดีและมีเหตุผล
 - 1.4 การรู้จักความถูกต้องพอดี
 - 1.5 ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.6 การยอมรับการเปลี่ยนแปลง
 - 1.7 ความรับผิดชอบ

- 1.8 ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
- 1.9 การรู้จักทำชีวิตให้เป็นชีวิตเย็น
- 1.10 ความไม่เห็นแก่ตัว
- 1.11 การรับรู้ต่อบุคคลที่ควรรับรู้
- 1.12 การเคารพบูชาที่ถูกต้อง
- 1.13 คุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน
2. หมวดสัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบหรือดำริถูกต้อง มี 7 ข้อ
 - 2.1 การมีสัจจะความจริงใจ
 - 2.2 ความละอายและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
 - 2.3 ความกล้าหาญ
 - 2.4 ความกตัญญูทุกเวลา
 - 2.5 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - 2.6 ความเชื่อเพื่อพ่อแม่ และเสียสละ
 - 2.7 ความเป็นผู้ว่านอนสอนง่าย
3. หมวดสัมมาวาจา คือ การพูดจาชอบ มี 2 ข้อ
 - 3.1 การไม่พูดร้าย
 - 3.2 พูดแต่วาจาที่ชวนฟังและมีประโยชน์
4. หมวดสัมมากัมมันตะ คือ การทำงานชอบ มี 12 ข้อ
 - 4.1 การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ต่อร่างกายของสิ่งมีชีวิต
 - 4.2 การไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น
 - 4.3 การไม่ประทุษร้ายต่อของรักของผู้อื่น
 - 4.4 การไม่มีการกระทำเป็นการประทุษร้ายต่อสติสมประดีของตนเอง
 - 4.5 ความมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
 - 4.6 การมีมารยาทและนิสัยสำหรับสุภาพชน
 - 4.7 การมีมารยาทอันแสดงลักษณะแห่งความเคารพและเชื่อเพื่อ
 - 4.8 ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมทุกสาขา
 - 4.9 การมีความประพฤติประกอบด้วยธรรม
 - 4.10 การทำความดีมาติดต่อกันมาตลอดเวลา
 - 4.11 การมีกิจกรรมอันประกอบด้วยสุนทรียภาพ
 - 4.12 การกระทำทุกสิ่งด้วยความประณีตละเอียดถี่ถ้วน

5. หมวดสัมมาอาชีวะ คือ การดำรงชีพชอบ มี 5 ข้อ
 - 5.1 การแสวงหาและมีปัจจัยเครื่องเลี้ยงชีพที่ประกอบด้วยธรรม
 - 5.2 ความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบกิจการงาน
 - 5.3 การคบบัณฑิต
 - 5.4 การไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจหรือวิสัยของคนพาล
 - 5.5 ความสุภาพไม่หยิ่งยโสโอ้อวด
6. หมวดสัมมาวายามะ คือ ความพากเพียรถูกต้อง มี 3 ข้อ
 - 6.1 ความขยันหมั่นเพียรในหน้าที่ทั้งที่เป็นการละเว้นและการทำให้มี
 - 6.2 การพยายามหาเหตุและทำตามตัวอย่างที่ดี
 - 6.3 การพยายามแก้ไขข้อบกพร่องที่ควรแก้อยู่ตลอดเวลา
7. หมวดสัมมาสติ คือ ความจำได้ ระลึกได้ มี 4 ข้อ
 - 7.1 ความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง
 - 7.2 ความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี
 - 7.3 ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์
 - 7.4 ความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย
8. หมวดสัมมาสมาธิ คือ ความตั้งใจมั่นถูกต้อง มี 8 ข้อ
 - 8.1 การทำจิตให้สงบ มีสมาธิ จิตใจแจ่มใส
 - 8.2 ความเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในสิ่งที่มากระทบ
 - 8.3 ความอดทนอดกลั้น
 - 8.4 ความเป็นผู้มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
 - 8.5 ความเป็นผู้มีจิตที่ไม่มีสิ่งที่น่ารังเกียจ
 - 8.6 ความเป็นผู้มีจิตไร้โรค
 - 8.7 ความเป็นผู้มีจิตเกษม คือ เยือกเย็น สดชื่น แจ่มใส สะอาด
 - 8.8 ความเป็นผู้มีจิตบริสุทธิ์ ตั้งมั่น ว่องไวในหน้าที่

สัมมาสติ แปลว่า ความระลึกถูกต้อง สติเป็นภาษาบาลี สัมปฤดีเป็นภาษาสันสกฤต หมายถึง ความจำ ความรู้สึกระลึกได้เท่าที่ธรรมชาติมีให้ เท่าที่จะทำให้ชีวิตรอดอยู่ได้

พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต (2540 : 13) ได้ให้ความหมายว่า รู้จักกำหนดจดจำ ระลึกการทำ คำที่พูด กิจที่ทำแล้วและที่จะต้องทำต่อไปได้จะทำอะไรก็รอบคอบ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่ผลีผลาม ไม่เลินเล่อ ไม่เลื่อนลอย ไม่ประมาท ไม่ยอมถล่มลงในทางผิดพลาด ไม่ปล่อยปละละเลยทิ้งโอกาส สำหรับความดีความงาม

ส. จิระนนท์ (2533 : 8) คือ ความระลึกได้ การมีสติ คือ การที่มีภาวะระลึกได้ ภาวะที่จำได้ ภาวะที่ไม่ลืม ไม่เผลอ ไม่เลินเล่อ ไม่พินเพื่อน ไม่เลือนล่อย เฝ้าระวัง ติดตามไม่คลาดสายตา ส่วนภาวะที่ตรงกันข้าม คือ ขาดสติ ไม่ได้สตินั้น คือ ขาดความระมัดระวัง ขาดความตื่นตัว ขาดความพร้อมที่จะเผชิญหน้า แต่ถ้าหมดสติแล้วความระลึกได้จะไม่เหลืออยู่เลย สติเป็นธรรมสำคัญในทางจริยธรรมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นตัวควบคุมการปฏิบัติหน้าที่และเป็นตัวคอยยับยั้ง ครอบงำตัวเองเพื่อมิให้หลงเพลินไปในทางชั่ว สติจึงเป็นการเตือนตนในการทำความคิด ไม่เปิดโอกาสแก่ความชั่ว

สติสัมปชัญญะ มักใช้คู่กันเสมอ สัมปชัญญะ คือความรู้เข้าใจชัด เมื่อใช้ร่วมกันจึงหมายถึง ความระลึกได้ และรู้ตระหนักชัดแจ้ง ส่วนคำว่า สติปัญญา เป็นอีกคำหนึ่งที่ใช้คู่กัน ความหมายหนักไปในทางปัญญา การประพฤติปฏิบัติโดยมีสติกำกับควบคุมอยู่เสมอ นั้น มีชื่อโดยเฉพาะว่า อัปปมาท คือความไม่ประมาท อัปปมาทจัดเป็นธรรมที่สำคัญยิ่ง หรือเป็นยอดของธรรมในระบบจริยธรรมเพราะเป็นองค์ประกอบที่คอยควบคุม ยับยั้งเตือนไม่ให้มัวเมาหลุ่มหลงและคอยเร่งรัดกระตุ้นเตือนให้ขะมักเขม้นในความก้าวหน้า ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรอบคอบ

สรุปความหมายของสติ คือ คุณธรรมในด้านการควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา และจิตใจ ไม่ให้เกิดโทษแก่ตนเองและสังคม มีสติที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้องทันท่วงที รู้จักการยับยั้งตนเอง มีการใคร่ครวญอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจในการปฏิบัติ

2.2 องค์ประกอบของการปฏิบัติตามสติ

2.2.1 ความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง (กาย วาจา ใจ) หมายถึง การมีความระลึกได้อย่างถูกต้องอันประกอบอยู่ด้วย ปัญญา ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ตามที่เคยเรียนมา เคยฝึกฝนมาแล้วอย่างไรรื้อนั้นมาทำหน้าที่ควบคุมดูแลการกระทำทางวาจา ทางใจ ของตนอยู่ตลอดเวลา ไม่ให้ผิดพลาดอยู่ได้อ่านาจีเลส

2.2.2 ความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี หมายถึง การมีความระลึกได้อย่างทันท่วงทีต่อสิ่งที่มากระทบความรู้สึกให้อยู่ในความถูกต้องเป็นการฉลาด ทันเวลา ทันสถานการณ์ทุกรูปแบบทุกเรื่องราว ไม่ทำอะไรผิดพลาด เมื่อมีการรับอารมณ์ ทางหู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ

2.2.3 ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ หมายถึง การมีความระลึกได้อย่างสมบูรณ์ได้อย่างถูกต้องครบถ้วนก่อนที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใด ๆ ลงไป ไม่นึกคิด ไม่พูด ไม่ทำอะไรอย่างผลุนผลัน

2.2.4 ความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย หมายถึง การมีความระลึกรู้สึกตัวได้อย่างถูกต้องตลอดเวลาอะไรเป็นอะไร ไม่ให้กิเลสเกิดขึ้นในการแสวงหา การมีไว้และการบริโภคปัจจัยเพื่อส่งเสริมชีวิต

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 งานวิจัยภายในประเทศ

สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2541 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ผลการศึกษาพบว่า ค่าอำนาจจำแนกข้อคำถาม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ หาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อยืนยันและคำนวณโดยสูตรสัมประสิทธิ์โอเมก้าแบบกำหนดน้ำหนักไม่เท่ากันของอัลเลน มีค่า เท่ากับ 0.98080 ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและค่าความไม่เที่ยงตรงของแบบทดสอบ หาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแล้วคำนวณโดยใช้สูตรของไฮสน์ และพรอนสเตอร์ิต มีค่าเท่ากับ 0.93002 และ 0.0566 ตามลำดับ

ยอดชาย แพชนะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบคุณภาพแบบทดสอบวัดจริยธรรม ความซื่อสัตย์ แบบสถานที่ที่มีรูปแบบตัวเลือกคำตอบต่างกัน จากผลการศึกษา พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบสถานการณ์ ระหว่างตัวเลือก แบบสถานการณ์ แบบตามความรู้สึก และแบบเลือกแผนปฏิบัติของนักเรียนทั้งหมด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 ในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง มีค่าอำนาจจำแนกแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่าอำนาจจำแนกไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าอำนาจจำแนกของตัวเลือกแบบสถานการณ์อย่างเดียวในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่าอำนาจจำแนกแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 ส่วนตัวเลือกแบบตามความรู้สึก และแบบเลือกแนวปฏิบัติ มีค่าอำนาจจำแนกไม่แตกต่างกัน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบสถานการณ์ ระหว่างตัวเลือกแบบสถานการณ์ แบบตามความรู้สึกและแบบเลือกแนวปฏิบัติของนักเรียนทั้งหมด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.5 ในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีค่าความเชื่อมั่นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีค่าความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าความเชื่อมั่นของตัวเลือก แต่ละรูปแบบในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่าความเชื่อมั่นไม่แตกต่างกัน ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ ของแบบทดสอบสถานการณ์ระหว่างตัวเลือกแบบสถานการณ์ แบบความรู้สึกและแบบเลือกแนวปฏิบัติ ของนักเรียนทั้งหมดไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ ของตัวเลือกแต่ละรูปแบบในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพไม่แตกต่างกัน

อมรรวณ แก้วผ่อง (2542 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลของ กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดน้อยในกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กุหลาบ ร่มศรี (2536 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความอ่อนน้อมถ่อมตนที่มีคุณภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ 3.472 ถึง 15.243 ทุกค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่เอ็ดเวอร์ดกำหนด ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่าตั้งแต่ .758 ถึง .852 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่า .917 ทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเที่ยงตรงตามสภาพสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบทดสอบทั้งสามด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแต่ละด้านระหว่าง .510 ถึง .626 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับ ทั้งฉบับอยู่ระหว่าง .808 ถึง .885 และมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .01

บุญสม โพธิ์เงิน (2537 : 75) ได้ทำการศึกษาคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือประกอบอาชีพรับจ้าง หรืออื่น ๆ แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรรณี อุณศรีเพ็ง (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างแบบทดสอบ วัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปดด้านศีล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย สามด้านย่อย คือ สัมมาวาจา สัมมาภังคะและสัมมาอาชีวะ พบว่า ค่าอำนาจของแบบทดสอบ มีพิสัยตั้งแต่ 2.017 ถึง 12.987 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่า .893 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบหาโดยวิธีกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว พบว่า มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบทดสอบทั้งสามด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง .381 ถึง .671 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง .789 ถึง .889 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กันยารัตน์ ประเคนรี (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม ด้านสัปปริสธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบทดสอบประกอบไปด้วย 7 ด้านย่อย คือ การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาล การรู้จักชุมชนและการรู้จักบุคคล พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา มีค่าตั้งแต่ 0.737 ถึง 0.836 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่า 0.915 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง ความเที่ยงตรงเชิงสภาพสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.007 ถึง 0.615 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.469 ถึง 0.793 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนันทา ประเสริฐศรี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างแบบทดสอบ วัดความมีวินัยในตนเอง ชนิดสถานการณ์ที่เป็นภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.71 – 10.67 ทุกค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.6334 ถึง 0.7969 รวมทั้งฉบับ มีค่า 0.9292 ทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การตรงต่อเวลา ความเป็นผู้นำและรวมทั้งฉบับ มีความเที่ยงตรงตามสภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความ รับผิดชอบและความอดทน มีความเที่ยงตรงตามสภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความซื่อสัตย์มีค่าเป็นลบ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชาญวิทย์ สุวรรณร่อ (2530 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยวรรค มีองค์แปดด้านสมาธิ ที่มีคุณภาพเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 9.620 ถึง 24.755 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ 0.790 ถึง 0.838 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบรวมทั้งฉบับมีค่า 0.966 มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพ มีค่าตั้งแต่ .914 ถึง .928 และค่าความเที่ยงตรงทั้งฉบับมีค่า .916 แบบทดสอบทั้งสามด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง .862 ถึง .924 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับทั้งฉบับอยู่ระหว่าง .915 ถึง .981 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรงค์ดี บุญฤทธิ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษ ตามหลักพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) กับองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) นักเรียนหญิงมีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในองค์ประกอบ 2 (มีความหมายพอใจตามกำลัง) พบว่า มีความแตกต่าง

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์ – คณิต กับ แผนการเรียนศิลป์ – ภาษา พบว่า ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) กับองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทย์ – คณิต มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์ – ภาษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุชิน เพ็ชรวิทย์ (2518 : 27 - 29) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสันโดษและอิทธิบาท 4 เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพธรรมาธิปไตย โดยสร้างแบบทดสอบวัดความสันโดษ มีรูปแบบของแบบทดสอบเป็นแบบ Verbal Projective Technique ซึ่งสร้างเป็นรูปสถานการณ์ ให้ผู้ถูกทดสอบพิจารณาทั้งหมด 30 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีประเด็นในพิจารณาอยู่ 2 ประเด็น ประเด็นแรก เกี่ยวกับการพิจารณาสถานการณ์ตามมาตรฐานสังคม ประเด็นที่สอง เกี่ยวกับการสวมบทบาทของบุคคลที่มีชื่ออยู่ในสถานการณ์ โดยให้ผู้ตอบประเมินค่าเป็นตัวเลข 7 ระดับ ดังตัวอย่าง

0) แทนที่จะบ่นว่าเงินเดือนน้อย นิวัติพยายามวางแผนการใช้จ่ายเงินในครอบครัวอย่างประหยัด จึงไม่เกิดปัญหาเดือดร้อน

ก. คนอื่น ๆ ปฏิบัติเช่นเดียวกับนิวัติหรือไม่

ไม่ปฏิบัติ 1/2/3/4/5/6/7/ ปฏิบัติ

ข. ถ้าท่านเป็นนิวัติท่านจะปฏิบัติเช่นนี้หรือไม่

ไม่ปฏิบัติ 1/2/3/4/5/6/7/ ปฏิบัติ

การตรวจให้คะแนนตามตัวเลขที่อยู่ในช่องประเมินค่าสำหรับข้อความเชิงบวกและให้คะแนนกลับกันในกรณีที่เป็นข้อความในเชิงลบ หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการของฮอยท์ (Hoyt's Method) จากกลุ่มตัวอย่าง 100 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นในชุด ก. และ ข. เป็น 0.93 และ 0.86 ตามลำดับ

แสงสุริย์ คนศิลป์ (2519 : 61 – 66 , 140 – 141) ได้ศึกษาความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ลักษณะอคติทั่วไปและความเคร่งครัดของนักเรียนในภาคเหนือ โดยสร้างแบบสอบถามวัดความสำนึกในหน้าที่พลเมือง จำนวน 25 ข้อ โดยใช้รูปแบบของแบบทดสอบเป็นมาตราประเมินค่า เป็นแบบมาตราวัดเจตคติแบบ Likert Scales แต่แบ่งเป็น 7 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงมาก จริงบ้าง ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยจริง ไม่จริงมาก และไม่จริงเลย ซึ่งมีคะแนนเรียง เป็น 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 สำหรับ

ข้อความในเชิงบวกและคะแนนเรียงกลับกันในข้อความเชิงลบ ตัวอย่างเช่น

0) ข้าพเจ้าขอสาปแช่งคนที่ขัดแย้งกับข้าพเจ้าเสมอ

00) ข้าพเจ้าภูมิใจที่อยู่ในประเทศไทย เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่สามารถรักษาความเป็นเอกราชได้ตลอดมา

000) เราควรติเตียนคนที่ไม่ใช่เพื่อนแท้ของเราทุกวิถีทาง

0000) ลูกไม่มีพ่อเป็นที่น่ารังเกียจอย่างยิ่งในสังคมไทย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ หากจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.8069 และกลับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 100 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9929

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 83 – 84) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย โดยสร้างแบบทดสอบ วัดระดับจริยธรรม ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมประกอบด้วย สถานการณ์ที่เป็นเรื่องต่าง ๆ จำนวน 10 เรื่อง แต่ละเรื่องจะบรรยายถึงสถานการณ์ที่ขัดแย้งซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในชีวิตประจำวันของเยาวชนไทย โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น การเข้าคิวซื้อตัวชมพูทศวรรษ การข้ามถนนที่ทางม้าลาย การคืนเงินที่พ่อค้าทอนเกิน การร่วมในการบริจาคโลหิต เป็นต้น สถานการณ์ที่สร้างขึ้นเป็นเรื่องที่กระทำ 5 เรื่อง และเป็นเรื่องที่ไม่กระทำ 5 เรื่อง เมื่อผู้ตอบอ่านสถานการณ์แล้วจะสมมติให้ผู้ตอบเป็นบุคคลในเรื่อง แล้วจะเลือกปฏิบัติด้วยวิธีใด โดยจะมีตัวเลือกให้ 6 ตัวเลือก ซึ่งแสดงผลตามชั้นต่าง ๆ ของโคลเบอร์ก ในการตรวจให้คะแนน จะให้ตามชั้นที่ให้เหตุผล คือ ตอบชั้นที่ 1 ก็ให้ 1 คะแนน ไปจนถึงตอบชั้นที่ 6 ก็ให้ 6 คะแนน ตัวอย่างแบบทดสอบ เช่น

0) ตามปกติเมื่อข้าพเจ้าจะต้องเดินข้ามถนน ข้าพเจ้าจะต้องเดินไปข้ามตรงทางม้าลาย เพราะ

_____ เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะต้องช่วยไม่ให้เกิดการจราจรติดขัด

_____ การเห็นแก่ความสะดวกของตนฝ่ายเดียวไม่เหมาะสมกับกาลเทศะในที่นี้

_____ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยย่อมทำให้เกิดความปลอดภัยและความสงบสุขในสังคม

_____ ข้าพเจ้าต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนอื่น ๆ

_____ ถ้าเกิดอุบัติเหตุข้าพเจ้าจะได้เป็นฝ่ายถูกและสามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้

_____ โอกาสที่ข้าพเจ้าจะโดนรถชนบนทางม้าลายมีน้อยกว่าการข้ามทางที่อื่น ๆ

แบบทดสอบนี้หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 50 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

ชไมพร มุขโต (2525 : 26 – 29 , 124) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมในการพัฒนาความ

ซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสร้างแบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ จำนวน 32 ข้อ เป็นลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ ดังตัวอย่าง

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0) ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว 00) เอาของส่วนรวมมาใช้ส่วนตัวบ้าง ไม่ใช่เป็นเรื่องเสียหายร้ายแรง				

การตรวจให้คะแนน ถ้าเป็นข้อความเชิงบวก จะให้คะแนน 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความในเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน จากการตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบซึ่งหาโดยวิธี Alpha Coefficient จากกลุ่ม ตัวอย่าง 100 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 และหาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพโดยใช้สูตร Spearman's rank difference Correlation ได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.81

สุภาพร จันทรียธิน (2526 : 59 – 62) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อแบบทดสอบเป็นแบบสร้างสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง คำตอบอยู่ในลักษณะมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ ก,ข,ค,ง, และ จ จำนวน 33 ข้อ ตัวอย่างเช่น

0) สมใจต้องการจะซื้อเสื้อตัวใหม่สำหรับไปเที่ยว แต่เธอจะต้องเก็บเงินค่าขนมไปอีกหลายเดือน สมใจควรจะตัดสินใจอย่างไร

เก็บเงิน | ก | ข | ค | ง | จ | ไม่เก็บเงิน

00) สุพิศยืมหนังสือของเพื่อนมาอ่าน เธอทำหนังสือของเพื่อนขาดโดยไม่ตั้งใจ เมื่อเธอนำมาส่งคืน เธอควรจะตัดสินใจอย่างไร

ยอมรับว่าเป็นผู้ทำ | ก | ข | ค | ง | จ | บอกว่าหลานเป็นผู้ทำ

การตรวจให้คะแนน ในข้อความเชิงบวกจะให้คะแนน 1,2,3,4 และ 5 ตามลำดับ จากข้อ ก ถึง จ ในข้อความเชิงลบจะให้คะแนนกลับกัน คุณภาพของแบบทดสอบหาความเชื่อมั่นโดยวิธี Alpha Coefficient จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8353 และหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา แนะนำ และการวัดผลตรวจสอบ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีนำคะแนนที่สอบไปหาความสัมพันธ์กับนักเรียนที่ทำคะแนนจากแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบของสภโชค พูลนวม (2523) ได้ค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.372 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อนุวัฒน์ ตั้งสมบุญ (2526 : 34 – 35 , 118 – 119) ได้สร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขต กรุงเทพมหานคร โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมี 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 4 ชั้น ของคณะกรรมการพัฒนาจริยธรรมไทย ปีพุทธศักราช 2524 จำนวน 20 ข้อ ดังตัวอย่างเช่น

เรื่องที่ (0) ขณะพักกลางวัน นิภาเข้าห้องน้ำที่โรงเรียน พบนาฬิกาเรือนหนึ่ง นิภาจึงนำไปส่งครู การที่นิภาทำเช่นนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

- ก. นิภาคิดว่าการได้ของของคนอื่นเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ
- ข. นิภาไม่ต้องการได้นาฬิกาเพราะนิภาก็มีใช้อยู่แล้ว
- ค. นิภาไม่ต้องการได้นาฬิกา เพราะรู้ว่าเป็นของเพื่อนที่ตนเองรู้จัก
- ง. นิภาคิดว่าถ้าทุกคนอยากได้ของของคนอื่น สังคมในโรงเรียนจะวุ่นวาย

(คำตอบทั้ง 4 ข้อ มีคะแนนเรียงตามลำดับเป็น 4,1,2,3)

การตรวจให้คะแนนยึดหลักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของคณะกรรมการพัฒนาจริยธรรมไทย พุทธศักราช 2524 คือ เหตุผลในชั้นที่ 1 ให้คะแนน 1 คะแนน จนถึงเหตุผลในชั้นที่ 4 ให้ 4 คะแนน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดความรู้สึกต่อคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ เป็นแบบทดสอบที่ให้นักเรียนประเมินตนเอง จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีรูปแบบและการตรวจให้คะแนนเหมือนกันกับแบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ของ ชไมพร มุขโต (2525) ดังตัวอย่างแบบทดสอบ เช่น

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้อ (0) มานะยอมรับผิดชอบเมื่อรู้ว่าตนเองผิด				
ข้อ (00) ในเวลาสอบข้าพเจ้าจะแอบดูคำตอบของเพื่อน ๆ เสมอ เพื่อตนเองจะได้คะแนนมาก ๆ				

ฉบับที่ 3 เป็นแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมในขณะมีสถานการณ์บังคับในแบบของรูปภาพ โดยจะเขียนรูปภาพเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ รูปภาพในแต่ละข้อจะมี 4 ตัวเลือก เช่นเดียวกับฉบับที่ 1 แบบทดสอบฉบับที่ 3 นี้มีจำนวน 20 ข้อ สำหรับหลักเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนเหมือนกันกับฉบับที่ 1

แบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ นำไปหาคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่าง 378 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.559 , 0.859 และ 0.774 ตามลำดับ ซึ่งหาโดยวิธี Alpha Coefficient และได้ค่าความเชื่อมั่น 0.951,

0.974 และ 0.971 ตามลำดับ โดยวิธี Split – half ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ ซึ่งหาโดยนำอันดับคะแนนไปหาความสัมพันธ์กับอันดับที่ได้จากการให้คะแนนของครู โดยใช้สูตร Spearman's rank order Coefficient ได้ค่าความเที่ยงตรงเป็น 0.32 , 0.28 และ 0.53 ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ไชว ช่อมงคลอุดม (2528: 60 – 65 , 100 – 108) ได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบสถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อยทั้ง 4 ด้าน ด้านละ 10 สถานการณ์ รวมทั้งฉบับ 40 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีคำถามให้ตอบ 3 คำถาม คือ คำถามที่ 1 ถามความรู้สึกต่อการกระทำของบุคคลในสถานการณ์สมมุติ ซึ่งมี 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และความรู้สึกที่กำกวมระหว่างเห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย คำถามที่ 2 ถามการเลือกกระทำเมื่อสมมุติให้ผู้ตอบเป็นบุคคลในสถานการณ์สมมุติซึ่งมีทางเลือก 3 อย่าง คือ กระทำ ไม่กระทำ และไม่แน่ใจ คำถามที่ 3 ถามเหตุผลเชิงจริยธรรมในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำตามคำตอบในคำถามที่ 2 ซึ่งมีเหตุผล 3 ระดับ ตามระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก คือ ระดับก่อนเกณฑ์ ระดับตามเกณฑ์และระดับเหนือเกณฑ์ การให้คะแนน ให้คะแนนรวมเป็นสถานการณ์ ซึ่งคำตอบของข้อคำถามในแต่ละสถานการณ์เป็นดังนี้ คำถามข้อที่ 1 คำตอบว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และยังตัดสินใจไม่ได้ ให้คะแนนเป็น 1, -1, และ 0 ตามลำดับ คำถามข้อที่ 2 คำตอบว่า กระทำ ไม่กระทำ และไม่แน่ใจ ถ้าเป็นสถานการณ์เชิงบวก ให้คะแนน 1, -1 และ 0 ตามลำดับ ถ้าเป็นสถานการณ์เชิงลบให้คะแนนเป็น -1, 1 และ 0 ตามลำดับ คำถามข้อที่ 3 เหตุผลในระดับก่อนเกณฑ์ ตามเกณฑ์ และเหนือกฎเกณฑ์ ให้คะแนนเป็น 0, -1 และ -2 ตามลำดับ ตัวอย่างแบบทดสอบ

สถานการณ์ที่ 0 คบคนชั้นเดียวกันดีกว่า

มะลิเป็นลูกเศรษฐีมีอันจะกิน ด้วยความถือตัวว่าพ่อแม่ร่ำรวย จึงชอบที่จะคบหาสมาคมกับเพื่อนที่พ่อแม่มีฐานะร่ำรวยเหมือนกัน ส่วนเพื่อนที่พ่อแม่มีฐานะยากจน มะลิจะไม่ทำตัวให้สนิทสนมด้วยมากนักถ้าจะพูดบ้างก็พูดแบบขอไปทีเท่านั้น

1. นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของมะลิหรือไม่

- ก. เห็นด้วย
- ข. ไม่เห็นด้วย
- ค. ยังตัดสินใจไม่ได้

2. ถ้านักเรียนเป็นมะลิจะกระทำเช่นนั้นหรือไม่

- ก. กระทำ (ทำต่อข้อ 3 (1))
- ข. ไม่กระทำ (ทำต่อข้อ 3 (2))

ค. ไม่แน่ใจ (ผ่านไปทำสถานการณ์ที่ 00)

3(1) ถ้ากระทำเพราะเหตุใด

- ก. คนรวยส่วนมากก็ชอบคบหาสมาคมกับคนรวยด้วยกัน
- ข. คนรวยคนจนมันคนละชั้น
- ง. ไม่อยากลดเกียรติของตัวเอง

3(2) ถ้าไม่กระทำเพราะเหตุใด

- ก. เกิดเป็นคนรวยหรือจนก็คนเหมือนกัน
- ข. อยากให้เพื่อนรักมาก ๆ
- ค. คนรวยที่ไม่ถือตัวก็มีเยอะแยะ

คุณภาพของแบบทดสอบ ค่าความเชื่อมั่นซึ่งหาโดยวิธีการสอบซ้ำจากกลุ่มตัวอย่าง 115 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบรวมทั้งฉบับ 0.953 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.890 จากการหาค่าโดยวิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา ค่าความเที่ยงตรงหาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว ค่าความเที่ยงตรงที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เพียเจต์ และอินเฮลเดอร์ (Piaget and Inhelder. 1969 : 122 - 123) ได้ศึกษาถึงการตัดสินใจ พฤติกรรมของเด็ก พบว่า การตัดสินใจพฤติกรรมของเด็กอายุต่ำกว่า 9 ขวบ จะไม่คำนึงถึงสาเหตุ เหตุผลหรือผลที่ตามมา เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพียเจต์ เชื่อว่าเป็นขีดจำกัดของเขาว์ปัญญาในเด็กวัยนี้ แต่เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ก็จะมีเหตุผลและมีแนวทางในการตัดสินใจพฤติกรรมของตนเอง

โฮลส์ไตร์น (Holstein. 1976 : 151 - 161) ได้ศึกษาอยู่ในช่วง 3 ปี เกี่ยวกับการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กอายุ 13 ปี จำนวน 53 คน ที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคม ตลอดจนเศรษฐกิจอยู่ในระดับเดียวกัน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง(Purposive Sampling)ในด้านของเชื้อชาติ กับสติปัญญาและผู้วิจัยได้ใช้สถานการณ์ของโคลเบอร์ก 5 เรื่องกับแบบสัมภาษณ์ภูมิหลังของเด็ก โดยการสัมภาษณ์บิดามารดาของเด็กพร้อมกับทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและหลังจากที่ทำการทดสอบเด็กไปแล้ว 2 เดือน ก็ไปสัมภาษณ์บิดามารดาของเด็กอีกครั้งหนึ่ง จากการวิจัยพบว่า เด็กชายหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กไม่แตกต่างกัน สติปัญญามีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กในช่วง 3 ปี และ พบว่าเด็กจะมีการพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นจากระดับกลางไปสู่ระดับสูงมากกว่าขั้นต่ำไปขึ้นสูง

โคลเบอร์ก ฮานน์ และแลนเจอร์ (Kohlberg, Hann and Langer. 1976 : 1204 - 1206) ได้ทำการศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ระดับจริยธรรม

ของบิดามารดากับบุตรมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และค่าสหสัมพันธ์จะลดลงในกลุ่มที่บุตรมีอายุมากขึ้น ซึ่งแสดงว่าเด็กได้รับการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมมีอิทธิพลมากเมื่อเด็กยังเล็กอยู่ ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนคำกล่าวของ เซียร์ส แมคโคบี และเลวิน (Sear, Maccoby and Levin. 1957 : 372) ที่ว่าความรักของบิดามารดา เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก ถ้าเด็กในช่วงแรกเกิดได้รับความอบอุ่น ได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างเพียงพอ เด็กจะมีความรู้สึกพอใจ และมีความสุข มีความไวใจในผู้ให้การอบรมเลี้ยงดู เกิดความรักชอบพอผู้เลี้ยงดู มีความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นพื้นฐานให้เด็กได้มีพฤติกรรมที่ดีต่อไป

ชไนเดอร์ (Schneider. 1979 : 4152 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของพัฒนาการเชิงจริยธรรมของเด็ก ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลเชิงจริยธรรมหน้าที่และพฤติกรรมของเด็กที่โรงเรียนกับผลของการเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบการให้ความรัก การออกคำสั่งและการลงโทษ ทั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเลี้ยงดูของบิดามารดา แต่ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของเด็ก โดยทั้งนี้ ระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับค่าสหสัมพันธ์ของพัฒนาการเชิงจริยธรรม 3 ประการ คือ การมีเหตุผลเชิงจริยธรรม หน้าที่และพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ

เพียเจต์ (Piaget. 1960 : 118 - 122) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบทดสอบในรูปของสถานการณ์คู่ โดยผูกเรื่องให้เป็นสถานการณ์ขึ้นมา 5 คู่ ในแต่ละคู่ก็จะเป็นเรื่องที่คล้ายคลึงกับคู่อื่น ๆ สถานการณ์ที่สร้างขึ้นเป็นปัญหาเกี่ยวกับการลักขโมย การพูดเท็จ การชิงช้า ดังตัวอย่าง

ข้อ 1 ก. แอลเฟรดได้พบเพื่อนเด็ก ๆ ของเขาซึ่งยากจนมาก เพื่อนได้บอกแก่เขาว่าไม่มีอาหารในมือเย็นนี้ เพราะที่บ้านไม่มีอะไรที่ทานได้เลย ดังนั้นแอลเฟรดจึงได้ไปที่ร้านเบเกอรี่ ซึ่งโดยที่ตัวเขาเองก็ไม่มีเงิน เขาคอยจนกระทั่งเจ้าของร้านเผลอก็กขโมยขนมแล้ววิ่งเอาไปให้เพื่อนเขา

ข. เฮนรีทได้ไปที่ร้านค้า เธอเห็นแถบริบบิ้นที่สวยงามมากอยู่บนโต๊ะ เธอคิดว่ามันสวยมากถ้าได้ไปติดชุดของเธอ ดังนั้นเมื่อเจ้าของร้านเผลอเธอก็ขโมยริบบิ้นนั้นวิ่งออกมาทันที

หลังจากที่เล่าเรื่องให้เด็กฟัง (เพียเจต์ใช้วิธีการเล่าให้เด็กฟัง เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กเล็กอายุไม่เกิน 10 ปี) จะพูดซ้ำในเรื่องที่ถูกต้อง แล้วถามเด็กว่า “แล้วอีกเรื่องล่ะ” เมื่อเด็กตอบแล้ว ก็จะถามต่อว่า “เด็กทั้งสองน่าตำหนิเท่ากันหรือไม่” “ใครน่าตำหนิมากกว่ากัน” “ทำไม”

โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก โดยโคลเบอร์กได้สร้างแบบทดสอบเป็นแบบปลายเปิด โดยเขาจะผูกเรื่องเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมภายในเรื่องนั้นจะเป็นเหตุการณ์ที่ขัดแย้งกัน ระหว่างความต้องการส่วนตัวกับกฎเกณฑ์

ของหมู่คณะหรือสังคม หลังจากเล่าเรื่องให้ฟังแล้วก็จะมีคำถามให้ตอบพร้อมทั้งเหตุผลที่ตอบเช่นนั้น จากนั้นนำคำตอบมาพิจารณาว่าอยู่ในระดับของจริยธรรมชั้นใด ใน 3 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ชั้น ที่เขาได้ศึกษาเอาไว้ แบบทดสอบที่โคลเบอร์กได้สร้างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีประเด็นที่จะพิจารณาจริยธรรมได้ 2 ประเด็น โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเหมือนกันทั้ง ชุด A และชุด B แต่เรื่องราวไม่เหมือนกัน โดยชุด A นั้นใช้สำหรับการสอบซ้ำ ตัวอย่างสถานการณ์ เรื่องหนึ่งในชุดมีดังนี้ (Kohlberg citing Lickona, 1976 : 41 - 45)

เนื้อเรื่อง ในยุโรป ผู้หญิงคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แพทย์ได้แนะนำว่ามีตัวยาชนิดหนึ่งที่ค้นพบโดยเภสัชกร ซึ่งอยู่เมืองเดียวกันสามารถที่จะช่วยชีวิตเธอได้โดยเภสัชกรผู้นั้น คิดราคา 2,000 เหรียญ โดยคิดเอากำไร 10 เท่าของราคาต้นทุนที่ผลิต สามีของผู้หญิงที่ป่วยชื่อเฮนรี่ ได้พยายามไปขอยืมเงินจากทุกคนที่เขารู้จักแต่เขาก็หาได้เพียงครึ่งหนึ่งของราคายาเท่านั้น เขาได้บอกแก่เภสัชกรว่าภรรยาของเขากำลังจะตาย และถามเภสัชกรว่าจะลดราคาลงหรือขอมลัดไปจ่ายวันหลัง แต่เภสัชกรตอบว่าไม่ได้ เฮนรี่สิ้นหวังและตัดสินใจเข้าร้านของเภสัชกรเพื่อขโมยยานั้นไปช่วยภรรยาของเขา

คำถามที่ให้ผู้ถูกทดสอบตอบมีทั้งหมด 3 คำถาม คือ

1. เฮนรี่ควรจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. เป็นหน้าที่ของสามีที่จะต้องขโมยหรือไม่
3. ถ้าท่านกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แต่ยังมีร่างกายแข็งแรงพอที่จะขโมยยา ท่านจะขโมยยาเพื่อช่วยชีวิตตนเองหรือไม่

วิธีการของโคลเบอร์กนี้ ผู้ตอบต้องใช้การคิดที่ลึกลับซับซ้อนมากกว่าของเพียเจต์ แต่การประเมินนั้นก็ยังคงขาดเกณฑ์ที่แน่นอนเหมือนของเพียเจต์ เพราะก็ขึ้นอยู่กับผู้ให้คะแนน แต่ก็มีนักการศึกษาหลายท่านที่ใช้วิธีการของโคลเบอร์กหรือของเพียเจต์อยู่

เรสต์ (Rest) และคนอื่น ๆ ได้พัฒนารูปแบบของแบบทดสอบที่วัดทางด้านคุณธรรมจริยธรรมขึ้น โดยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบของโคลเบอร์กซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปลายเปิด โดยมีลักษณะเป็นปรนัยขึ้นและสะดวกต่อการนำไปใช้มากขึ้น แบบทดสอบที่เรสต์สร้างขึ้นมีชื่อว่า The Defining Issue Test (D.I.T.) ซึ่งประกอบด้วยเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งหมด 6 เรื่อง แต่ละเรื่องจะถามถึงการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้ตอบที่มีต่อปัญหานั้น ๆ โดยมีรูปแบบของการตอบ 2 ตอน คือ ตอน ก. เป็นการประเมินค่าความสำคัญ (Rating) ซึ่งมีคำถามอยู่ 12 ข้อในแต่ละเรื่อง กับตอน ข. เป็นการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking) โดยพิจารณาจากคำถาม 12 ข้อในตอน ก. แล้วเลือกอันดับที่สำคัญที่สุด 4 อันดับ ซึ่งคำตอบจากตอน ก. กับตอน ข. จะมีความสัมพันธ์กัน

แบบทดสอบของเรสตัน วณี ออมทรัพย์ และคณะ ได้แปลเป็นภาษาไทย โดยปรับปรุงสถานการณ์ให้เป็นแบบไทย ๆ แต่โครงสร้างของเรื่องคงเหมือนเดิม แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น ชั้น P ได้เท่ากับ 0.65 (ชั้น P ได้จากการรวมคะแนนชั้น 5A, 5B และชั้น 6 จากลำดับชั้นทั้งหมดซึ่งประกอบด้วยชั้น 2, 3, 4, 5A, 5B และชั้น 6) และได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.768 ตัวอย่างแบบทดสอบที่แปลมาเรื่องหนึ่ง มีดังนี้ (อักรอนงค์ ปราโมช. 2525 : 42, 87)

เนื้อเรื่อง นายหาญกับยา

ณ จังหวัดเชียงราย หญิงคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง หมอแนะนำว่ามียาชนิดหนึ่งค้นพบโดยเภสัชกรจังหวัดเดียวกันจะช่วยชีวิตเธอให้ได้ แต่การทำยานี้ต้องลงทุนแพงมากและเภสัชกรคนนั้นก็ยังคิดเอากำไร 10 เท่าตัว คือ ลงทุนสี่พันบาทแต่ขายถึงสี่หมื่นบาท นายหาญผู้เป็นสามีของผู้ป่วยพยายามขอยืมเงินจากคนรู้จักได้มาเพียงสองหมื่นบาท ซึ่งเป็นครึ่งหนึ่งของราคายาที่ต้องใช้ จึงไปขอต่อรองกับเภสัชกรให้ลดราคาหรือขอผลัดไปจ่ายจนครบภายหลัง แต่เภสัชกรไม่ยอม เขาบอกว่า "ไม่ได้หรอก ผมค้นพบยานี้และกำลังจะรวยโดยการขายยานี้" นายหาญสิ้นหวัง จึงคิดหาทางขโมยยาจากร้านเภสัชกรเพื่อช่วยชีวิตภรรยา

ท่านเห็นว่านายหาญควรขโมยยาหรือไม่ (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

- _____ ควรขโมยยา
- _____ ตัดสินใจไม่ได้
- _____ ไม่ควรขโมยยา

ตอน ก. คำถามแต่ละข้อต่อไปนี้สำคัญมากน้อยเพียงไรในการตัดสินใจของท่านต่อปัญหาข้างต้น
แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางซ้ายมือของแต่ละคำถามว่าสำคัญมากน้อยเพียงไร

สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญพอสมควร	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญ	
					1. ควรปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
					2. ธรรมดาสามีที่รักภรรยาจะต้องเป็นห่วงภรรยาอย่างมากจนขนาดยอมขโมยได้
					3. นายหาญควรจะยอมเสี่ยงที่จะถูกยิงเป้าหรือไม่ก็ยอมติดคุกในฐานะที่เป็นขโมย
					4. นายหาญเป็นคนมีเลือดนักสู้หรือเป็นคนที่ยพยายามคิดสู้
					5. การขโมยยาของนายหาญนั้นเป็นการทำเพื่อตัวเองหรือเพื่อผู้อื่น
					6. ลิขสิทธิ์ในตัวของเภสัชกรจะต้องได้รับการเคารพ
					7. ความมีคุณภาพที่สำคัญของการมีชีวิตถูกล้อมรอบย่อมมีค่ามากกว่าการสิ้นสุดลงด้วยการตายทั้งในสังคมและส่วนบุคคล
					8. ค่านิยมอะไรที่ควรเป็นรากฐานของการปกครองเพื่อให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติต่อกัน
					9. เภสัชกรอยู่ภายใต้กฎหมายซึ่งคุ้มครองป้องกันคนรวย
					10. กรณีนี้กฎหมายได้เข้าไปขัดขวางสิทธิพื้นฐานของสมาชิกในสังคม
					11. เภสัชกรควรจะถูกปล้นเพราะมีความโลภและโหดร้าย
					12. การขโมยยาในเรื่องนี้ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมส่วนรวมหรือไม่

ตอน ข. จากคำถามข้างต้น ให้เลือกคำถามสำคัญ 4 คำถาม

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือข้อ _____

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือข้อ _____

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือข้อ _____

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือข้อ _____

จากการศึกษาถึงพัฒนาการของการสร้างแบบทดสอบวัดทางด้านคุณธรรมจริยธรรมและจากผลงานการวิจัยต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมและพัฒนาการสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติขึ้นมา ปัจจุบันนี้ทางวงการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอันมาก ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบทดสอบสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาของไทยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ 22 ห้องเรียน จำนวน 6 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 735 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จำนวน 689 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ($\alpha = .05$) จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 คน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 297 ; อ้างอิงจาก Yamane, Taro. 1967 : 886 - 887) ในการสร้างแบบทดสอบต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ ในการศึกษาค้นคว้าจำนวน 3 ครั้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสุ่มมา 689 คน โดยมีขั้นตอนสุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 จากการสำรวจประชากรของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จำนวน 6 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนประกอบด้วยจำนวนนักเรียนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โรงเรียนวัดบางปะกอก มีจำนวนห้องเรียน 8 ห้องเรียน จำนวน 330 คน
2. โรงเรียนวัดประเสริฐสุทธาวาส มีจำนวนห้องเรียน 2 ห้องเรียน จำนวน 56 คน
3. โรงเรียนวันสน มีจำนวนห้องเรียน 3 ห้องเรียน จำนวน 81 คน
4. โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ มีจำนวนห้องเรียน 4 ห้องเรียน จำนวน 115 คน

5. โรงเรียนวัดแจรงร้อน มีจำนวนห้องเรียน 2 ห้องเรียน จำนวน 68 คน

6. โรงเรียนวัดสารอด มีจำนวนห้องเรียน 3 ห้องเรียน จำนวน 85 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม โดยสุ่มจำนวนห้องเรียนมา 85% ได้จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 20 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 689 คน ดังตาราง

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าจำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	การทดสอบ					
	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	จำนวน ห้อง	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้อง	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้อง	จำนวน นักเรียน
1. วัดบางปะกอก	1	48	1	45	5	223
2. วัดประเสริฐสุทธาวาส	1	28	-	-	1	28
3. วัดสน	-	-	1	33	2	55
4. รัตนะจันะอุทิศ	-	-	1	26	2	58
5. วัดแจรงร้อน	-	-	-	-	1	34
6. วัดสารอด	1	27	1	26	2	58
รวมทั้งสิ้น	3	103	4	130	13	456

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติชนิดเลือกตอบ โดยมีข้อคำถามเป็นแบบสร้างสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป ที่พบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ผู้ตอบจะต้องตัดสินใจว่าตนเองควรจะทำอย่างไรถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้น แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง ด้านความเป็นผู้มีสติติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี ด้านความเป็นผู้มีสติยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ ด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย โดยมีด้านละ 20 สถานการณ์ รวมเป็น 80 สถานการณ์

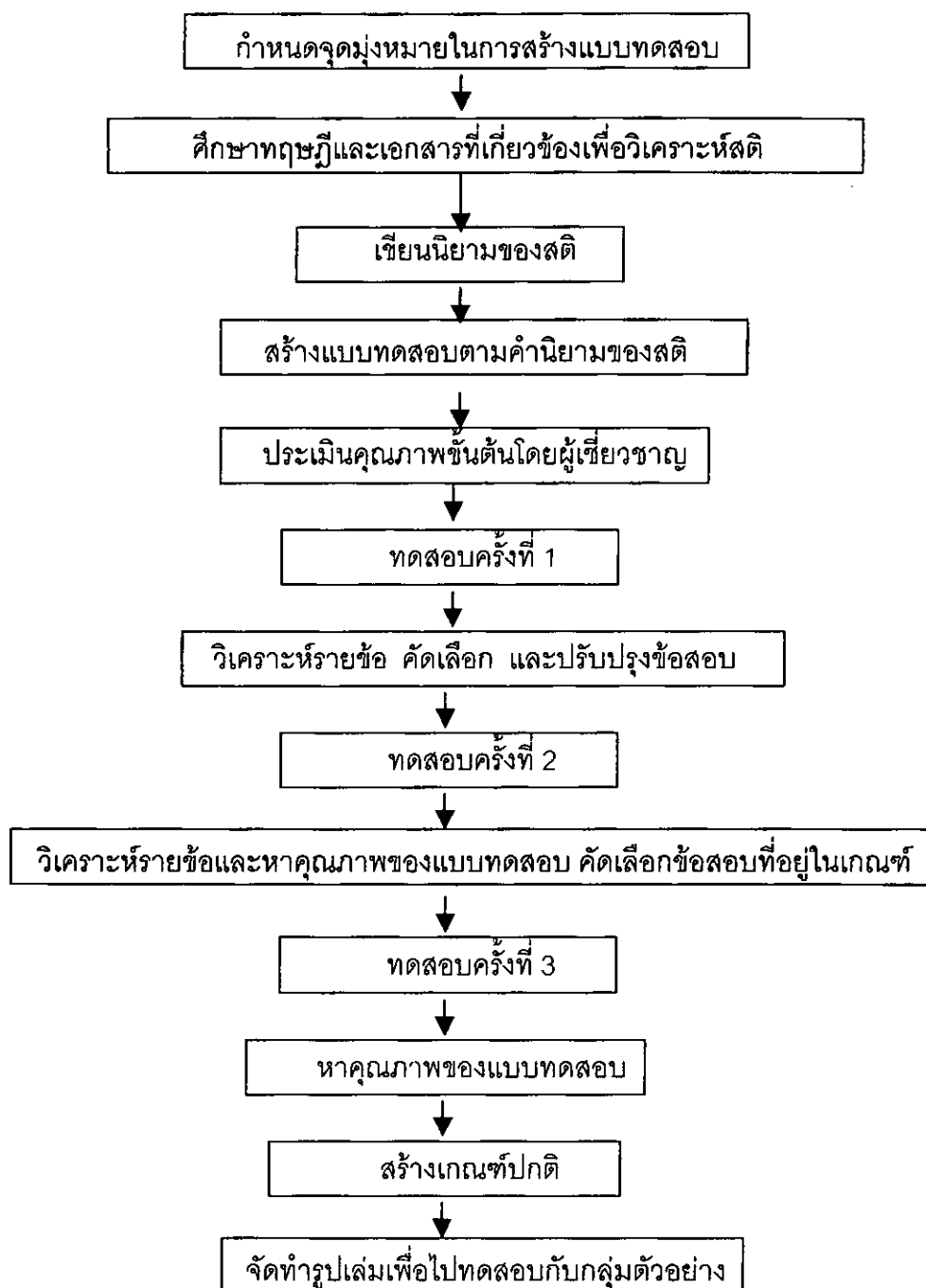
คำชี้แจง

1. แบบทดสอบต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เมื่อนักเรียนอ่านแล้วให้นักเรียนพิจารณาเลือกตอบข้อที่ตรงกับการแสดงออกของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิดอย่างแท้จริง และไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียนจึงขอให้นักเรียนได้ตอบตามความรู้สึกและความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
2. วิธีตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก, ข หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบลงในกระดาษคำตอบ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1

วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ

ภาพประกอบ 1 ลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ

การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนตามแผนผังข้างต้นดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1.1 เพื่อแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 เพื่อแสดงหลักฐานความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.4. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับตีความหมายคะแนนจากผลการทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ

2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ลักษณะความเป็นผู้มีสติ

2.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 รวบรวมนิยามของสติ

2.3 หาพฤติกรรมที่แสดงออกของลักษณะความเป็นผู้มีสติ

3. เขียนนิยามของลักษณะความเป็นผู้มีสติเป็นนิยามในรูปเชิงปฏิบัติการซึ่งสรุปจากนิยามที่ค้นคว้ามาจากเอกสารต่าง ๆ

4. สร้างข้อสอบตามค่านิยามของลักษณะความเป็นผู้มีสติในแต่ละด้าน

4.1 ลักษณะข้อสอบที่สร้าง เป็นแบบสถานการณ์สมมติซึ่งผู้เป็นเรื่องราวสั้นๆ นำไปทำเป็นแบบสำรวจพฤติกรรม โดยให้นักเรียนกรอกพฤติกรรมที่นักเรียนจะกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ แล้วนำมาพิจารณาคัดเลือกเป็นตัวเลือก โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ เพื่อเป็นตัวเลือกในการที่จะให้นักเรียนตอบ

4.2 สร้างสถานการณ์สมมติให้ครอบคลุมความเป็นผู้มีสติในแต่ละด้านดังนี้ โดยด้านที่ 1 มี 31 ข้อ ด้านที่ 2 มี 31 ข้อ ด้านที่ 3 มี 31 ข้อ และด้านที่ 4 มี 32 ข้อ รวมทั้งฉบับ 125 ข้อ

4.3 การประเมินแบบทดสอบเบื้องต้น ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติที่สร้างขึ้นเป็นชนิดสถานการณ์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง จำนวน 31 ข้อ ด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี จำนวน 31 ข้อ ด้านความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ จำนวน 31 ข้อ ด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย จำนวน 32 ข้อ พร้อมทั้งค่านิยามนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดผล ครูผู้สอนวิชาสังคม จำนวน 5 คน

เป็นผู้พิจารณาข้อสอบเป็นรายข้อว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามคำนิยามหรือไม่ พร้อมทั้งให้ปรับปรุงแก้ไข ภาษา ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนที่จะนำศึกษา นำผลการพิจารณาแบบทดสอบของผู้เชี่ยวชาญมา วิเคราะห์เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตามเนื้อหา โดยใช้ดัชนี IOC แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไป พบว่า มีค่า IOC อยู่ในช่วง .80 - 1.0 จำนวน 68 ข้อ และมีค่าอยู่ในช่วง .60 - .69 จำนวน 32 ข้อ ด้านละ 25 ข้อ รวมทั้งหมด 100 ข้อ

5. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 103 คน

6. วิเคราะห์ข้อสอบจากการทดสอบครั้งที่ 1

6.1 เพื่อหาจุดบกพร่องของแบบทดสอบ เช่น การใช้ภาษาในสถานการณ์ การใช้ภาษา ในคำถามและการดำเนินการสอบ

6.2 เพื่อแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบ ครั้งที่ 1 ของแบบทดสอบมาวิเคราะห์แสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆจำแนกเป็นรายด้าน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อ คำถามแบบทดสอบเป็นรายข้อ(Item-Total Correlation Coefficient) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดี คือ มีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พบว่ามีจำนวนข้อที่ตัดออกทั้งหมด 7 ข้อ มีจำนวนข้อที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 93 ข้อ โดยข้อที่จำแนกได้บ้าง ($.20 \leq r \leq .39$) มี 18 ข้อ ข้อที่จำแนกได้ปานกลาง ($.40 \leq r \leq .59$) มี 65 ข้อ และจำแนกได้ดี ($.60 \leq r \leq .69$) 10 ข้อ โดยด้านที่ 1 ได้จำนวน 24 ข้อ ด้านที่ 2 จำนวน 22 ข้อ ด้านที่ 3 จำนวน 25 ข้อ และด้านที่ 4 จำนวน 22 ข้อ รวมทั้งหมด 93 ข้อ

7. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงจากแบบทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 130 คน

8. วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อและหาคุณภาพของข้อสอบจากการทดสอบครั้งที่ 2

8.1 เพื่อแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบ ครั้งที่ 2 ของแบบทดสอบมาวิเคราะห์แสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆจำแนกเป็นรายด้าน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อ คำถามแบบทดสอบเป็นรายข้อ(Item-Total Correlation Coefficient) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดี คือ มีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พบว่ามีจำนวนข้อที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 84 ข้อ โดยข้อที่จำแนกได้บ้าง ($.20 \leq r \leq .39$) มี 7 ข้อ ข้อที่จำแนกได้ปานกลาง ($.40 \leq r \leq .59$) มี 69 ข้อ และจำแนกได้ดี ($.60 \leq r \leq .69$) มี 8 ข้อ โดยด้านที่ 1 ได้จำนวน 23 ข้อ ด้านที่ 2 จำนวน 21 ข้อ ด้านที่ 3 จำนวน 20 ข้อ และด้านที่ 4 จำนวน 20 ข้อ รวมทั้งหมด 84 ข้อ

8.2 เพื่อแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) จากการทดสอบครั้งที่ 2 พบว่าหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

วัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ด้านที่ 1 มีค่าสูงสุด คือ .858 รองลงมาคือด้านที่ 2 มีค่า .829 ด้านที่ 4 มีค่า .827 และด้านที่ 3 มีค่าต่ำที่สุด มีค่า .821 และรวมทั้งฉบับมีหลักฐานค่าความเชื่อมั่น .940

8.3 เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจำนวน 130 คน ที่ครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมินในแต่ละด้าน ด้านละ 20 คะแนน แยกเป็นรายด้านโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สัมพัทธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) จากการทดสอบครั้งที่ 2 พบว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้านมีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่ 1 มีค่าสูงสุด เท่ากับ .824 และรองลงมาคือด้านที่ 2 มีค่าเท่ากับ .780 และด้านที่ 4 มีค่าเท่ากับ .748 ส่วนด้านที่ 3 มีค่าต่ำสุด เท่ากับ .632 และรวมทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .898

8.4 เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

8.4.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงในการวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ โดยนำคะแนนของแบบทดสอบมาหาความสัมพันธ์ของแต่ละด้านภายในแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) จากการทดสอบครั้งที่ 2 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่ มีค่าตั้งแต่ .639 ถึง .959 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่ 2 กับด้านที่ 4 มีความสัมพันธ์กันสูงสุดและด้านที่ 1 กับด้านที่ 2 มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด

8.4.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างโดยวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มที่ต่างกัน โดยให้ครูประจำชั้น และครูที่สอนวิชาสังคม ครูที่เป็นหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียน 3 คน เสนอชื่อนักเรียนของโรงเรียนวัดบางปะกอก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/2 เป็นผู้มีสติสูงและผู้มีสติต่ำ กลุ่มละ 10 คน โดยคัดเลือกนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อสอดคล้องกันอย่างน้อย 3 ใน 6 ได้นักเรียนที่มีสติสูง 30 คน และได้นักเรียนที่มีสติต่ำ 30 คน แล้วเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 2 ของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t-test ทดสอบ พบว่าการทดสอบผลการวัดของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติระหว่างกลุ่มที่มีสติสูงกับกลุ่มที่มีสติต่ำมีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยค่า t -test ของด้านที่ 1 มีค่า 7.254 ด้านที่ 2 มีค่า 9.752 ด้านที่ 3 มีค่า 5.912 ด้านที่ 4 มีค่า 9.381 และรวมทั้งฉบับ มีค่า 11.315

9. ทดสอบครั้งที่ 3 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกตามเป้าหมายที่กำหนด จากการทดสอบครั้งที่ 2 ไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 456 คน

10. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

10.1 เพื่อแสดงหลักฐานความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

10.2 เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจำนวน 456 คน ที่ครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมินในแต่ละด้าน ด้านละ 20 คะแนน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สัมพัทธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

10.3 เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

10.3.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ การวิเคราะห์มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงในการวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ โดยนำคะแนนของแบบทดสอบมาหาความสัมพันธ์ของแต่ละด้านภายในแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

10.3.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างโดยวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มที่ต่างกัน โดยให้ครูประจำชั้น ครูที่สอนวิชาสังคมและครูที่เป็นหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียน 3 คน เสนอชื่อนักเรียนของโรงเรียนวัดบางปะกอก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 และ 6/7 เป็นผู้มีสติสูงและผู้ที่มีสติต่ำ กลุ่มละ 10 คน โดยคัดเลือกนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อสอดคล้องกันอย่างน้อย 3 ใน 6 ได้นักเรียนที่มีสติสูง 30 คน และได้นักเรียนที่มีสติต่ำ 30 คน แล้วเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 3 ของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t -test ทดสอบ

11. สร้างเกณฑ์ปกติ โดยนำคะแนนจากการสอบกับกลุ่มตัวอย่างในครั้งที่ 3 ไปคำนวณหาอันดับเปอร์เซ็นต์ไทล์และเทียบคะแนนเป็นคะแนนที่ปกติ แล้วนำมาสร้างเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ

12. นำแบบทดสอบที่ได้จัดพิมพ์รูปเล่มที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบกับกลุ่มอย่าง จำนวน 456 คน

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ 3 คนคือ

1. ธงชัย
2. สมชาย
3. ผดุงศักดิ์

ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนตอบโดยกากบาท (X) ลงในช่องที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด

สถานการณ์ 0 มีเด็ก 3 คน กำลังเดินกลับบ้านหลังจากซื้อผักเสร็จ ซึ่งเป็นเวลากลางคืน และเป็นทางเปลี่ยวเคยมีเหตุการณ์ การฆ่าชิงทรัพย์เกิดขึ้น ระหว่างทางนั้นมีชายร่างสูงเดินตามมา

- ก. ธงชัยวิ่งหนีให้เร็วที่สุดและตะโกนให้คนช่วย
- ข. สมชายพยายามเดินให้เร็วกว่าปกติเพื่อที่จะหนี
- ค. ผดุงศักดิ์เดินไปตามปกติและระวังตัว เพราะอาจไม่ใช่คนร้ายก็ได้

ในเหตุการณ์ดังกล่าวถ้าเป็นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายใคร

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ 3 คนคือ

1. อภิชาติ
2. วีระ
3. เฉลิม

ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนตอบโดยกากบาท (X) ลงในช่องที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด

สถานการณ์ 00 ในช่วงพักกลางวัน มีเด็กผู้ชายกลุ่มหนึ่งนั่งรับประทานอาหารอยู่ ปรากฏว่ามีลูกบอล ถูกโยนมาจากด้านหน้าของโรงอาหาร ทำให้โดนจานข้าวของเด็กผู้ชายกลุ่มหนึ่ง ที่นั่งรับประทานอาหารอยู่หล่นแตกเสียหาย ทันใดนั้น

- ก. อภิชาติวิ่งไปต๋อยเพื่อนที่เล่นลูกบอลอยู่หน้าโรงอาหารทันที
- ข. วีระตะโกนอย่างโมโห "ใครเป็นคนขว้างลูกบอล"
- ค. เฉลิมรีบจัดการเก็บเศษจานที่หล่นแตกกระจาย

ในเหตุการณ์ดังกล่าวถ้าเป็นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายใคร

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านความเป็นผู้มีสติยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์
คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ 3 คนคือ

1. ธิดา
2. สุนันท์
3. ปราณี่

ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนตอบโดยกากบาท (X) ลงในช่องที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด

สถานการณ์ 000 เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งทำงาน มีเด็กคนหนึ่งวิ่งมาบอกว่า เพื่อนสนิทของพวกเขาในกลุ่มไปขโมยปากกาของเพื่อนตัวเอง ดังนั้น

- ก. ธิดาค้นกระเป๋าของเพื่อนที่ถูกกล่าวหาทันที
- ข. สุนันท์สอบถามรายละเอียดก่อนแล้วมาถามเพื่อน
- ค. ปราณี่ตอบทันทีว่า " ไม่น่าจะใช่ เพราะเพื่อนคนนี้อยู่กับเขาตลอดเวลา "

ในเหตุการณ์ดังกล่าวถ้าเป็นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายใคร

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย
คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ 3 คนคือ

1. อรทัย
2. วาสนา
3. ศิริพร

ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนตอบโดยกากบาท (X) ลงในช่องที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด

สถานการณ์ 0000 ฐานะทางบ้านของจรัสดีมาก จรัสให้จ่ายเงินอย่างเหลือเฟือเพื่อ มีอยู่วันหนึ่งเขาได้นำโทรศัพท์รุ่นใหม่ล่าสุดมาที่โรงเรียนและชักชวนให้เพื่อนไปซื้อโทรศัพท์รุ่นนี้ เพราะสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ปรากฏว่า

- ก. อรทัยกลับบ้านไปบอกให้คุณแม่ซื้อให้
- ข. วาสนาหาข้อมูลของโทรศัพท์แล้วไปซื้อ
- ค. ศิริพรรับฟังแต่ไม่ซื้อเพราะยังไม่จำเป็น

ในเหตุการณ์ดังกล่าวถ้าเป็นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายใคร
การให้คะแนน

ให้คะแนนเป็นระดับ คือ ระดับสูงหรือมากให้ 3 คะแนน

ระดับปานกลางให้ 2 คะแนน

ระดับต่ำหรือน้อยให้ 1 คะแนน

จากตัวอย่าง สถานการณ์ที่ 0	ข้อ ก,ข,ค ให้คะแนน	1,2,3 ตามลำดับ
สถานการณ์ที่ 00	ข้อ ก,ข,ค ให้คะแนน	1,2,3 ตามลำดับ
สถานการณ์ที่ 000	ข้อ ก,ข,ค ให้คะแนน	1,3,2 ตามลำดับ
สถานการณ์ที่ 0000	ข้อ ก,ข,ค ให้คะแนน	1,2,3 ตามลำดับ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง และขออนุญาตจากผู้บริหารเพื่อกำหนดวัน และเวลาที่ทำการสอบ
3. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ รวมทั้งหาผู้ช่วยดำเนินการสอบ
4. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในช่วงเดือน พฤศจิกายน – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2547 ตามเวลาที่นัดหมายไว้พร้อมทั้งชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ และทราบถึงวัตถุประสงค์ในการสอบและขอความร่วมมือในการทดสอบ
5. อธิบายให้นักเรียนทุกคนเข้าใจวิธีการทำแบบทดสอบ
6. เมื่อดำเนินการสอบกับกลุ่มตัวอย่างครบทุกโรงเรียนแล้ว ตรวจให้คะแนน
7. นำคะแนนที่ได้จากการตรวจมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ของแบบทดสอบ โดยหาค่าดัชนี

ความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. วิเคราะห์แสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆ จำแนกเป็นรายด้าน (Item - Total Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 166)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

r แทน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

X แทน คะแนนรายข้อของแบบทดสอบ

Y แทน คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆที่เหลือทุกข้อ

4. การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 220) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของแบบทดสอบ
	s_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	s_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบทดสอบ

5. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้สูตร Pearson Product Moment Correlation Coefficient (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 181)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ
	X	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้น
	Y	แทน	คะแนนจากการสังเกต
	N	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

6 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

2.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงในการวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ โดยนำคะแนนของแบบทดสอบมาหาความสัมพันธ์ของแต่ละด้านภายในแบบทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 166) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบทดสอบแต่ละด้าน
-------	----------	-----	--

X	แทน	คะแนนแบบทดสอบแต่ละด้าน
Y	แทน	คะแนนแบบทดสอบในด้านอื่นที่เหลือทั้งฉบับ
N	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

6.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทดสอบของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t – test ทดสอบ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 186) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มที่ 1 (นักเรียนกลุ่มที่มีสติสูง)
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มที่ 2 (นักเรียนกลุ่มที่มีสติต่ำ)
	N_1	แทน	จำนวนคนของกลุ่มที่ 1
	N_2	แทน	จำนวนคนของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2

7. คำนวณอันดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ โดยใช้สูตร (Percentile Rank) (นิภา ศรีโพธิ์โรจน์.

2529:69)

$$PR = (cf + \frac{1}{2} f) \frac{100}{N}$$

เมื่อ	PR	แทน	ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
	f	แทน	ความถี่ของแต่ละช่วงคะแนน
	cf	แทน	ความถี่สะสม
	N	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

8. หาค่าคะแนน T – ปกติ โดยนำอันดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ไปเปิดตารางสำหรับเปลี่ยนคะแนน T – ปกติ (Garrett. 1967 : 467)

9. หาคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norm) โดยนำคะแนนดิบและค่าที่ปกติไปหาค่าที่ปกติในทุกค่าคะแนนและแปลความหมาย คะแนนเกณฑ์ปกติ ของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับดังนี้ (ชวาล แพรัตกุล. 2520 : 54)

ตาราง 3 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ปกติ กำหนดดังนี้

คะแนนที่ปกติ	แปลผลว่า
T65 หรือ สูงกว่า	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับสูงมาก
T55 – T64	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับสูง
T45 – T54	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับปานกลาง
T35 – T44	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับต่ำ
T34 หรือ ต่ำกว่า	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับต่ำมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
K	แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนของแบบทดสอบ
r	แทน ค่าอำนาจจำแนก
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบ
t	แทน ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
α	แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
T	แทน คะแนนที่ปกติ (Normalized T – Score)
S_E	แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
ด้านที่ 1	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง
ด้านที่ 2	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี
ด้านที่ 3	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติด้านความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์
ด้านที่ 4	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย

การเสนอผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

ตอนที่ 2 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น ของการทดสอบครั้งที่ 1

ตอนที่ 3 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง ของการทดสอบครั้งที่ 2

3.1 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก

3.2 การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่น

3.3 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

3.4 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

3.4.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ

3.4.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบ

กับกลุ่มที่ต่างกัน

ตอนที่ 4 การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง ของการทดสอบครั้งที่ 3

4.1 การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่น

4.2 การแสดงหลักฐานหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

4.3 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

4.3.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ

4.3.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบ

กับกลุ่มที่ต่างกัน

4.4 คะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

การดำเนินการตอนนี้ เป็นการประเมินแบบทดสอบเบื้องต้น ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติที่สร้างขึ้นเป็นชนิดสถานการณ์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง จำนวน 31 ข้อ ด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี จำนวน 31 ข้อ ด้านความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ จำนวน 31 ข้อ ด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย จำนวน 32 ข้อ พร้อมทั้งคำนิยามนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดผล ครูผู้สอนวิชาสังคม จำนวน 5 คน เป็นผู้พิจารณาข้อสอบเป็นรายข้อว่าข้อสอบวัดได้ตรงตามคำนิยามหรือไม่ พร้อมทั้งให้ปรับปรุงแก้ไขภาษา ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนที่ศึกษา นำผลการพิจารณาแบบทดสอบของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดัชนี IOC แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไป ด้านละ 25 ข้อ รวมทั้งหมด 100 ข้อ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 4 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (ค่า IOC) จำแนกเป็นรายด้าน

ช่วงค่า IOC	จำนวนข้อ				
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	รวมทั้งฉบับ
.80 – 1.0	15	16	20	17	68
.70 - .79	-	-	-	-	-
.60 - .69	10	9	5	8	32
.50 - .59	-	-	-	-	-

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีค่า IOC อยู่ในช่วง .80 - 1.0 จำนวน 68 ข้อ และมีค่าอยู่ในช่วง .60 - .69 จำนวน 32 ข้อ แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติมีหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

ตอนที่ 2 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก ของการทดสอบครั้งที่ 1

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบครั้งที่ 1 ของแบบทดสอบจำนวน 100 ข้อ ที่ทดสอบจากนักเรียนจำนวน 103 คน มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆแยกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้าน (N = 103) ของการทดสอบครั้งที่ 1

แบบ ทดสอบ	จำนวนข้อที่	จำนวนข้อที่คัดเลือกไว้			รวม
	ตัดออก	จำแนกได้บ้าง	จำแนกได้	จำแนกได้ดี	
			ปานกลาง		
	$r \leq .19$	$.20 \leq r \leq .39$	$.40 \leq r \leq .59$	$.60 \leq r \leq .69$	
ด้านที่ 1	1	5	18	1	24
ด้านที่ 2	3	5	13	4	22
ด้านที่ 3	-	6	17	2	25
ด้านที่ 4	3	2	17	3	22
รวมทั้งฉบับ	7	18	65	10	93

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ จำนวน 100 ข้อ มีจำนวนข้อที่ตัดออกทั้งหมด 7 ข้อ มีจำนวนข้อที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 93 ข้อ โดยข้อที่จำแนกได้บ้างมี 18 ข้อ ข้อที่จำแนกได้ปานกลาง 65 ข้อ และจำแนกได้ดี 10 ข้อ แสดงว่าข้อสอบส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่งมีค่าอำนาจจำแนกปานกลาง ที่เหลือนอกนั้นเป็นข้อสอบที่จำแนกได้บ้างและจำแนกได้ดีมากพอ ๆ กัน

ตอนที่ 3 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง ของการทดสอบครั้งที่ 2

3.1 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยนำคะแนนผลการสอบครั้งที่ 2 จากแบบทดสอบ จำนวน 93 ข้อ ที่ทดสอบจากนักเรียนจำนวน 130 คน มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆแยกเป็นรายด้าน แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ จำนวน 84 ข้อ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้าน (N = 130) ของการทดสอบครั้งที่ 2

แบบทดสอบ	จำนวนข้อคัดเลือกไว้			รวม
	จำแนกได้บ้าง	จำแนกได้ปานกลาง	จำแนกได้ดี	
	$.20 \leq r \leq .39$	$.40 \leq r \leq .59$	$.60 \leq r \leq .69$	
ด้านที่ 1	2	20	1	23
ด้านที่ 2	1	17	3	21
ด้านที่ 3	2	17	1	20
ด้านที่ 4	2	15	3	20
รวมทั้งฉบับ	7	69	8	84

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 84 ข้อ มีข้อที่จำแนกได้บ้าง 7 ข้อ ข้อที่จำแนกได้ปานกลาง 69 ข้อ และจำแนกได้ดี 8 ข้อ แสดงว่าข้อสอบส่วนใหญ่มากกว่าสามในสี่ของจำนวนที่คัดเลือกไว้ มีค่าอำนาจจำแนกปานกลาง ที่เหลือ นอกนั้นเป็นข้อสอบที่จำแนกได้บ้างและจำแนกได้ดีมากพอ ๆ กัน

3.2 การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่น

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .2 ขึ้นไป จำนวน 84 ข้อ ตามตาราง 6 แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและหลักฐานค่าความเชื่อมั่น แยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่น ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (N = 130) ของการทดสอบครั้งที่ 2

แบบทดสอบ	K	$\bar{X}$	S	α	S_E
ด้านที่ 1	23	2.503	8.762	.858	3.301
ด้านที่ 2	21	2.553	7.755	.829	2.548
ด้านที่ 3	20	2.997	8.125	.821	3.437
ด้านที่ 4	20	2.619	7.924	.827	3.295
รวมทั้งฉบับ		2.661	29.936	.940	6.626

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่าหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ด้านที่ 1 มีค่าสูงสุด คือ .858 รองลงมาคือด้านที่ 2 มีค่า .829 ด้านที่ 4 มีค่า .827 และด้านที่ 3 มีค่าต่ำที่สุด มีค่า .821 และรวมทั้งฉบับมีหลักฐานค่าความเชื่อมั่น .940 แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติทั้งรายด้านและรวมทั้งฉบับ มีหลักฐานค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง

3.3 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนของข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 84 ข้อ ตามตาราง 6 มาแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยนำไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจำนวน 130 คน ที่ครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมินในแต่ละด้าน ด้านละ 20 คะแนน แยกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ
แยกเป็นรายด้าน (N = 130) ของการทดสอบครั้งที่ 2

แบบทดสอบ	K	ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ
ด้านที่ 1	23	.824**
ด้านที่ 2	21	.780**
ด้านที่ 3	20	.632**
ด้านที่ 4	20	.748**
รวมทั้งฉบับ	84	.898**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้านมีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่ 1 มีค่าสูงสุด เท่ากับ .824 และรองลงมาคือด้านที่ 2 มีค่าเท่ากับ .780 ด้านที่ 4 มีค่าเท่ากับ .748 ส่วนด้านที่ 3 มีค่าต่ำสุด เท่ากับ .632 และรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .898 แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีหลักฐานแสดงความเที่ยงตรงตามสภาพสูง

3.4 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบทดสอบ

3.4.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงในการวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ โดยนำคะแนนของแบบทดสอบ มาหาความสัมพันธ์ของแต่ละด้านภายในแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปราบกฎผลดังตาราง 9

ตาราง 9 การแสดงหลักฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ (N = 130) ของการทดสอบครั้งที่ 2

แบบทดสอบ	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4
ด้านที่ 1	1.000	.639**	.958**	.763**
ด้านที่ 2		1.000	.681**	.959**
ด้านที่ 3			1.000	.758**
ด้านที่ 4				1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่ มีค่าตั้งแต่ .639 ถึง .959 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่ 2 กับด้านที่ 4 มีความสัมพันธ์กันสูงสุดและด้านที่ 1 กับด้านที่ 2 มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติในแต่ละด้านมีความเที่ยงตรงในการวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติสอดคล้องกัน

3.4.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มที่ต่างกัน โดยให้ครูประจำชั้น และครูที่สอนวิชาสังคม ครูที่เป็นหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียน 3 คน เสนอชื่อนักเรียนของโรงเรียนวัดบางปะกอก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/2 เป็นผู้มีสติสูงและผู้มีสติต่ำ กลุ่มละ 10 คน โดยคัดเลือกนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อสอดคล้องกันอย่างน้อย 3 ใน 6 ได้นักเรียนที่มีสติสูงจำนวน 30 คนและได้นักเรียนที่มีสติต่ำจำนวน 30 คน แล้วเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากทดสอบครั้งที่ 2 ของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t-test ทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติโดยการเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน แยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ (N = 60) ของการทดสอบครั้งที่ 2

แบบทดสอบ	กลุ่มนักเรียน	N	$\bar{X}$	S^2	t
ด้านที่ 1	มีสติสูง	30	59.266	14.478	7.254**
	มีสติต่ำ	30	51.000	24.482	
ด้านที่ 2	มีสติสูง	30	59.033	9.066	9.572**
	มีสติต่ำ	30	50.966	12.236	
ด้านที่ 3	มีสติสูง	30	64.800	22.992	5.912**
	มีสติต่ำ	30	55.933	44.475	
ด้านที่ 4	มีสติสูง	30	59.133	11.643	9.381**
	มีสติต่ำ	30	49.033	23.361	
รวมทั้งฉบับ	มีสติสูง	30	242.233	117.961	11.315**
	มีสติต่ำ	30	206.933	173.907	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่าการทดสอบผลการวัดของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติระหว่างกลุ่มที่มีสติสูงกับกลุ่มที่มีสติต่ำมีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่า t-test ของด้านที่ 1 มีค่า 7.254 ด้านที่ 2 มีค่า 9.752 ด้านที่ 3 มีค่า 5.912 ด้านที่ 4 มีค่า 9.381 และรวมทั้งฉบับ มีค่า 11.315 แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างในการวัดสูง โดยสามารถแยกความแตกต่างของนักเรียนที่ถูกเสนอชื่อว่าเป็นผู้มีสติสูงกับผู้มีสติต่ำได้

ตอนที่ 4 การแสดงหลักฐานความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของการทดสอบครั้งที่ 3

4.1 การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่น

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .2 ขึ้นไป จำนวน 80 ข้อ แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อน

มาตรฐานและหลักฐานค่าความเชื่อมั่น แยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่น ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความ
คลาดเคลื่อนมาตรฐาน (N = 456) ของการทดสอบครั้งที่ 3

แบบทดสอบ	K	$\bar{X}$	S	α	S_E
ด้านที่ 1	20	2.436	7.213	.830	2.973
ด้านที่ 2	20	2.404	7.601	.839	3.049
ด้านที่ 3	20	2.398	5.593	.682	3.411
ด้านที่ 4	20	2.396	8.279	.869	2.996
รวมทั้งฉบับ		2.408	26.430	.932	6.141

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่าหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะ
ความเป็นผู้มีสติ ด้านที่ 4 มีค่าสูงสุด คือ .869 รองลงมาคือด้านที่ 2 มีค่า .839 ด้านที่ 1 มีค่า .830
และด้านที่ 3 มีค่าต่ำที่สุด มีค่า .682 และรวมทั้งฉบับมีหลักฐานค่าความเชื่อมั่น .932 แสดงว่าแบบ
ทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติทั้งรายด้านและรวมทั้งฉบับ มีหลักฐานความค่าเชื่อมั่นอยู่ใน
เกณฑ์สูง

4.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยนำคะแนนของข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 80 ข้อ ตามเป้าหมายที่
กำหนดไว้ มาแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยนำไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนผลการ
ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจำนวน 456 คน ที่ครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมินในแต่ละด้าน ด้านละ 20
คะแนน แยกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ
แยกเป็นรายด้าน (N = 456) ของการทดสอบครั้งที่ 3

แบบทดสอบ	K	ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ
ด้านที่ 1	20	.790**
ด้านที่ 2	20	.838**
ด้านที่ 3	20	.591**
ด้านที่ 4	20	.701**
รวมทั้งฉบับ	80	.906**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้าน มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่ 2 มีค่าสูงสุด เท่ากับ .838 และรองลงมาคือด้านที่ 1 มีค่าเท่ากับ .790 ด้านที่ 4 มีค่าเท่ากับ .701 ส่วนด้านที่ 3 มีค่าต่ำสุด เท่ากับ .591 และรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .906 แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีหลักฐานแสดงความเที่ยงตรงตามสภาพสูง

4.3 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบทดสอบ

4.3.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงในการวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ โดยนำคะแนนของแบบทดสอบ มาหาความสัมพันธ์ของแต่ละด้านภายในแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปราบกฎผลดังตาราง 13

ตาราง 13 การแสดงหลักฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแบบทดสอบ วัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ (N = 456) ของการทดสอบครั้งที่ 3

แบบทดสอบ	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4
ด้านที่ 1	1.000	.746**	.779**	.902**
ด้านที่ 2		1.000	.695**	.881**
ด้านที่ 3			1.000	.718**
ด้านที่ 4				1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่ และมีค่าตั้งแต่ .695 ถึง .902 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่ 1 กับด้านที่ 4 มีความสัมพันธ์กันสูงสุดและด้านที่ 2 กับด้านที่ 3 มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติในแต่ละด้าน มีความเที่ยงตรงในการวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติสอดคล้องกัน

4.3.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างโดยวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มที่ต่างกัน โดยให้ครูประจำชั้น และครูที่สอนวิชาสังคม ครูที่เป็นหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียน 3 คน เสนอชื่อนักเรียนของโรงเรียนวัดบางปะกอก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 และ 6/7 เป็นผู้มีสติสูงและผู้มีสติต่ำ กลุ่มละ 10 คน โดยคัดเลือกนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อสอดคล้องกันอย่างน้อย 3 ใน 6 ได้นักเรียนที่มีสติสูงจำนวน 30 คน และได้นักเรียนที่มีสติต่ำจำนวน 30 คน แล้วเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 3 ของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t-test ทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ โดยการเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน แยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ (N = 60) ของการทดสอบครั้งที่ 3

แบบทดสอบ	กลุ่มนักเรียน	N	$\bar{X}$	S^2	t
ด้านที่ 1	มีสติสูง	30	56.400	4.796	7.126**
	มีสติต่ำ	30	49.900	20.160	
ด้านที่ 2	มีสติสูง	30	56.766	28.601	8.971**
	มีสติต่ำ	30	50.200	11.682	
ด้านที่ 3	มีสติสูง	30	56.700	4.145	6.063**
	มีสติต่ำ	30	51.600	17.073	
ด้านที่ 4	มีสติสูง	30	57.300	3.594	8.762**
	มีสติต่ำ	30	50.400	15.000	
รวมทั้งฉบับ	มีสติสูง	30	227.166	16.136	15.434**
	มีสติต่ำ	30	202.100	62.980	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 พบว่าการทดสอบผลการวัดของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติระหว่างกลุ่มที่มีสติสูงกับกลุ่มที่มีสติต่ำมีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่า t-test ของด้านที่ 1 มีค่า 7.126 ด้านที่ 2 มีค่า 8.971 ด้านที่ 3 มีค่า 6.063 ด้านที่ 4 มีค่า 8.762 และรวมทั้งฉบับ มีค่า 15.434 แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติมีหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างในการวัดสูง โดยสามารถแยกความแตกต่างของนักเรียนที่ถูกเสนอชื่อว่าเป็นผู้มีสติสูงกับผู้มีสติต่ำได้

4.4 คะแนนเกณฑ์ปกติ (Norm) ของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ การสร้างคะแนนที่ปกติของคะแนนแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติผู้วิจัยได้จัดทำคะแนนที่ปกติรายด้านและรวมทั้งฉบับดังแสดงในตาราง 15 และ 16

ตาราง 15 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ แยกเป็นรายด้าน

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4
60	71	68	76	71
59	70	67	75	70
58	62	65	73	62
57	60	61	68	60
56	58	60	62	58
55	56	57	60	56
54	55	55	59	55
53	54	53	58	54
52	54	53	57	54
51	53	52	55	53
50	52	50	53	53
49	51	49	50	52
48	50	48	49	52
47	49	47	46	51
46	48	46	45	48
45	47	45	44	48
44	46	44	43	46
43	43	44	39	44
42	43	42	39	42
41	42	41	36	41
40	40	39	34	40
39	40	35	33	38
38	36	30	29	38
37	30	27	27	36
36	27	26	26	34
35	27	25	26	28
34	26	25	25	27
33	25	24	24	26
32	25	23	22	26
31	25	23	21	25
30	24	21	19	24

ตาราง 15 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4
29	24	20	17	23
28	23	20	16	21
27	23	19	15	20
26	21	18	13	19
25	20	17	12	17
24	19	15	12	16
23	18	14	12	15
22	17	12	11	14
21	16	11	11	13
20	15	10	11	12

ตาราง 16 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ รวมทั้งฉบับ

คะแนนดิบ รวมทั้งฉบับ	คะแนนที่ปกติ	คะแนนดิบ รวมทั้งฉบับ	คะแนนที่ปกติ	คะแนนดิบ รวมทั้งฉบับ	คะแนนที่ปกติ
240	76	209	54	179	44
239	75	208	54	178	44
238	75	207	54	177	43
237	74	206	53	176	43
236	74	205	52	175	43
235	73	204	52	174	43
234	73	203	52	173	42
233	72	202	52	172	42
232	72	201	51	171	42
231	71	200	51	170	42
230	71	199	51	169	42
229	70	198	51	168	42
228	69	197	51	167	41
227	68	196	51	166	41
226	67	195	50	165	41
225	67	194	50	164	40
224	66	193	50	163	40
223	65	192	50	162	40
222	64	191	49	161	40
220	63	190	48	160	39
219	62	189	48	159	39
218	60	188	48	158	39
217	59	187	47	157	39
216	58	186	47	156	39
215	58	185	46	155	39
214	58	184	46	154	38
213	57	183	45	153	38
212	57	182	45	152	38
211	57	181	45	151	37
210	56	180	45	150	37

ตาราง 16 (ต่อ)

คะแนนดิบ รวมทั้งฉบับ	คะแนนที่ปกติ	คะแนนดิบ รวมทั้งฉบับ	คะแนนที่ปกติ	คะแนนดิบ รวมทั้งฉบับ	คะแนนที่ปกติ
149	38	126	31	103	25
148	38	125	31	102	25
147	38	124	31	101	24
146	38	123	31	100	24
145	37	122	31	99	23
144	37	121	30	98	23
143	37	120	30	97	22
142	37	119	30	96	22
141	36	118	30	95	21
140	36	117	29	94	21
139	35	116	29	93	20
138	35	115	29	92	19
137	35	114	29	91	19
136	35	113	28	90	18
135	34	112	28	89	17
134	34	111	28	88	17
133	34	110	27	87	16
132	34	109	27	86	15
131	33	108	27	85	14
130	33	107	27	84	13
129	33	106	27	83	12
128	32	105	26	82	12
127	32	104	26	81	12
				80	12

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อแสดงหลักฐานความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ(Norms)สำหรับตีความหมายคะแนนจากผลการทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จำนวน 689 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ($\alpha = .05$) จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 คน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 297 ; อ้างอิงจาก Yamane, Taro. 1967 : 886 - 887) ในการสร้างแบบทดสอบต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ ในการศึกษาค้นคว้าจำนวน 3 ครั้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสุ่มมา 689 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติชนิดเลือกตอบ โดยมีข้อคำถามเป็นแบบสร้างสถานการณ์ทั่ว ๆ ไป ที่พบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ผู้ตอบจะต้องตัดสินใจว่าตนเองควรจะทำอย่างไรถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้น แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง ด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี ด้านความเป็นผู้มีสติยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ ด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย โดยมีด้านละ 20 สถานการณ์ รวมเป็น 80 สถานการณ์

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง และขออนุญาตจากผู้บริหารเพื่อกำหนดวันและเวลาทำการสอบ
3. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ รวมทั้งหาผู้ช่วยดำเนินการสอบ
4. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในช่วงเดือนพฤศจิกายน - เดือนธันวาคม พ.ศ.2547 พร้อมทั้งชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจและทราบถึงวัตถุประสงค์ในการสอบและขอความร่วมมือในการทดสอบ
5. อธิบายให้นักเรียนทุกคนเข้าใจวิธีการทำแบบทดสอบ
6. เมื่อดำเนินการสอบกับกลุ่มตัวอย่างครบทุกโรงเรียนแล้ว ตรวจสอบให้คะแนน
7. นำคะแนนที่ได้จากการตรวจมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. การแสดงหลักฐานคำอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 1 แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ จำนวน 100 ข้อ มีจำนวนข้อที่ตัดออกทั้งหมด 7 ข้อ มีจำนวนข้อที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 93 ข้อ โดยข้อที่จำแนกได้บ้างมี 18 ข้อ ข้อที่จำแนกได้ปานกลาง 65 ข้อและจำแนกได้ดี 10 ข้อ ดังนั้นได้ข้อสอบส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่งมีคำอำนาจจำแนกปานกลาง นอกนั้นเป็นข้อสอบที่จำแนกได้บ้างและจำแนกได้ดีมากพอ ๆ กัน

2. การแสดงหลักฐานคำอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 2 แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 84 ข้อ มีข้อที่จำแนกได้บ้าง 7 ข้อ ข้อที่จำแนกได้ปานกลาง 69 ข้อและจำแนกได้ดี 8 ข้อ ดังนั้นได้ข้อสอบส่วนใหญ่มากกว่าสามในสี่ ของจำนวนที่คัดเลือกไว้ มีคำอำนาจจำแนกปานกลาง นอกนั้นเป็นข้อสอบที่จำแนกได้บ้างและจำแนกได้ดีมากพอ ๆ กัน

3. การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 3 พบว่าหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ด้านที่ 4 มีค่าสูงสุด คือ .869 รองลงมาคือด้านที่ 2 มีค่า .839 ด้านที่ 1 มีค่า .830 และด้านที่ 3 มีค่าต่ำที่สุด มีค่า .682 และรวมทั้งฉบับมีหลักฐานค่าความเชื่อมั่น .932 ดังนั้นได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติทั้งรายด้านและรวมทั้งฉบับ มีหลักฐานความค่าเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง

4. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 3 พบว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้าน มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่ 2 มีค่าสูงสุด เท่ากับ .838 และรองลงมาคือด้านที่ 1 มีค่าเท่ากับ .790 ด้านที่ 4 มีค่าเท่ากับ .701 ส่วนด้านที่ 3 มีค่าต่ำสุด เท่ากับ .591 และรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .906 ดังนั้นได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีหลักฐานแสดงความเที่ยงตรงตามสภาพสูง

5. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบทดสอบ

5.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแบบทดสอบ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่ และมีค่าตั้งแต่ .695 ถึง .902 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่ 1 กับด้านที่ 4 มีความสัมพันธ์กันสูงสุดและด้านที่ 2 กับด้านที่ 3 มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ดังนั้นได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติในแต่ละด้าน มีความเที่ยงตรงในการวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติสอดคล้องกัน

5.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน พบว่าการทดสอบผลการวัดของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติระหว่างกลุ่มที่มีสติสูงกับกลุ่มที่มีสติต่ำมีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่า t -test ของด้านที่ 1 มีค่า 7.126 ด้านที่ 2 มีค่า 8.971 ด้านที่ 3 มีค่า 6.063 ด้านที่ 4 มีค่า 8.762 และรวมทั้งฉบับ มีค่า 15.434 ดังนั้นได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างในการวัดสูง โดยสามารถแยกความแตกต่างของนักเรียนที่ถูกเสนอชื่อว่าเป็นผู้มีสติสูงกับผู้มีสติต่ำได้

6. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติในแต่ละด้านย่อยและรวมทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบโดยใช้คะแนนที่ปกติ (Normalized T - Scores) ด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง มีช่วงคะแนน ตั้งแต่ T27 ถึง T71 ด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี มีช่วงคะแนน ตั้งแต่ T27 ถึง T68 ด้านความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ มีช่วงคะแนน ตั้งแต่ T29 ถึง T76 ด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัยมีช่วงคะแนน ตั้งแต่ T27 ถึง T71 และรวมทั้งฉบับ มีช่วงคะแนน ตั้งแต่ T36 ถึง T76

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายคือ ต้องการสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1. หลักฐานแสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 1 จำนวน 100 ข้อ มีจำนวนข้อที่ตัดออกทั้งหมด 7 ข้อ สาเหตุเนื่องมาจากการทดสอบครั้งแรก จึงมีข้อบกพร่องหลายประการ เช่น ความกำกวมของภาษาที่ใช้ในการเขียน สถานการณ์กำกวมทำให้สับสน ลักษณะตัวเลือกบ่งชี้ในทางที่ดีและไม่ดีเกินไป มีจำนวนข้อที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 93 ข้อ โดยข้อที่จำแนกได้บ้างมี 18 ข้อ ข้อที่จำแนกได้ปานกลาง 65 ข้อ และจำแนกได้ดี 10 ข้อ ดังนั้นได้ข้อสอบส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่งมีค่าอำนาจจำแนกปานกลาง นอกนั้นเป็นข้อสอบที่จำแนกได้บ้างและจำแนกได้ดีมากพอ ๆ กัน นำไปทดสอบครั้งที่ 2

การแสดงผลฐานค่าอำนาจจำแนกจากการทดสอบครั้งที่ 2 แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ จำนวน 93 ข้อ แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด 84 ข้อ มีข้อที่จำแนกได้บ้าง 7 ข้อ ข้อที่จำแนกได้ปานกลาง 69 ข้อ และจำแนกได้ดี 8 ข้อ ดังนั้นได้ข้อสอบส่วนใหญ่มากกว่าสามในสี่ของจำนวนที่คัดเลือกไว้ มีค่าอำนาจจำแนกปานกลาง ที่เหลือนอกนั้นเป็นข้อสอบที่จำแนกได้บ้างและจำแนกได้ดีมากพอ ๆ กัน และข้อสอบบางข้อมีค่าอำนาจจำแนกลดลง ถึงแม้จะผ่านการปรับปรุงคัดเลือกแล้วก็ตาม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงกลุ่มตัวอย่างใหม่ ผู้วิจัยได้คัดเลือก

ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์เพื่อใช้ในการทดสอบครั้งที่ 3 ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยต้องการข้อสอบด้านละ 20 ข้อ ทั้งหมด จำนวน 80 ข้อ ไปทดสอบครั้งที่ 3

2. การแสดงหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ พบว่าหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ จากการทดสอบครั้งที่ 2 ด้านที่ 1 มีค่าสูงสุด คือ .858 รองลงมาคือด้านที่ 2 มีค่า .829 ด้านที่ 4 มีค่า .827 และด้านที่ 3 มีค่าต่ำที่สุด มีค่า .821 และรวมทั้งฉบับมีหลักฐานค่าความเชื่อมั่น .940 ดังนั้นได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติทั้งรายด้านและรวมทั้งฉบับ มีหลักฐานค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 3 พบว่าหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ด้านที่ 4 มีค่าสูงสุด คือ .869 รองลงมาคือด้านที่ 2 มีค่า .839 ด้านที่ 1 มีค่า .830 และด้านที่ 3 มีค่าต่ำที่สุด มีค่า .682 และรวมทั้งฉบับมีหลักฐานค่าความเชื่อมั่น .932 ดังนั้นได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ทั้งรายด้านและรวมทั้งฉบับ มีหลักฐานค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูงเช่นกัน การที่ผลการทดสอบครั้งที่ 2 ของด้านที่ 1 มีหลักฐานค่าความเชื่อมั่นมีค่าสูงสุด ในขณะที่ผลการทดสอบครั้งที่ 3 หลักฐานค่าความเชื่อมั่นของด้านที่ 4 มีหลักฐานค่าความเชื่อมั่นสูงสุดที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากจากลักษณะของนักเรียนมีความแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากการกระจายของคะแนน (S) ดังกล่าวมีค่าสูงสุด และหลักฐานค่าความเชื่อมั่นของการทดสอบครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 มีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งระดับค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้นี้ สอดคล้องกับแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวที มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .858 ถึง .878 ซึ่งสร้างโดยทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ (2533 : 123 – 126) แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคตวัตถุ 4 มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .609 ถึง .890 ซึ่งสร้างโดยไสว ขอมมงคลอุดม (2528 : 79) แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .758 ถึง .852 ซึ่งสร้างโดย กุหลาบ ร่มศรี (2537 : 100) แบบทดสอบวัดวัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปดด้านสมาธิ มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .790 ถึง .966 ซึ่งสร้างโดย ชาญวิทย์ สุวรรณร่อ (2530 : 106) แบบทดสอบมาตรฐานต่างประเทศเช่น The defining Issues Test ซึ่งสร้างโดย Rest มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .62 ถึง .81 (Rest . 1974 : 241) California Test of Personality ซึ่งสร้างโดย Thorpe มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .59 ถึง .83 (Thorpe . 1953) Edward's Personal Preference Scheduling ซึ่งสร้างโดย เอ็ดเวิร์ด มีค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ .60 ถึง .87 (Edward . 1957)

3. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ จากการทดสอบครั้งที่ 3 พบว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแต่ละด้าน มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่ 2 มีค่าสูงสุด เท่ากับ .838 และรองลงมาคือด้านที่ 1 มีค่าเท่ากับ .790 ด้านที่ 4 มีค่าเท่ากับ .701 ส่วนด้านที่ 3 มีค่าต่ำสุด

เท่ากับ .591 และรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .906 ดังนั้นได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีหลักฐานแสดงความเที่ยงตรงตามสภาพสูงและสามารถวัดระดับความเป็นผู้มีสติ ของนักเรียนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ให้ผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ คนอื่นๆ อาทิ การศึกษาแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ มีหลักฐานความเที่ยงตรง ตามสภาพ ตั้งแต่ .507 ถึง .613 สร้างโดยวัฒนา สิงห์สัมพันธ์ (2527 : 79) แบบทดสอบวัด จริยธรรมด้านความกตัญญูทเวทีมีหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพตั้งแต่ .659 ถึง .658 ซึ่งสร้าง โดยทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ (2533 : 123 – 126) จะเห็นได้ว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้ มีสติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพใกล้เคียงกับแบบทดสอบของบุคคลดังกล่าว จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้มีคุณภาพและมีหลักฐานความเที่ยงตรงตามสภาพสูงอย่างน่า เชื่อถือได้

4. การแสดงหลักฐานค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบทดสอบ

4.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยหาจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ภายในแบบทดสอบ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็น ผู้มีสติแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่ และมีค่าตั้งแต่ .695 ถึง .902 ซึ่งมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่ 1 กับด้านที่ 4 มีความสัมพันธ์กันสูงสุดและด้านที่ 2 กับด้านที่ 3 มีความ สัมพันธ์กันต่ำสุด แสดงว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติในแต่ละด้าน มีความเที่ยงตรงใน การวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติสอดคล้องกัน ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับแบบทดสอบวัด จริยธรรมด้านความกตัญญูทเวที มีค่าตั้งแต่ .4623 ถึง .5383 สร้างโดย ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ (2533 : 102) และแบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 9 มีค่า ตั้งแต่ .321 ถึง .543 สร้างโดย มลิวัลย์ บำรุงการ (2531 : 92) แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้าน สังคัตถุ 4 ซึ่งสร้างโดย (ไสว ช่อมงคลอุดม 2528 : 84) แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความ วิตกกังวล ซึ่งสร้างโดย จีระ เจริญสุขวิมล (2527 : 71) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในแบบ ทดสอบแต่ละด้าน มีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูง ดังนั้นได้แบบทดสอบแต่ละด้านของ แบบทดสอบมีความสอดคล้องกัน วัดองค์ประกอบใหญ่เดียวกัน

4.2 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยวิธีเปรียบเทียบกลุ่มที่ต่างกัน พบว่าการทดสอบผลการวัดของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ระหว่างกลุ่มที่มีสติสูงกับ กลุ่มที่มีสติต่ำมีค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่า t -test ของด้านที่ 1 มีค่า 7.126 ด้านที่ 2 มีค่า 8.971 ด้านที่ 3 มีค่า 6.063 ด้านที่ 4 มีค่า 8.762 และรวมทั้งฉบับ มีค่า 15.434 ดังนั้นได้แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ มีหลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างใน การวัดสูง โดยสามารถแยกความแตกต่างของนักเรียนที่ถูกเสนอชื่อว่าเป็นผู้มีสติสูงกับผู้มีสติต่ำได้

ซึ่งได้ผลสอดคล้องกับ หลักฐานความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการพึ่งตนเอง มีค่าตั้งแต่ 2.33 ถึง 9.44 สร้างโดยเบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร (2527 : 118) แบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 9 มีค่าตั้งแต่ 5.050 ถึง 11.543 สร้างโดยมลิวลย์ บำรุงการ (2531 : 116) แบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมีองค์แปด ด้านปัญญา ได้หลักฐานความเที่ยงตรงตั้งแต่ 4.679 ถึง 8.166 ซึ่งสร้างโดย วุฒิรินทร์ เพิ่มกว่าเก่า (2530 : 101) แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ มีค่าตั้งแต่ 4.157 ถึง 5.720 สร้างโดย วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 79) จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติที่สร้างขึ้น สามารถจำแนกผู้ที่มีสติสูงกับผู้ที่มีสติต่ำได้หรือกล่าวได้ว่ามีหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง อย่างเชื่อถือได้

5. เกณฑ์ปกติผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalize T - Score) เพื่อให้เปรียบเทียบแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ ในแต่ละด้านกับรวมทุกด้านให้เป็นหน่วยเดียวกัน เนื่องจากการกระจายของคะแนนไม่ครอบคลุมทุกช่วง ในการสร้างเกณฑ์ปกติจึงต้องขยายขอบเขตของคะแนนดิบในบางช่วงคะแนน การประเมินการสอบ ถ้าต้องการทราบระดับความเป็นผู้มีสติเป็นรายบุคคลว่าอยู่ในเกณฑ์สูง - ต่ำเพียงใด ให้พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพรัตกุล 2520 : 54)

ตาราง 17 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ปกติ กำหนดดังนี้

คะแนนที่ปกติ	แปลผลว่า
T65 หรือ สูงกว่า	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับสูงมาก
T55 – T64	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับสูง
T45 – T54	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับปานกลาง
T35 – T44	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับต่ำ
T34 หรือ ต่ำกว่า	มีลักษณะความเป็นผู้มีสติในระดับต่ำมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวความคิดที่จะเสนอแนะดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตราชบุรีบูรณะ สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการนำแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่นหรือประชากรที่แตกต่างออกไปควรรหาเกณฑ์ใหม่และในการสร้างตัวเลือกของแต่ละสถานการณ์สมมตินั้น ควรได้มาจากแนวความคิดของนักเรียนในระดับของนักเรียนที่เราต้องการ โดยการสร้างสถานการณ์มากๆ แล้วนำไปให้นักเรียนทดลองตอบก่อน จึงนำแนวคำตอบของนักเรียนมาสร้างเป็น ตัวเลือก เพราะจะทำให้ได้ตัวเลือกใกล้เคียงกับการตัดสินใจกระทำของนักเรียนมากที่สุด
2. แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติฉบับนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในด้านการแนะแนว การบริหารการศึกษา และการวิจัยโดยใช้ประกอบการสังเกต การสัมภาษณ์ จะช่วยให้สามารถพินิจพิจารณาที่นักเรียนได้ถูกต้องและเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น
3. ควรมีการสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบในด้านอื่นๆซึ่งจะทำให้แบบทดสอบวัดลักษณะ ความเป็นผู้มีสติเป็นที่รู้จักและใช้แพร่หลาย โดยการสร้างตัวเลือกของแต่ละสถานการณ์สมมตินั้น ควรได้มาจากแนวความคิดของนักเรียนในระดับที่เราต้องการ โดยสร้างสถานการณ์สมมติ แล้วนำไปให้นักเรียนตอบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างตัวเลือก เพราะจะทำให้ได้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกับการตัดสินใจในการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนก จันทรีขจร. (2527). *ธรรมเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาจารย์บุญช่วย.

— กระทรวงศึกษาธิการ. (2520). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521*. กรุงเทพฯ :
 จงเจริญการพิมพ์.

..... (2523). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์
 การพิมพ์.

..... (2545). *หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า
 และพัสดุภัณฑ์.

กันยารัตน์ ประเคนรี. (2530). *การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมสำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

กิริติ บุญเจือ. (2523). *ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
 พานิช.

กุหลาบ ร่มศรี. (2537). *การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความอ่อนน้อมถ่อมตน สำหรับ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

เกียรติศักดิ์ อิชยานนท์. (2527). *"ค่านิยม" ในความหมายค่านิยม*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
 คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

จีระ เจริญสุขวิมล. (2527). *การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวลสำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

จรงค์ดี บุญฤทธิ์. (2536). *การวิเคราะห์องค์ประกอบตามหลักพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถม
 ศึกษาปีที่ 6*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ชวาล แพร่ตฤณ. (2520). *คู่มือดำเนินการสอบแบบทดสอบมาตรฐานความถนัดทางการเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 3*. กรุงเทพมหานคร:คุรุสภา.

ชาญวิทย์ สุวรรณรอ. (2530). *การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมอริยมรรคมีองค์แปด ด้านสมาธิ
 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

- ชไมพร มุขโต. (2525). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาลี ลหัทธิ. (2507). คุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของคนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร.
- โชติ เพชรชื่น. (2524, กันยายน - ธันวาคม). "การศึกษาและพัฒนาจริยธรรม" การวัดผลการศึกษา. 3(2) : 23 - 28.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). พฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ. (2533) การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมเรื่องความกตัญญูต่เวทีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิทรา วรรณะ. (2524). การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2529). การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ : ภาควิชาวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- บุญสม โพธิ์เงิน. (2537). คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). การวัดประเมินการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ขวัญช้างยืน. (2514). ปรัชญากรีกแบบล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพิษณุโลก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

- พรณี อุ๋นศรีเพ็ง. (2529). การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมรรคมีองค์แปด ด้านศีล
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พระนภดล. (2526). สโรชา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ หจก.สยามเตชั่นเนอร์ชีพหลาย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2505). แนวแนวจริยธรรม. กรุงเทพฯ : บริษัทศิริพัสดุ.
- พระธรรมปิฎก (2537). การศึกษาเพื่ออารยธรรมที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2540). ธรรมานุชีวิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา
- พระวรศักดิ์ (วรธัมโม). (2522). คู่กับศีลธรรม. กรุงเทพฯ : ธรรมบูชา.
- มานิต มานิตเจริญ. (2519). พจนานุกรมไทย. กรุงเทพฯ : ราชสาสน์การพิมพ์.
- มานิชญ์ ดันชนวิชัย. (2523). ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
พิมพ์ที่ศึกษาพรจำกัด.
- มลิวัลย์ บำรุงการ. (2531). การสร้างแบบทดสอบคุณธรรม 4 ประการตามพระบรมราโชวาทของ
รัชกาลที่ 9 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ยอดชาย แพชนะ. (2538). การเปรียบเทียบคุณภาพแบบทดสอบวัดจริยธรรม ความซื่อสัตย์
แบบสถานการณ์ที่มีรูปแบบตัวเลือกคำตอบต่างกัน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุริยาสาสน์.
- (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุริยาสาสน์.
- วศิน อินทสระ. (2524). จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- วิเชียร พากเพียร. (2530). การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านอิทธิบาท 4 สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- วุฒิรินทร์ เพิ่มกว่าเก่า (2530). การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมรรคมีองค์แปดด้าน
ปัญญา (สัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะ) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ส. จิระนนท์. (2533). พุทธศาสนิก. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทคนิค 19.

—สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2521). ปรินูญานิพนธ์และคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สบโชค พูลนวม. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

—สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน. (2522). "จริยธรรม" พัฒนาการและการวัดประจำบาล. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

สมบุรณ์ ชิตพงษ์ และสำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2524). การวัดความถนัด. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

—สาโรช บัวศรี. (2522). รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

..... (2526). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สุชิน เพ็ชรรักษ์. (2518). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสันโดษและอิทธิบาทสี่เพื่อเป็นแนวทาง
การค้นหามุคโลกภาพธรรมมาธิปไตย ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง และ
ความเชื่อมั่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุนันทา ประเสริฐศรี. (2540). การสร้างแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเอง ชนิดสถานการณ์
ที่เป็นภาพการ์ตูนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุภาพ เครือเนตร. (2542). ปฏิรูปการศึกษา ผสานหลักศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง

สุภาพ จันทรโยธิน. (2526). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.

- แสง จันทร์งาม. (2522, มิถุนายน). "การสอนจริยธรรมในโรงเรียน" พุทธจักร. 33(6) : 5 - 20.
- แสงสุรีย์ คนคิลปี. (2519). *ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองลักษณะอคติทั่วไปและความเคร่งครัดของนักเรียนวัยรุ่นในภาคเหนือ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2525). *กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจริยธรรมระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
-(2528). *กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจริยธรรมระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
-(2538). *กิจกรรมการเรียนรู้การสอนจริยธรรมระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ไสว ช่อมงคลอุดม. (2528). *การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อัครอนงค์ ปราโมช, ม.ล. (2525). *การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อนุวัฒน์ ตั้งสมบุญ. (2526). *การสร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรวรรณ แก้วผ่อง. (2542). *การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่ม และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดน้อยในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- Bourke, Vernon J. (1966). *Ethics*. New York : The Macmillan Company.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : Mo Graw – Hill Book Company.
- Garrett, Henry. E. (1967). *Statistic in Psychological and Education*. New York : David Mckay Company Inc.

- Holstein, Constance, B. (1976). "Irreversible Stepwise Sequence in the Development of Moral Judgement : A Longitudinal Study of Male and Female," *Child Development*. 47(1) : 151 – 161.
- Kohlberg, L. (1976). "Moral Stage and Moralization " the Cognitive Development Approach," *Moral Development and Behavior*. Ed by Thomas Lickona, p. 29 – 35 New York : Holt Rinehart and Winston.
- Lickona, Thomas. (1936). *Moral Development and Behavior*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Musgrave Peten William. (1978). *The moral curriculum a sociological analysis*. London : Methuen.
- Piaget, Jean. (1960). *The Moral Judgment of Child*. Illinois : The Froo Pross.
- Piaget, Jean and Barbel Inhelder. (1969). *The Psychology of Child*. New York : Basic Books Inc.
- Rest, Jame R. (1976). "New Approach in Assessing Moral Judgment," in *Moral Development and Behavior*. Edited by Thomas Lickona. New York : Holt Rinehart and Winston Co.
- Schneider Barry Howard. (1979). "An Elaboration of the Relationship Between Parential Behavior and Children's Moral Development," *Dissertation Abstracts International*.
- Sear, R.R. , E.E. Maccoby and H. Levin. (1975). *Pattern of Child Rearing*. New York : Paterson and Company.
- Skinner B.F. (1971). *Beyond Freedom and Dignity*. New York : Alfred a Knopt.
- Thorndike, E.L. and Clarence L. Barn Hart. (1957). *High School Dictionary*. Chicaco : Scott Foresman.
- Titus, Harold Happer. (1963). *Ethics for today*. American : American Book Company.
- Waiter, Morgan L. and others. (1966). *The Holt Basic Dictionary of American English*. New York : Holt Rinehart and Winston Inc : U.S.A. Copyright.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การแสดงผลฐานค่าอำนาจจำแนก(r)ของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ

ตาราง 18 การแสดงหลักฐานค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติแยกเป็นรายด้าน
จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	ด้านที่ 1 (r)	หมายเหตุ	ด้านที่ 2 (r)	หมายเหตุ	ด้านที่ 3 (r)	หมายเหตุ	ด้านที่ 4 (r)	หมายเหตุ
1	.486	เลือกไว้	.553	เลือกไว้	.455	เลือกไว้	.508	เลือกไว้
2	.160	ตัดออก	.683	เลือกไว้	.503	เลือกไว้	.589	เลือกไว้
3	.360	ใช้ได้	.438	เลือกไว้	.528	เลือกไว้	.456	เลือกไว้
4	.536	เลือกไว้	.400	เลือกไว้	.676	เลือกไว้	.408	เลือกไว้
5	.486	เลือกไว้	.411	เลือกไว้	.456	เลือกไว้	.339	เลือกไว้
6	.542	เลือกไว้	.690	เลือกไว้	.198	ตัดออก	.447	เลือกไว้
7	.477	เลือกไว้	.200	ใช้ได้	.511	เลือกไว้	.690	เลือกไว้
8	.479	เลือกไว้	.566	เลือกไว้	.509	เลือกไว้	.563	เลือกไว้
9	.489	เลือกไว้	.576	เลือกไว้	.420	เลือกไว้	.188	ตัดออก
10	.486	เลือกไว้	.467	เลือกไว้	.018	ตัดออก	.588	เลือกไว้
11	.453	เลือกไว้	.173	ตัดออก	.488	เลือกไว้	.200	เลือกไว้
12	.536	เลือกไว้	.584	เลือกไว้	.200	เลือกไว้	.151	ตัดออก
13	.536	เลือกไว้	.524	เลือกไว้	.165	ตัดออก	.500	เลือกไว้
14	.556	เลือกไว้	.587	เลือกไว้	.485	เลือกไว้	.431	เลือกไว้
15	.200	ใช้ได้	.675	เลือกไว้	.197	ตัดออก	.481	เลือกไว้
16	.414	ใช้ได้	.402	เลือกไว้	.482	เลือกไว้	.566	เลือกไว้
17	.536	เลือกไว้	.563	เลือกไว้	.588	เลือกไว้	.529	เลือกไว้
18	.445	เลือกไว้	.562	เลือกไว้	.155	ตัดออก	.634	เลือกไว้
19	.468	เลือกไว้	.457	เลือกไว้	.566	เลือกไว้	.549	เลือกไว้
20	.479	เลือกไว้	.233	เลือกไว้	.421	เลือกไว้	.425	เลือกไว้
21	.511	เลือกไว้	.423	เลือกไว้	.587	เลือกไว้	.611	เลือกไว้
22	.678	เลือกไว้	.547	เลือกไว้	.350	เลือกไว้	.531	เลือกไว้
23	.511	เลือกไว้			.429	เลือกไว้		
24	.468	เลือกไว้			.557	เลือกไว้		
25					.539	เลือกไว้		

วิธีดำเนินการสอบ

วิธีดำเนินการสอบแบ่งเป็นสามระยะ การเตรียมตัวก่อนสอบ วิธีปฏิบัติขณะสอบและเมื่อสอบเสร็จแล้ว มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเตรียมตัวก่อนสอบ ควรปฏิบัติดังนี้คือ

1.1 กำหนดวัน เวลา และสถานที่ สอบล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้อื่นทราบ

วัตถุประสงค์ของการสอบ

1.2 เตรียมห้องสอบให้เรียบร้อย และมีผู้ดำเนินการสอบหนึ่งคน กับผู้ช่วยหนึ่งคน

1.3 เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบ ได้แก่แบบทดสอบ กระดาษแบบทดสอบ

ให้มีจำนวนมากกว่าผู้เข้าสอบ ประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์

1.4 การเตรียมตัวของผู้ดำเนินการสอบ ผู้ดำเนินการสอบต้องศึกษาคำชี้แจง

วิธีทำแบบทดสอบเหล่านี้นล่วงหน้า อย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบอย่างคล่องแคล่ว

2. วิธีดำเนินการสอบ ปฏิบัติดังนี้

2.1 พูดโน้มน้าวจิตใจผู้สอบ ให้มีความกระตือรือร้นที่จะทำข้อสอบอย่างเต็ม

กำลังความสามารถ

2.2 การให้คำชี้แจง รายละเอียดของคำชี้แจงจะปรากฏอยู่แผ่นหน้าของแบบทดสอบทุกฉบับ ผู้ดำเนินการสอบต้องให้คำชี้แจงจำกัดอยู่เฉพาะที่ปรากฏอยู่เท่านั้น โดยอธิบายวิธีการตอบแบบทดสอบให้ผู้เข้าสอบเข้าใจอย่างชัดเจนทุกคน และอย่าให้ผู้เข้าสอบลงมือทำก่อนเวลา ควรให้ลงมือทำแล้วเริ่มจับเวลาตั้งแต่ผู้ดำเนินการสอบอนุญาตให้ลงมือทำได้

2.3 การเตือนเวลา ให้เตือนสองครั้งเท่านั้น คือเตือนเมื่อหมดเวลาครั้งแรก และอีก 5 นาทีจะหมดเวลาอีกครั้งหนึ่ง

3. วิธีปฏิบัติเมื่อหมดเวลา

3.1 สั่งให้ผู้สอบวางปากกา หยุดทำทันที แล้วเก็บกระดาษคำตอบ

และแบบทดสอบ

3.2 เมื่อเสร็จสิ้นการสอบแล้ว ก่อนที่จะให้ผู้สอบออกนอกห้องสอบ

ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวคำชมเชยนักเรียน ที่พยายามตั้งใจสอบเป็นอย่างดี เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ

วิธีตรวจให้คะแนน

การให้คะแนนของแบบทดสอบยึดหลักดังนี้

ให้ 1 คะแนนสำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีลักษณะความมีสติต่ำ

ให้ 2 คะแนนสำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีลักษณะความมีสติระดับปานกลาง

ให้ 3 คะแนนสำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีลักษณะความมีสติระดับสูง

ตาราง 19 คะแนนในแต่ละข้อคำถามของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติ

ด้าน	ด้านที่ 1			ด้านที่ 2			ด้านที่ 3			ด้านที่ 4		
	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค	ก	ข	ค
1	3	2	1	1	2	3	1	3	2	1	3	2
2	2	3	1	2	1	3	3	2	3	3	2	1
3	1	2	3	1	2	3	3	2	1	1	3	2
4	2	3	1	2	1	3	2	3	1	1	2	3
5	2	3	1	3	2	1	2	1	3	1	3	2
6	3	2	1	1	2	3	2	3	1	1	3	2
7	1	3	2	2	3	2	1	3	2	3	1	2
8	2	3	1	3	1	2	1	2	3	1	2	3
9	1	2	3	2	1	3	1	3	2	1	2	3
10	2	1	3	2	3	1	2	1	3	1	3	2
11	2	3	1	1	3	2	2	3	1	3	2	1
12	3	1	2	2	1	3	2	1	3	2	3	1
13	3	2	1	1	2	3	1	3	2	3	2	1
14	1	2	3	1	3	2	3	2	1	2	3	1
15	1	3	2	2	1	3	3	2	1	1	2	3
16	3	1	1	3	1	2	1	2	3	2	3	1
17	2	3	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
18	2	3	3	1	2	3	1	2	3	3	1	2
19	1	2	2	3	2	1	1	3	2	3	2	1
20	1	3	2	3	1	2	3	2	1	1	3	2

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติและแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน

แบบทดสอบสำหรับงานวิจัย

1. แบบทดสอบนี้ใช้สำหรับงานวิจัย เพื่อต้องการทราบการกระทำหรือความคิดของนักเรียน ถ้าเกิดเหตุการณ์นี้กับนักเรียน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนี้คล้ายใครมากที่สุด คำตอบที่นักเรียนเลือกตอบในแต่ละข้อนั้นไม่มีถูกหรือผิดอย่างแท้จริงมากที่สุด ผลการวิจัยจึงจะต้อง

1. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 4 ด้าน กรุณาตอบให้ครบทุกด้านและทุกข้อ
2. การตอบคำถามแต่ละข้อให้ทำอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยเมื่ออ่านข้อคำถามแต่ละข้อจบลงให้เลือกตอบทันที

3. วิธีตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก ข หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบ

แบบทดสอบด้านความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ 3 คนคือ

1. ธงชัย
2. สมชาย
3. ผดุงศักดิ์

ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนตอบโดยกากบาท (X) ลงในช่องที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมคล้ายหรือใกล้เคียงคนใดมากที่สุด

1) มีเด็ก 3 คน กำลังเดินกลับบ้านหลังจากช้อปปิ้งเสร็จ ซึ่งเป็นเวลากลางคืนและเป็นทางเปลี่ยว เคยมีเหตุการณ์การฆ่าชิงทรัพย์เกิดขึ้น ระหว่างนั้นมีชายร่างสูงเดินตามมา ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ผดุงศักดิ์เดินไปตามปกติและระวังตัว เพราะอาจไม่ใช่คนร้ายก็ได้ ข. สมชายพยายามเดินให้เร็วกว่าปกติเพื่อที่จะหนีไปให้พ้น ค. ธงชัยวิ่งหนีให้เร็วที่สุดและตะโกนให้คนช่วย	2) ในการอยู่ค่ายพักแรมของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นเวลากลางคืนมีเด็กคนหนึ่งท้องเสีย จึงชวนเพื่อนไปเข้าห้องน้ำ แต่ห้องน้ำก็อยู่ค่อนข้างไกลจากที่พัก หลังจากเข้าห้องน้ำเสร็จแล้ว ขณะที่เดินกลับที่พักเขาได้ยินเสียงหมาเห่าเสียงดังมาก ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยกระโดดกอดเพื่อนทันที ข. สมชายเดินอย่างระมัดระวัง หมาอาจเห่าคนอื่นที่เดินผ่านมา ค. ผดุงศักดิ์วิ่งหนีไปกับกลุ่มเพื่อน
---	--

3) ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน มีเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งได้ลี้มของไว้ในห้องเรียน จึงได้ชวนเพื่อนขึ้นไปเอาของ พอไปหยิบของบนชั้นเรียน ก็ได้ยินเสียงเหมือนมีคนกำลังจัดประตูห้องเรียนอีกห้องหนึ่ง ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยวิ่งลงไปชั้นล่างทันที ข. สมชายชวนเพื่อนเข้าไปดู ค. ผดุงศักดิ์ชวนเพื่อนไปบอกนักการภารโรงมาดู 4) ขณะที่เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังจัดป้ายนิทรรศการอยู่หน้าห้องเรียน มีเด็กผู้ชาย 2 คนวิ่งเล่นไล่กันมาชนเด็กกลุ่มหนึ่งที่กำลังจัดป้ายนิทรรศการ ทำให้กระดาษที่นำมาจัดป้ายนิทรรศการ ขาดเสียหาย ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่จัดป้ายนิทรรศการ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยบอกให้เด็กสองคนนำเงินมาใช้ค่ากระดาษที่ขาด ข. สมชายบอกเด็กสองคน ไปเล่นที่อื่น ค. ผดุงศักดิ์กระชากคอเสื้อเด็กสองคนด้วยความโมโห	5) มีเด็กกลุ่มหนึ่งได้รับมอบหมายให้แต่ละคนนำอุปกรณ์มาประกอบอาหารและมีเด็กคนหนึ่งในกลุ่มลี้มนำอุปกรณ์มา ทำให้เด็กกลุ่มนั้นไม่สามารถปรุงอาหารได้ ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยบอกเพื่อนว่า"ไม่นำรับปากเพื่อนว่าจะเอามาเลย" ข. สมชายบอกว่า"ไม่เป็นไรเดี๋ยวขอยืมเพื่อนกลุ่มอื่นก่อน" ค. ผดุงศักดิ์ต่อว่าเพื่อนทันทีว่า"ไม่มีความรับผิดชอบเลย" 6) เด็กๆกลุ่มหนึ่งกำลังเล่นหยอกล้อกัน ขณะที่เล่นได้สักครู่ก็เกิดผิดใจกัน เลยเกิดการชกต่อยกันขึ้น ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยพยายามห้าม ไม่ให้ชกต่อยกัน ข. สมชายช่วยเพื่อนที่สนิทกับตนเอง ค. ผดุงศักดิ์ช่วยเชียร์เพื่อนอย่างสนุกสนาน
---	---

7) มีเด็กกลุ่มหนึ่งได้นัดกันไปทำรายงานที่บ้านเพื่อน เวลา 09.00 นาฬิกา หลังจากนั้นเพื่อนทุกคนในกลุ่มก็มาจนเกือบครบ แต่ยังมีขาดอยู่คนหนึ่ง ซึ่งเวลาผ่านไปมากแล้วก็ยังไม่มา ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ร้องขอร้องเพื่อนว่า "ไม่มีควมรับผิดชอบเลย" ข. สบซายพุดว่า "เพื่อนอาจติดธุระจำเป็นเลยมาไม่ได้" ค. ผดุงคักดีพุดว่า "ไม่ต้องรอหรือก เราไปทำงานกันดีกว่าเสียเวลามากแล้ว" 8) เข้าวันหนึ่งฝนตกหนัก เด็กๆกำลังขึ้นรถโดยสารประจำทางซึ่งแน่นมาก ทันใดนั้นรถโดยสารประจำทางได้เบรคกระทันหัน ทำให้คนที่อยู่บนรถโดยสารประจำทางเหยียบรองเท้าของเด็กคนหนึ่งจนสกปรก ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมกับเด็กคนนั้นคล้ายคนใด ? ก. ร้องขยพุดว่า "ถอยไปห่างๆได้ไหมเดี๋ยวมารู้จะโดนรองเท้าของฉันท้อนอีก" ข. สบซายช่วยพุงและปลอบ ค. ผดุงคักดีพุดว่า "สม น้ำหน้าไม่รู้จักระมัดระวัง"	9) เด็กกลุ่มหนึ่งนัดกันจะไปเที่ยวทะเลในวันอาทิตย์ แต่พอถึงวันที่จะไป ปรากฏว่ามีเด็กในกลุ่มคนหนึ่ง ไม่สามารถไปเที่ยวได้ ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ร้องขยโกรธและด่าว่า "นัดแล้วไม่เป็นนัด" ข. สบซายแสดงออกทางสีหน้าอย่างไม่พอใจเป็นอันมาก ค. ผดุงคักดีบอเพื่อนว่า "ไม่เป็นไรเขาคงมีธุระจำเป็น" 10) ขณะที่เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังทดลองทำโครงการวิทยาศาสตร์ ก็มีเพื่อนคนหนึ่งเดิมสารพัดลงไป ทำให้ผลการทดลองคลาดเคลื่อนถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ร้องขยให้เพื่อนยืนดูอยู่ห่างๆ ไม่ต้องทำ ข. สบซายบอเพื่อนว่า "ถ้าเธอทำไม่เป็นก็ไม่ต้องมายุง " ค. ผดุงคักดีพุดกับเพื่อนว่า "ไม่เป็นไร เดียวทดลองใหม่ก็ได้"
---	--

11) ขณะที่เด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังทำรายงานอยู่ในห้องเรียน มีเด็กผู้ชายอีกกลุ่มวิ่งเล่นไล่กันชนเก้าอี้ล้มเสียงดัง ทำให้เป็นการทำลายสมาธิของเพื่อน ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยตะโกนไล่ให้ไปเล่นที่อื่น ข. สมชายพูดว่า“ช่วยออกไปเล่นที่อื่นได้ไหมครับ” ค. ผดุงศักดิ์เดินไปผลักออกเด็กที่กำลังเล่นกันอยู่ 12) ขณะเด็กกลุ่มหนึ่งทำหน้าที่เวรประจำวัน มีเพื่อนคนหนึ่งในกลุ่มไม่ยอมมาช่วยเพื่อนทำเวร ถ้านักเรียนเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เวรเช่นเดียวกัน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยพยายามทำหน้าที่ของตนเองจนเสร็จ ข. สมชายตะโกนถามว่า“ทำไมเธอเห็นแก่ตัวไม่ช่วยเพื่อนทำงาน” ค. ผดุงศักดิ์บอกเพื่อนว่า“เราเลิกทำดีกว่า เพราะเพื่อนบางคนก็ไม่ยอมทำ”	13) ขณะที่นักเรียนกลุ่มหนึ่งแห่ไปสมัครเป็นสมาชิกชมรมสิ่งประดิษฐ์ ทำให้แถวที่เข้ายาวเหยียด มีเด็กคนหนึ่งวิ่งมาด้วยความรีบร้อนจึงชนเพื่อนล้มทับกันหลายคน ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยช่วยเหลือคนที่ถูกชนล้ม ข. สมชายตะโกนด่าเพื่อน “ทำไมทำตัวซุ่มซ่ามจังเลย” ค. ผดุงศักดิ์ ต่อยเพื่อนทันทีที่ลุกขึ้นได้ 14) เด็กกลุ่มหนึ่งต้องร่วมกิจกรรมเข้าค่าย ของโรงเรียนในตอนเช้า ซึ่งต้องนอนค้างคืนที่โรงเรียน ในขณะที่เพื่อนคนอื่นกำลังนอนหลับ เด็กคนหนึ่งเกิดปวดท้องขึ้นมากระทันหัน เขาจึงปลุกเพื่อนให้พาไปห้องน้ำ พอออกจากห้องนอนจะเดินไปห้องน้ำ ก็ได้ยินเสียงสุนัขเห่า จากนั้นก็เห็นแมวสีดำวิ่งผ่าน ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยวิ่งหนีทันที ข. สมชายกระโดดกอดเพื่อนทันที ค. ผดุงศักดิ์หยุดเดินและสังเกตบริเวณรอบๆ
---	---

15) มีเด็กกลุ่มหนึ่งได้รับมอบหมาย ให้ทำรายงาน จากนั้นส่งตัวแทนออกไปนำเสนอผลงาน หน้าชั้นเรียน ปรากฏว่าตัวแทนที่ออกไป อ่านข้อมูลผิดพลาด และไม่สามารถตอบคำถามได้ ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่ออกไปรายงาน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยบอกว่า “ไม่น่าให้ออกไปรายงานเลย” ข. สมชายบอกเพื่อนว่า“คราวหน้า ถ้าไม่มั่นใจก็ไม่ควรออกไปรายงาน” ค. ผดุงศักดิ์บอกเพื่อนว่า“ไม่เป็นไรคราวหน้าแก้ตัวใหม่” 16) มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังฝึกวิ่งแข่งขันกัน เพื่อคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬาของโรงเรียน มีเด็กคนหนึ่งวิ่งเบียดเข้ามาใกล้ลู่วิ่งของเด็กอีกคนหนึ่ง และทำให้เด็กอีกคนหนึ่งที่ถูกเบียดวิ่งไม่เต็มที หลังจากจบการแข่งขันแล้ว ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่ถูกเบียดลู่วิ่งการแข่งขัน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยอภัยให้เพื่อนที่มาเบียดลู่วิ่ง ข. สมชายวิ่งไปต่อว่าเพื่อนที่มาเบียดตนเอง ค. ผดุงศักดิ์วิ่งไปตอຍเพื่อนที่มาเบียดตนเอง	17) มีเด็กห้องหนึ่งได้ปลูกผักไว้หลังโรงเรียน ซึ่งกำลังเจริญงอกงามดี มีเด็กสองคนวิ่งเล่นไล่กัน แล้วมาเหยียบโดนแปลงผักของอีกกลุ่มหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นเด็กในกลุ่มที่ถูกเหยียบแปลงผักและเห็นเหตุการณ์นั้นด้วย นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยจะไปบอกอาจารย์ ข. สมชายวิ่งไปเหยียบแปลงผักของเด็กที่วิ่งไล่กัน ค. ผดุงศักดิ์บอกให้เพื่อนไปเล่นที่อื่น 18) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังเล่นวอลเลย์บอลอยู่ ขณะนั้นมีเพื่อนวิ่งมาด้วยความเร็วและเข้ามาตดสนามวอลเลย์บอล พอดีไปชนกับเพื่อนที่กำลังเล่น ทำให้เสียคะแนน ถ้านักเรียนอยู่ในทีมที่เสียคะแนน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธงชัยแสดงอาการไม่พอใจที่ทำให้ทีมของตนเองเสียคะแนน ข. สมชายตะโกนบอกให้กรรมการเริ่มนับคะแนนใหม่ ค. ผดุงศักดิ์ร้องฟ้งการตัดสินของกรรมการ
---	--

19) ขณะที่เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังพิมพ์รายงาน โดยใช้คอมพิวเตอร์แต่ยังไม่ได้บันทึกข้อมูลไว้ และมีเด็กคนหนึ่งในกลุ่มนี้ว่าเพื่อนบันทึกข้อมูลไว้เรียบร้อยแล้ว จึงปิดและเล่นเกมในคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้ข้อมูลที่เพื่อนในกลุ่มพิมพ์งานไว้เสียหายหมด ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. รงชัยแสดงอาการไม่พอใจ ข. สมชายบอกว่า“ให้เลิกเล่นเกมแล้วช่วยกันพิมพ์ใหม่” ค. ผดุงศักดิ์พูดว่า“คราวหน้าถ้าจะเล่นเกมให้ถามก่อน งานจะได้ไม่เสียหาย”	20) ในขณะที่เพื่อนๆกำลังซ้อมร้องเพลงเพื่อไปแสดงในวันพรุ่งนี้ มีเด็กคนหนึ่งมาเป่าขลุ่ยรบกวนการร้องเพลง ทำให้เพื่อนร้องเพลงไม่ถูกทำนอง ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่ซ้อมร้องเพลง นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. รงชัยตะโกนบอกเพื่อนไปเป่าขลุ่ยที่อื่น ข. สมชายพยายามตั้งใจร้องเพลงต่อไป ค. ผดุงศักดิ์พยายามร้องเพลงให้ดังมากกว่าเดิม
--	--

แบบทดสอบด้านความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ 3 คนคือ

ก. อภิชาติ

ข. วีระ

ค. เฉลิม

ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนตอบโดยกากบาท(X)ลงในช่องที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมคล้ายหรือใกล้เคียงคนใดมากที่สุด

1) ในช่วงพักกลางวัน มีเด็กผู้ชายกลุ่มหนึ่งนั่งรับประทานอาหารอยู่ ปรากฏว่ามีลูกบอลถูกโยนมาจากด้านหน้าของโรงอาหาร ทำให้โดนจานข้าวของเด็กผู้ชายกลุ่มหนึ่ง ที่นั่งรับประทานอาหารอยู่ หล่นแตกเสียหาย ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติวิ่งไปต๋อยเพื่อนที่เล่นลูกบอลอยู่หน้าโรงอาหารทันที ข. วีระตะโกนอย่างโมโห "ใครเป็นคนขว้างลูกบอล" ค. เฉลิมรีบจัดการเก็บเศษอาหารและจานที่หล่นแตกกระจายอย่างรวดเร็ว	2) มีเด็กนักเรียนห้องหนึ่งได้เดินเรียงแถวไปเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นช่วงที่ฝนกำลังตกพอดี จึงทำให้ทางเดินลื่น มีเด็กคนหนึ่งลื่นหกล้มไปชนเพื่อนและเด็กคนอื่นๆก็ล้มต่อกันเป็นแถวทั้งหมด 4 คน ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่ถูกชนล้ม นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. วีระรีบผลักเพื่อนคนที่ทับตัวเอง ข. อภิชาติตะโกนขึ้นทันทีว่า "ใครแก้งน่าดู" ค. เฉลิมลุกขึ้นและช่วยพยุงเพื่อนที่ถูกชนล้มไม่ได้
--	--

3) มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งที่นำอุปกรณ์มาทำอาหาร หลังจากทำอาหารเสร็จ ก็ช่วยกันล้างจาน ปรากฏว่าเด็กในกลุ่มคนหนึ่งทำจานกระเบื้องหล่นแตกเสียหาย และเศษจานบาดมือ ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ?

- ก. อภิชาติดูเพื่อนว่า "ไม่รู้จักระมัดระวัง"
- ข. วีระพูดว่า "ถอยออกไปไม่ต้องมาล้างแล้ว"
- ค. เฉลิมช่วยเพื่อนเก็บเศษจานที่แตก

4) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งประดิษฐ์กระทงอยู่ มีเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งเดินมาดูกระทงว่าทำเสร็จหรือยัง พอเดินไปสะดุดเท้าเพื่อนล้มลง ไปทับกระทงที่อีกกลุ่มหนึ่งที่กำลังทำอยู่ ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่โดนทับกระทงเสียหาย นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ?

- ก. อภิชาติพูดว่า "โธ่ ! จะเสร็จอยู่แล้ว ไม่น่าเลย "
- ข. วีระพูดว่า "เดินไม่ดูตาม้าตาเรือทำให้กระทงพังหมดเลย"
- ค. เฉลิมบอกเพื่อนว่า "เรามาช่วยกันทำกระทงใหม่กันดีกว่าไม่ต้องคิดมาก"

5) มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังเรียนวิชาศิลปะ ปรากฏว่าเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งเดินไม่ระมัดระวังจึงสะดุดไปชนโต๊ะ ทำให้สีเขียนงานของอีกกลุ่มหนึ่งจนเสียหาย ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่งานเสียหาย นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ?

- ก. อภิชาติพยายามแก้ไขภาพให้ดูดี
- ข. วีระพูดว่า "ถ้าแกล้างละน่าดู"
- ค. เฉลิมวิ่งไปกระชากคอเสื้อแล้วบอกว่า "ดูผลงานที่เธอทำซิ"

6) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังทำความสะอาดห้องเรียน โดยใช้ไม้ถูพื้น มีเพื่อน 2 คนวิ่งเล่นไล่กัน มาเหยียบที่ไม้ถูพื้นทำให้หกล้มศิ่วระแต่ ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ?

- ก. อภิชาติพูดว่า "สมน้ำหน้าเล่น ไม่ถูกที่"
- ข. วีระพูดว่า "บอกแล้วให้ไปไกลๆ"
- ค. เฉลิมช่วยพาไปห้องพยาบาล

7) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังเดินไปโรงเรียนทันใดนั้น เขาก็เห็นรถชนคน และกำลังร้องขอความช่วยเหลือ ซึ่งตอนนั้นก็สายมากแล้วถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติตะโกนให้คนอื่นช่วยแล้วก็ไปโรงเรียน ข. วีระรีบวิ่งเข้าไปช่วย ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ค. เฉลิมคิดว่าไม่ใช่เรื่องของเรารีบไปโรงเรียนดีกว่าเพราะว่าสายมากแล้ว 8) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังเล่นฟุตบอลบริเวณหน้าอาคารเรียน ปรากฏว่าลูกฟุตบอลถูกเตะไปโดนกระถางต้นไม้ ทำให้กระถางต้นไม้แตก ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติบอกเพื่อนว่า "เราต้องรับผิดชอบร่วมกัน" ข. วีระวิ่งหนี ค. เฉลิมบอกว่า "ฉันไม่ใช่คนเตะ"	9) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังแข่งขันบาสเกตบอล ปรากฏว่าอีกฝ่ายหนึ่งวิ่งมาชนทีมฝ่ายตรงกันข้ามล้มลงและขาหัก ถ้านักเรียนอยู่ในทีมฝ่ายที่ถูกชนขาหัก นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติแสดงสีหน้าไม่พอใจทีมฝ่ายตรงกันข้าม ที่ทำให้ทีมของตนเองได้รับบาดเจ็บ ข. วีระรีบวิ่งเข้าไปทำร้ายทีมฝ่ายตรงข้าม ค. เฉลิมรีบวิ่งเข้าไปช่วยเหลือเพื่อนที่ได้รับบาดเจ็บ 10) ในช่วงตอนกลางวัน มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งเล่นฟุตบอลในสนามแคบๆ ในขณะที่กำลังเล่นกันอย่างสนุกสนาน ปรากฏว่ามีผู้เล่นคนหนึ่งได้เตะลูกบอลออกไปข้างนอก แล้วไปกระแทกถูกเด็ก ทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติไม่สนใจวิ่งไปเก็บลูกบอลมาเล่นต่อ ข. วีระรีบวิ่งไปช่วยเหลือเด็กที่ได้รับบาดเจ็บ ค. เฉลิมพูดว่า "ช่วยไม่ได้อยากเดินผ่านมาทำไม"
--	--

11) ช่วงเวลาที่นักกีฬาเล็กซ้อมตะกร้อ มีเด็กคนหนึ่งกำลังเก็บลูกตะกร้อใส่ตะกร้าอยู่ ก็มีเด็กสองคนวิ่งเล่นไล่กัน วิ่งมาชนตะกร้าที่ใส่ตะกร้อล้มลง ลูกตะกร้อหกกระจัดกระจาย ถ้านักเรียนเป็นเด็กสองคนที่วิ่งเล่นไล่กัน จนเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้ว นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติวิ่งเล่นกับเพื่อนต่อไปโดยไม่สนใจ ข. วีระขอโทษเพื่อน และช่วยเก็บตะกร้อใส่ลงในตะกร้า ค. เฉลิมพูดว่า"ฉันไม่ได้ตั้งใจขอโทษ" 12) ในช่วงเวลาที่เรียนวิชาเกษตร อาจารย์ให้นักเรียนช่วยกันทำแปลงผัก มีนักเรียนคนหนึ่งใช้จอบไม่ถูกวิธี จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุ จอบไปโดนเท้าของตัวเองเข้า ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติตะโกนบอกให้เพื่อนมาช่วย ข. วีระบอกเพื่อนใช้ไม่เป็นก็ไม่ต้องทำ ค. เฉลิมช่วยพาเพื่อนไปห้องพยาบาล	13) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังเดินไปห้องน้ำ ทันใดนั้นก็ มีลูกตะกร้อถูกเตะมาจากด้านหลัง โดนแขนของเพื่อนในกลุ่ม ที่เป็นแผลอยู่ก่อนแล้วทำให้แผลมีเลือดไหลออกมา ถ้านักเรียนเป็นเด็กคนหนึ่งในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติตะโกนว่า "ใครเตะตะกร้อวะ" ข. วีระบอกเพื่อนว่า "เดินไม่ดูตาม้าตาเรือ" ค. เฉลิมเดินมาดูอาการ เพื่อให้ความช่วยเหลือ 14) ในวันอาทิตย์ มีเด็กกลุ่มหนึ่งได้ไปเยี่ยมบ้านของเพื่อน เพื่อนก็ต้อนรับอย่างดี เขาได้ทำอาหารให้เพื่อนรับประทาน พอรับประทานเสร็จก็ช่วยกันล้างจาน ในขณะที่ล้างจานก็มีการหยอกล้อกันเล่น ทำให้จานหล่นแตก เศษจานบาดมือ ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติพูดว่า"บอกแล้วว่าอย่าเล่นกัน" ข. วีระบอกให้เพื่อนไปล้างมือแล้วใส่ยา ค. เฉลิมบอกให้เพื่อนถอยออกไป
---	---

15) ช่วงพักกลางวัน โรงเรียนแห่งหนึ่งได้จัดประกวดการจัดป้ายนิเทศ มีนักเรียนคนหนึ่งป็นขึ้นไปติดภาพ แล้วพลัดตกลงมาจากเก้าอี้ ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติพูดว่า"เธอควรจะมีมัดระวังให้มากกว่านี้" ข. วีระไม่สนใจจัดป้ายตามปกติ ค. เฉลิมพาเพื่อนไปห้องพยาบาล 16)โรงเรียนแห่งหนึ่งได้จัดทัศนศึกษา ขณะที่นักเรียนนั่งอยู่บนรถ เครื่องยนต์เกิดขัดข้องเกิดขัดข้อง ต้องจอดซ่อมทำให้เสียเวลาในการเดินทาง ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด? ก. อภิชาติบอกเพื่อนว่า "ใจเย็นเดี๋ยวก็ซ่อมเสร็จ" ข. วีระพูดขึ้นว่า "ฉันบอกแล้วให้ไปจ้างรถที่ดีๆ กว่านี้" ค. เฉลิมโวยวายว่า "ไม่รู้จักรตรวจสอบสภาพรถให้ดีกว่า"	17) ขณะที่เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังทำความสะอาดห้องเรียนและยกเก้าอี้เก็บให้เรียบร้อย จึงทำให้แก้วเซรามิกของเพื่อนคนหนึ่งหล่นลงแตก ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่ทำเวร นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติตรงเข้าไปว่า"เธอไม่รู้จักรมัดระวังเลย ทำให้ข้าวของคนอื่นเสียหายหมด" ข. วีระพูดว่า "คราวหน้าเธอควรมัดระวังให้มากกว่านี้" ค. เฉลิมรีบเข้าไปช่วยเพื่อนเก็บเศษแก้ว" 18) ในช่วงโมงเรียนศิลปะ เด็กๆกำลังวาดรูปและระบายสี มีเด็กคนหนึ่งเดินไปยืมไม้บรรทัดกับเพื่อน ปรากฏว่าสะดุดขาโต๊ะ ทำให้สีหกเปื้อนงานที่กำลังจะส่ง ถ้านักเรียนเป็นเด็กคนที่กำลังจะส่งงาน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติลุกขึ้นตอยหน้าเพื่อน ข. วีระด่าว่า"ไม่รู้จักรมัดระวัง" ค. เฉลิมพยายามแก้ไขงานนั้นให้ดีที่สุด
--	--

19) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งกินขนม ก็มีแมวดัวหนึ่ง วิ่งมาคาบเอาขนมไปกิน มีเด็กคนหนึ่งในกลุ่มวิ่งตามไปตื๊งขนมจากแมว ปรากฏว่าถูกแมวกัด ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อภิชาติรีบวิ่งไปช่วยเพื่อน ข. วีระตะโกนให้คนช่วย ค. เฉลิมวิ่งไล่ตีแมวดัวนั้น	20) ในเวลาเรียนชั่วโมงวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีการทดลอง โดยต้องเจาะเลือดทดลอง ซึ่งไม่ได้เป็นการบังคับแล้วแต่ความสมัครใจ มีเด็กคนหนึ่งกำลังจะเจาะเลือดแต่เป็นลมไปก่อน ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด? ก. อภิชาติรีบเข้าไปช่วยปฐมพยาบาลเพื่อนที่เป็นลม ข. วีระวิ่งหนีทันทีเพราะกลัวเลือด ค. เฉลิมวิ่งไปดูเผื่อจะช่วยให้
---	--

แบบทดสอบด้านความเป็นผู้มีสติยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ 3 คนคือ

1. ธิดา
2. สุนันท์
3. ปราณี่

ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนตอบโดยกากบาท (X) ลงในช่องที่จะเลือกแสดงพฤติกรรมคล้ายหรือใกล้เคียงคนใดมากที่สุด

1) เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งทำงานกันอยู่ มีเด็กคนหนึ่งวิ่งมาบอกว่า เพื่อนสนิทของพวกเขาในกลุ่มไปขโมยปากกาของเพื่อนตัวเอง ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาค้นกระเป๋าของเพื่อนที่ถูกกล่าวหาทันที ข. สุนันท์สอบถามรายละเอียดก่อนแล้วมาถามเพื่อน ค. ปราณี่ตอบทันทีว่า "ไม่น่าจะใช่ เพราะเพื่อนคนนี้อยู่กับเขาตลอดเวลา"	2) มีเด็กกลุ่มหนึ่งจะไปเยี่ยมบ้านเพื่อน แต่เกิดหลงทาง ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาบอกว่า "เราจะหยุดถามทางก่อนดีไหม" ข. สุนันท์บอกว่า "เราลองไปอีกทางหนึ่งดีกว่าไหม" ค. ปราณี่บอกว่า "บอกแล้วให้ดูแผนที่ให้ดีก่อนมา"
---	--

3) เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งกินขนมอยู่ใต้ต้นไม้ภายในบริเวณโรงเรียน ได้มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งเดินเข้ามาอะอะไวยวายเป็นเพื่อนในกลุ่มของตนไปด่าว่าเพื่อนของเขาให้เสียหาย ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดารับฟังแล้ว จึงถามเพื่อนๆ ของตนเอง ข. สุนันท์บอก "ไม่น่าจะจริงนะ เพราะเพื่อนของตนเป็นคนเรียบร้อย" ค. ปราณิด่าเด็กที่มาใส่ร้ายเพื่อนของตนเองทันที 4) ก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ มีเด็กกลุ่มหนึ่งนั่งคุยกันที่ม้านั่ง เด็กอีกกลุ่มหนึ่งเดินผ่านมาก็ตะโกนว่า "ช่างไม่มีความคิดเลย นั่งคุยกันอยู่ได้ไร้สาระจริงๆ มีแต่นินทาชาวบ้าน ทำงานก็ไม่ได้เรื่อง" ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด? ก. ธิดาเฉยๆ ไม่ตอบโต้ ข. สุนันท์บอกกับเพื่อน "อย่าไปใส่ใจเลย เราไม่ได้เป็นเช่นนั้น" ค. ปราณิลุกขึ้น "อยากมีปัญหาหรือ"	5) ขณะที่เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังจะกลับบ้าน บังเอิญไปพบ เด็กผู้ชายคนหนึ่งกำลังคันกระเป๋ากของคนอื่น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาเข้าไปด่าหาว่าขโมยของเพื่อน ข. สุนันท์เข้าไปกระชากคอเสื้อของเด็กที่เป็นขโมย ค. ปราณิเข้าไปถามว่า "ทำอะไร คันของเพื่อน โดยไม่ได้รับอนุญาตไม่ได้นะ" 6) เด็กกลุ่มหนึ่งร่วมกันแข่งขันกีฬาและได้รับรางวัลเป็นขนม จึงได้มีการแบ่งขนม คนที่แบ่งขนม นั้น แบ่งให้เพื่อนสนิทตัวเองได้มากกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาพูดขึ้นว่า "ลำเอียง" ข. สุนันท์บอกเพื่อนว่า "เธอควรมีความยุติธรรมหน่อย" ค. ปราณิบอกให้เพื่อนแบ่งใหม่
--	--

7) มีเด็กกลุ่มหนึ่งคุยกันที่มุมห้อง มีเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งเดินมา แล้วตะโกนว่า "อาจารย์ให้คะแนนสอบลำเอียง ไม่เหมาะสมตามความเป็นจริง ทำให้กลุ่มของเขาสอบตกกันหมด อาจารย์ขาดความยุติธรรม" ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่นั่งคุยกันที่มุมห้อง นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาตะโกนบอก "ช่วยไม่ได้ไว้ย" ข. สุนันท์บอกว่า "อาจารย์เขาคงให้ตามเนื้อผ้านั่นแหละ" ค. ปราณีบอกว่า "สอบไม่ได้ก็อย่าพาลเลย" 8) มีนักเรียนห้องหนึ่งกำลังเรียนอยู่เกิดฝนตกหนักขึ้นมา และได้ถอดรองเท้าไว้หน้าห้องเรียน ทำให้ฝนสาดโดนรองเท้า คุณครูได้ให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งออกมาเก็บรองเท้าหลบฝน และเด็กกลุ่มนี้ก็ไม่ชอบเด็กคนหนึ่งที่อยู่ในห้องเพราะชอบแกล้งเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่ออกมาเก็บรองเท้าจะนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาเอารองเท้าโยนไปข้างนอกให้เปียกฝนไปเลย ข. สุนันท์ไม่เก็บให้ปล่อยไว้ที่เดิม ค. ปราณีเก็บไปหลบฝนเหมือนของคนอื่น	9) ขณะที่เด็กห้องหนึ่งกำลังเขียนงานตามที่อาจารย์สั่งบนกระดานดำ แต่ยังเขียนงานไม่เสร็จก็หมดเวลาเรียนชั่วโมงนั้น หัวหน้าห้องซึ่งต้องทำหน้าที่ลบกระดานดำในตอนนั้น ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้า นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาลบกระดานต่อโดยไม่สนใจ ข. สุนันท์รอให้เพื่อนเขียนให้เสร็จก่อนแล้วจึงลบกระดาน ค. ปราณีบอกให้เพื่อนรีบๆเขียน 10) ในช่วงพักกลางวันมีเด็กกลุ่มหนึ่งเข้าแถวรอล้างมือ มีเด็กคนหนึ่งซึ่งล้างมือเสร็จแล้วได้สะบัดมือทำให้น้ำกระเด็นโดนหน้าเพื่อนที่รอคิวล้างมือ ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่โดนเพื่อนสะบัดน้ำใส่นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาด่าเพื่อนที่สะบัดน้ำใส่หน้า ข. สุนันท์รีบไปล้างมือแล้วสะบัดน้ำใส่คนที่สะบัดน้ำคนนั้นทันที ค. ปราณีไม่สนใจรีบไปล้างมือทันที
---	---

11) มีนักเรียนห้องหนึ่งได้จัดไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ทุกคนต่างหาที่นั่งได้เรียบร้อยกันหมด แต่ยังเหลือเพื่อนคนหนึ่ง ที่ยังหาที่นั่งไม่ได้ เพื่อนคนนี้เป็นเด็กที่เห็นแก่ตัว ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่อยู่ในห้องนี้ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมกับเด็กที่ไม่มีที่นั่งคล้ายคนใด ? ก. ธิดาแกล้งเป็นไม่เห็นเพื่อนคนนั้น ข. สุนันทนั่งหัวเราะที่เพื่อนไม่มีที่นั่ง ค. ปราณียับให้เพื่อนนั่งด้วย 12) ตอนเย็นหลักเลิกเรียน แล้วฝนตกหนัก เด็กๆกำลังจะกลับบ้านพอดี เพื่อนในกลุ่มคนหนึ่งนึกอยากจะเล่นน้ำฝน ก็เลยชวนเพื่อนเล่นน้ำฝน ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้นนักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาไปบอกอาจารย์ว่าเพื่อนเล่นน้ำฝน ข. สุนันทเห็นด้วย และก็วิ่งไปเล่นน้ำฝนทันที ค. ปราณิห้ามเพื่อนไม่ให้เล่นน้ำฝนเดียว ไม่สบาย	13) ขณะที่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำลังสอบวิชาคณิตศาสตร์ ในช่วงนั้นมีเด็กบางคนทำข้อสอบไม่ได้ พอดีอาจารย์ที่คุมสอบได้เดินไปเข้าห้องน้ำ ถ้านักเรียนเป็นเด็กคนหนึ่งที่ทำข้อสอบไม่ได้ที่อยู่ในห้องนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดารีบขอดูคำตอบจากเพื่อนทันที ข. สุนันทพยายามทำข้อสอบด้วยตัวเอง ค. ปราณิหยิบหนังสือที่อยู่ใต้โต๊ะขึ้นมาดู 14) ช่วงเวลาที่โรงเรียนเลิก เกิดฝนตกหนักขึ้นมา มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังจะทางร่วมเดินกลับบ้านพอดีเดินไปพบเพื่อนที่เคยทะเลาะกันมาก่อนเดินตากฝนจะกลับบ้านเหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นเด็กกลุ่มที่เดินทางร่วมกลับบ้าน นักเรียนจะแสดง พฤติกรรมคล้ายคนใด? ก. ธิดาชวนเพื่อนมาเดินทางร่วมไปด้วยกันจะได้ไม่เปียกฝน ข. สุนันทชวนแต่ใจจริงไม่อยากจะอยู่ในร่วมด้วย ค. ปราณิไม่สนใจปล่อยให้ตากฝน
---	--

15) ช่วงพักกลางวันมีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังเดินไปห้องสมุด พบน้อง ป.2 กำลังปีนต้นไม้อยู่ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาพูดว่า " น้องลงมาเดี๋ยวนี้ละ" ข. สุนันท์จะไปบอกอาจารย์ ค. ปราณี่ไม่สนใจเพราะไม่ได้เดือดร้อน 16) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังทำเวร ยังมีเด็กคนหนึ่งที่ไม่ช่วยเพื่อนทำเวร แต่ไปวิ่งเล่น พออาจารย์เดินผ่านมา ก็ทำท่าเหมือนกับว่าตัวเองเป็นคนทำเวร และบอกกับอาจารย์ว่าเพื่อนในกลุ่มไม่ช่วยทำเวรแต่ไปวิ่งเล่น ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่ทำเวร นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาแสดงอาการไม่พอใจอย่างมาก ข. สุนันท์พยายามบอกอาจารย์ว่าเพื่อนพูดไม่จริง ค. ปราณี่รอดูว่าอาจารย์จะตัดสินใจปัญหา นี้อย่างไร	17) ขณะที่เด็กกลุ่มหนึ่งกำลังเดินกลับบ้าน แต่ยังอยู่ในบริเวณโรงเรียน มีเด็กคนหนึ่งในกลุ่มดึงชายเสื้อออกนอกกางเกง ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดา ดึงเสื้อออกมาและชวนเพื่อนดึงเสื้อออกมาด้วย ข. สุนันท์ ไม่ดึงเสื้อออกมา แต่ก็ไม่เตือนเพื่อน ค. ปราณี่บอกเพื่อนว่า"เราควรจะต้องแต่งตัวให้เรียบร้อยจะได้เป็นตัวอย่างที่ดี" 18) ในช่วงเวลากิจกรรมรักการอ่าน นักเรียนทุกคนจะต้องอ่านหนังสือ มีเด็กกลุ่มหนึ่งเล่นหยอกล้อกันส่งเสียงดัง ถ้านักเรียนอยู่ในห้องเรียนนั้นและกำลังรักการอ่าน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาลุกขึ้นไปตอยคนที่เล่นทันที ข. สุนันท์ตะโกนว่า"ถ้าไม่อ่านก็อยู่เงียบๆได้ไหม" ค. ปราณี่พยายามตั้งใจอ่านหนังสือต่อไป
--	--

19) มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังขึ้นรถโดยสารประจำทางกลับบ้าน มีเพื่อนคนหนึ่งได้ขึ้นรถและเลือกที่นั่งได้ก่อน ช่างๆที่นั่งของเขายังมีที่ว่างอยู่ เพื่อนอีกคนหนึ่งเดินตามมาแต่เขาไม่ชอบหน้า ในขณะที่นั้นเขาก็มองเห็นเพื่อนที่สนิทกับเขากำลังขึ้นรถตามมา ถ้านักเรียนเป็นเด็กมีที่นั่งนักเรียนก่อน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาจองไว้ให้เพื่อนที่สนิทนั่ง ข. สุนันทชัยบให้เพื่อนที่เดินตามนั่ง ค. ปราณชัยบให้นั่งแต่ไม่ค่อยเต็มใจ	20) ในช่วงเข้าก่อนเข้าแถว มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังปั่นกำแพงไปซื้อขนมนอกโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่กำลังเดินผ่านมาเห็น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. ธิดาวิ่งไปดึงเด็กคนนั้นลงจากกำแพงทันที ข. สุนันทตะโกนบอกว่าจะไปบอกอาจารย์ ค. ปราณี้แกลังโยนของใส่เด็กที่กำลังปั่นกำแพง
--	--

แบบทดสอบด้านความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ต่อไปนี้ 3 คนคือ

1. อรทัย
2. วาสนา
3. ศิริพร

ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วให้นักเรียนตอบโดยกากบาท (X) ลงในช่องที่จะ
เลือกแสดงพฤติกรรมคล้ายหรือใกล้เคียงคนใดมากที่สุด

1) ในวันเปิดเรียนวันแรกมีเพื่อนๆ หลายคนใส่รองเท้าคู่ใหม่ และคุยกันถึงราคาและยี่ห้อที่ซื้อ มาว่าเป็นรุ่นล่าสุด และทันสมัย เด็กคนหนึ่งชวนเพื่อนที่อยู่กลุ่มเดียวกัน ไปซื้อ จะได้ใส่เหมือนๆ กัน ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยถามว่า "ไปซื้อที่ไหนมาจะได้ไปซื้อมาสักคู่" ข. วาสนาพูดว่า "เอาไว้ให้รองเท้าคู่นี้ขาดก่อนและใส่ไม่ได้ ถึงจะไปซื้อใหม่" ค. ศิริพรพูดว่า "ให้เธอลองใส่ดูก่อนว่าดีจริงหรือเปล่า"	2) ในช่วงพักกลางวัน นักเรียนชั้น ป.6 ลงไปรับประทานอาหาร และอาหารก็กำลังจะหมด แต่ยังมีนักเรียนกลุ่มหนึ่งที่กำลังช่วยงานอาจารย์ จึงทำให้ลงมารับประทานอาหารช้า แต่พอลงไปถึง อาหารก็เหลือน้อย ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยพยายามดักให้น้อย เพราะเพื่อนอีกกลุ่มยังไม่ได้ประทาน ข. วาสนาขออาหารเพิ่มอีก เพราะตัวเองได้น้อย ค. ศิริพรขอตักอาหารเต็มที่ ไม่สนใจเพื่อนกลุ่มหลัง
--	---

3) หลังเลิกเรียนแล้วมีนักเรียนกลุ่มหนึ่ง ไปห้างสรรพสินค้า และไปเจอนาฬิกาที่สวยงามมาก อยากได้แต่เงินไม่พอ ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยขอยืมเงินเพื่อนซื้อก่อน เพราะเงินไม่พอ ข. วาสนาตั้งใจ เอาไว้ค่อยมาดูใหม่ ค. ศิริพรต่อรองราคาให้ถูกลง 4) เด็กกลุ่มหนึ่งได้ร่วมกันทำกระทงขายในวันลอยกระทง ซึ่งติดราคาไว้เรียบร้อยแล้วแต่ช่วงนั้นกระทงขายดีและกำลังจะหมด ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด? ก. อรทัยปรับเปลี่ยนราคาทันที ให้ราคาสูงขึ้น ข. วาสนาบอกให้เพื่อนเปลี่ยนป้ายราคาใหม่ เพราะยังไม่ต้องขายได้อยู่แล้ว ค. ศิริพรขายกระทงในราคาเดิม	5) หลังจากเลิกเรียน นักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังเดินกลับบ้าน และเดินผ่านร้านค้าที่ขายของกระจุกกระจิก มีเด็กคนหนึ่งชวนเพื่อนๆ เข้าไปดูสินค้าที่อยู่ในร้านถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยเห็นด้วยและเข้าไปดู ข. วาสนาบอกเพื่อนว่า "ไว้โอกาสหน้าดีกว่าเพราะไม่มีเงิน" ค. ศิริพรเห็นด้วยเพราะวันนี้มีเงิน 6) โรงเรียนแห่งหนึ่งมีการจัดประกวดภาพวาดขึ้น ทำให้มีนักเรียนวาดภาพและส่งประกวดกันมากจนถึงวันสุดท้าย มีเด็กกลุ่มหนึ่งกำลังจะส่งภาพประกวด ก็มีเด็กอีกคนหนึ่งขอฝากส่งภาพประกวดด้วย เพราะเขามีธุระด่วนมาก ที่จะต้องไปทำในตอนนี ซึ่งภาพที่เด็กคนนั้นฝากส่งสวยงาม ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่กำลังจะไปส่งภาพวาดนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยเก็บภาพของเพื่อนไว้ไม่ส่งให้ ข. วาสนานำภาพไปส่งให้เพื่อนตามที่ฝาก ค. ศิริพรนำภาพของเพื่อนไปทำให้เพื่อนก่อนแล้วจึงส่งให้
---	--

7) หลังจากเคารพธงชาติเสร็จ มีเด็กกลุ่มหนึ่ง กำลังจะไปเข้าห้องน้ำ ปรากฏว่าพบกระเป๋าสตางค์หล่นอยู่ มีเงินอยู่จำนวนค่อนข้างมาก ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยนำกระเป๋ามาให้ครู ข. วาสนาเก็บกระเป๋ามาไว้เอง ค. ศิริพรนำเงินที่ได้ไปซื้อขนมให้เพื่อนกิน 8) ในสัปดาห์ที่แล้วอาจารย์สั่งให้ นักเรียนทุกคน ปลูกถั่วงอกและให้นำมาส่งในวันนี้ มีนักเรียน บางคนลืม ไม่ได้เอาต้นถั่วงอกมาส่ง ในขณะที่ เดียวกันก็มีเพื่อนนักเรียนบางคน ได้นำต้นถั่วงอกมาส่งอาจารย์และต้นถั่วงอกของเขาที่นำมา มี จำนวนมาก ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่นำต้นถั่วงอก มาโรงเรียนจำนวนมาก นักเรียนจะแสดง พฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยหัวเราะเยาะเพื่อนที่ไม่มีต้นถั่วงอกส่งอาจารย์ ข. วาสนานำต้นถั่วงอกส่งอาจารย์และไม่สนใจใคร ค. ศิริพรแบ่งต้นถั่วงอกบางส่วนให้เพื่อน	9) ช่วงพักกลางวัน มีเด็กกลุ่มหนึ่งช่วย กันทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบใน โรงเรียน ปรากฏว่า ไปพบกระเป๋าสตางค์หล่น อยู่ ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่เก็บกระเป๋าสตางค์ได้ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยเก็บกระเป๋าสตางค์ทันทีและไม่บอกใคร ข. วาสนาเก็บเอาเงินบางส่วนและเอาส่วนที่เหลือไปให้ครู ค. ศิริพรนำกระเป๋ามาที่เก็บได้ไปให้ครู 10) ช่วงหลังเลิกเรียน มีเด็กกลุ่มหนึ่งเดิน กลับบ้าน ปรากฏว่าเจอร้านขายตุ๊กตาน่ารัก มาก และสวยถูกใจ และยังถูกอีกด้วย ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแสดง พฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยตัดสินใจซื้อทันที ข. วาสนาไม่ซื้อเพราะที่บ้านมีแล้ว ค. ศิริพรต่อรองราคาให้ถูกกว่าเดิมแล้วจึงซื้อ
---	---

11) มีนักเรียนห้องหนึ่งได้รับมอบหมายให้นำต้นสาหร่ายหางกระรอกมาทดลองวิทยาศาสตร์ ปรากฏว่ามีเด็กบางกลุ่มลืมนำต้นสาหร่ายหางกระรอกมาทดลอง มีเด็กกลุ่มหนึ่งได้นำต้นสาหร่ายหางกระรอกมาทดลองจำนวนมาก และได้เก็บไว้ใต้โต๊ะ และเด็กกลุ่มที่ไม่ได้นำต้นสาหร่ายหางกระรอกมาพบเข้า ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่ได้นำต้นสาหร่ายหางกระรอกมา นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยรีบไปขอจากกลุ่มที่นำต้นสาหร่ายหางกระรอกมา ข. วาสนาแกล้งทำให้ต้นสาหร่ายหางกระรอกหล่นกระจัดกระจาย ค. ศิริพรหยิบเอาต้นสาหร่ายหางกระรอกของเพื่อนอีกกลุ่มจนเกือบจะหมด 12) ช่วงพักกลางวันนักเรียนรับประทานอาหารที่โรงอาหาร มีเด็กคนหนึ่งคนหนึ่งรับประทานอาหารหมดแล้วแต่ยังไม่อิ่ม เลยแอบตักอาหารของเพื่อนอีกคนที่เดินไปหยิบน้ำดื่ม ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่เดินไปหยิบน้ำและถูกตักอาหารไป นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยถามหาคนที่แอบตักอาหาร ข. วาสนาถามหาเพื่อจะตักอาหารแบ่งให้อีก ค. ศิริพรแสดงอาการไม่พอใจ	13) ฐานะทางบ้านของจรัสดีมาก จรัสใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย มีอยู่วันหนึ่งเขาได้นำโทรศัพท์รุ่นใหม่ล่าสุดมาที่โรงเรียน และได้ชักชวนให้เพื่อนไปซื้อโทรศัพท์รุ่นนี้ เพราะสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มนั้น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยกลับบ้าน ไปบอกให้แม่ซื้อให้ทันที ข. วาสนาหาข้อมูลของโทรศัพท์แล้วไปซื้อ ค. ศิริพรรับฟังแต่ไม่ซื้อเพราะยังไม่จำเป็น 14) มีเด็กคนหนึ่งได้รับรางวัลประกวดร้องเพลง และได้รับรางวัลเป็นขนมจำนวนมาก เพื่อนๆ ในห้องไปเชียร์กันทั้งห้อง ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่ได้รับรางวัล นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยขอบคุณเพื่อนที่ไปเชียร์ ข. วาสนาขอบคุณเพื่อนและแบ่งขนมให้เพื่อน ค. ศิริพรไม่สนใจเพื่อนเพราะอย่างไรก็ชนะอยู่แล้ว
--	--

15) มีเด็กคนหนึ่งได้ขอยืมไม้แบดมินตันของเพื่อนไว้ และพอเพื่อนเล่นเสร็จ ก็มีเด็กอีกคนหนึ่งมาที่หลังก็มาแย่งไม้แบดมินตันอันนั้นไปเล่นก่อน ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่ถูกแย่งไม้แบดมินตันไปเล่นก่อน นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยแสดงอาการไม่พอใจ ข. วาสนาเฉยๆแต่ใจจริงก็ไม่พอใจ ค. ศิริพรพยายามใจเย็นและรอให้เพื่อนคนนั้นเล่นเสร็จ 16) นักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่งจัดเข้าค่ายลูกเสือและยุวกาชาด พอถึงเวลาตอนมีเด็กคนหนึ่งนอนไม่หลับ ก็เลยชวนเพื่อนคุยตลอดทั้งคืน ทำให้เพื่อนง่วงนอน ถ้านักเรียนเป็นเด็กคนที่ถูกชวนคุยตลอดทั้งคืน นักเรียนจะแสดงอาการคล้ายคนใด ? ก. อรทัยไม่สนใจนอนต่อไป ข. วาสนาให้เพื่อนสวดมนต์เพื่อที่จะได้นอนหลับ ค. ศิริพรแสดงอาการโมโหเพราะง่วงนอนมาก	17) มีเด็กนักเรียนห้องหนึ่งได้รับมอบหมายให้นำกระดาษสี มาทำงาน มีเด็กส่วนหนึ่งลืมนำกระดาษมา แต่ยังดีมีเพื่อนบางคนได้นำกระดาษสีมาหลายแผ่น ถ้านักเรียนเป็นเด็กที่นำกระดาษมาหลายแผ่น นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยขายกระดาษสีแพงกว่าราคาที่ซื้อมา 1 บาท ข. วาสนาไม่สนใจทำของตนเองต่อไป ค. ศิริพรให้เพื่อนยืมใช้ก่อน 18) มีเด็กกลุ่มหนึ่งที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ อาจารย์ให้นักเรียนทุกคนสอบ เพื่อเก็บคะแนน และมีนักเรียนคนหนึ่งซึ่งขาดสอบ พอวันต่อมาอาจารย์ก็จะให้นักเรียนคนที่ขาดสอบ สอบข้อสอบชุดเดิม ถ้านักเรียนเป็นคนที่ขาดสอบ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยถามเพื่อนว่าสอบเรื่องอะไร ข. วาสนาพยายามให้เพื่อนเขียนเฉลยให้ ค. ศิริพรพยายามให้เพื่อนบอกข้อสอบที่สอบไปแล้ว
--	--

19) มีเด็กคนหนึ่งได้นำขนมมากินที่โรงเรียน ขนมนั้นราคาแพงมาก ในขณะนั้นเพื่อนๆหลายคนก็กินไปแล้วบางส่วน ทำให้ขนมนั้นเหลือน้อย มีเด็กคนหนึ่งวิ่งมาขอทีหลังเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของขนม นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยแบ่งตามสมควร ข. วาสนาไม่ค่อยอยากแบ่ง แต่ก็ให้เล็กน้อย ค. ศิริพรไม่ให้เพราะเหลือน้อย	20) มีเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งได้นำของเล่นมาเล่นที่โรงเรียน พอเล่นเสร็จก็เก็บไว้ที่ใต้โต๊ะ มีเด็กคนหนึ่งก็นำของเล่นมาเล่นที่โรงเรียนเหมือนกัน แต่ว่าของเขามันเก่ามากแล้ว ในขณะนั้นเขาก็เห็นของเล่นที่ยังใหม่อยู่ใต้โต๊ะ ถ้านักเรียนเป็นเด็กคนที่มีของเล่นที่เก่าแล้ว นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมคล้ายคนใด ? ก. อรทัยคิดว่าจะซื้อใหม่ ข. วาสนาพอใจที่มีของเล่น ค. ศิริพรหาทางจะเปลี่ยนของเล่นกับเพื่อน
--	--

คำชี้แจง

1. ความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์ที่ตนเองพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ บุคคลนั้นสามารถควบคุม อารมณ์ พฤติกรรมของตนเองที่แสดงออกมาโดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ ไม่โกรธไม่เอาเปรียบเพื่อน ไม่หลอกลวง ไม่ทุจริต ไม่คล้อยตามเพื่อนไปในทางที่เสื่อมเสีย

2. ความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี หมายถึง การที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยสuddenหรือกะทันหัน บุคคลนั้นสามารถตั้งสติรวดเร็วในการคิดแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและทันท่วงที โดยการแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาแล้วไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและช่วยเหลือผู้อื่นได้เสมอ

3. ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ หมายถึง การที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์ใดๆที่เกิดขึ้นแล้ว บุคคลนั้นสามารถคิดยับยั้งชั่งใจของตนเอง ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเหตุการณ์นั้นๆก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งนั้นลงไป โดยการแสดงพฤติกรรมออกมาแล้วไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการไม่สรุปอะไรง่าย ๆ โดยที่ไม่ได้ใช้เหตุผล ไม่หุนเหิม ไม่ลำเอียง มีความยุติธรรม สามารถไกล่เกลี่ยความแตกแยกในหมู่คณะได้

4. ความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคปัจจัย หมายถึง การที่บุคคลเผชิญเหตุการณ์หรือโอกาสที่พึงจะหาประโยชน์จากเหตุการณ์นั้นได้ บุคคลนั้นสามารถใช้สติในการคิดหาหนทางเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองได้อย่างถูกต้อง โดยแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาแล้วไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ด้วยการรู้จักยับยั้งความต้องการของตนเองให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่แสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ ทำงานด้วยความสุจริต มีความประหยัด มีความพอใจในสิ่งที่ตนมี

3. แบบประเมินนี้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการทราบพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียนเพื่อนำคะแนนพฤติกรรมไปหาความเที่ยงตามสภาพของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นผู้มีสติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. ให้ท่านพิจารณาพฤติกรรมของนักเรียนในสภาพทั่วไป ที่ท่านทราบว่านักเรียนเป็นคนอย่างไร โดยพิจารณาให้คะแนนแต่ละพฤติกรรมดังนี้

- 1 คะแนน เมื่อนักเรียน ไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้นเลย
- 2 คะแนน เมื่อนักเรียน แสดงพฤติกรรมนั้นน้อย
- 3 คะแนน เมื่อนักเรียน แสดงพฤติกรรมนั้นปานกลาง
- 4 คะแนน เมื่อนักเรียน แสดงพฤติกรรมนั้นมาก
- 5 คะแนน เมื่อนักเรียน แสดงพฤติกรรมนั้นมากที่สุด

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. พระอาจารย์มหาหนุ สวโร	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบางปะกอก
2. อาจารย์เกศรินทร์ เสนาะเมือง	หัวหน้าฝ่ายวัดผลและประเมินผล
โรงเรียนวัดบางปะกอก
3. อาจารย์ฉันทนา สุนทรชาติ	อาจารย์ 2 ระดับ 7 กลุ่มสาระสังคมศาสนาและ
วัฒนธรรม โรงเรียนวัดบางปะกอก
4. อาจารย์ปัทมาภรณ์ อักษรชาติ	อาจารย์ 2 ระดับ 7 ฝ่ายวัดผลและประเมินผล
โรงเรียนวัดบางปะกอก
5. อาจารย์ศิริรัตน์ บุญธรรม	อาจารย์ 2 ระดับ 7 ฝ่ายวัดผลและประเมินผล
โรงเรียนวัดบางปะกอก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรวงทิพย์ ในพรหม
วันเดือนปีเกิด	28 พฤศจิกายน 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
สถานที่ปัจจุบัน	310/2 แขวงบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดบางปะกอก แขวงบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทรายมูลวิทยา
พ.ศ. 2542	กศ.บ.(คณิตศาสตร์)มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2548	กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร